Lasse-Majas besynnerliga öden. Av honom själv berättade

Bokutgåva

Albert Bonniers förlag, Stockholm 1916.

Gamla spåkäringar hava påstått, att jag blivit född under något visst tecken, som skulle utmärka de underliga öden jag genomgått i världen. Men under vilket tecken då? – *Vädurens?* Nej. Jag har ej alltid varit dum som ett får. – Icke *Oxens*, ty jag har icke varit fallen för att träla och arbeta. – Ej heller *Skyttens,* ty jag har ej haft lust för jakt. – *Stenbockens* då? Nej. Jag har alltid varit en dålig springare. Ännu mindre *Vattumannens,* ty jag var aldrig någon drinkare. –*Kräftans* passar väl, ty mina klokaste anslag hava ofta gått baklänges. Men nästan hade jag glömt *Jungfruns* tecken! Hennes lånta dräkt gjorde mig ju så lysande i världen och under hennes mask doldes ofta skälmen. Utom det fördömt svarta skägget skulle jag ännu kunna agera en femtio års mö. Nog av, jag föddes – men ej just i en bondstuga; högre är min härkomst, ty min fader var en hederlig bergsman, som, då det skulle låta väl, titulerades herr patron. Han dog då jag var åtta år gammal och kvarlämnade mig titeln, som genom förvridning förvandlades till pultron. Genom en treårig process ansattes min moder så av björnar, att egendomen nästan skingrades; hon var likväl så lycklig att få en ny make till ledsagare genom livet. Jag var elva år, då jag fick kyssa på min nye pappas hand. Min uppfostran blev att taga skeden i vackra handen, eljest vankades hårlugg, ifall jag spillde ned mig vid bordet. Kroppsövningar försummades ej, ty jag revs och slogs med andra pojkar, men erhöll ofta blodiga sår i striden. Man spådde därför att jag skulle bliva en duktig soldat. Nu kom lästiden. – Den kom nästan för sent, ty detta arbete var högst tråkigt för mig. Tusende invändningar gjordes för att slippa detta pladder. Emellertid skulle en präst lära mig läsa. Han präglade i mig frågor och svar till nattvardsförhöret. Likväl blevo mina föräldrar narrade, ty en morgon, då jag, försedd med god matsäck, begav mig dit, mötte jag några kamrater, vilka sade: Du kan ju följa med oss, Lasse, så skall du få roligare än hos prästen. Därtill behövdes icke två frågor. Framkommen på stället, framtogs en kortlek, då man frågade om jag ville lära läsa uti denna boken? Vasserratre! – Detta lyste i mina ögon. Jag lärde mig snart känna klöverknekt och fattade ett fullkomligt tycke för spel. Ingen misstänkte något bedrägeri. Hela veckan tillbragtes uti detta hedervärda sällskap. Hemma frågade man väl: Vad gör pastorn? Jag svarade: Han lär mig läsa, så att jag lärt mig mycket. Övningen hade bestått uti att känna korten bland kamraterna, varvid alla mina penningar gingo sin kos. Om söndagen foro mina föräldrar till kyrkan, då prästen frågade: »Är Lasse sjuk, emedan han ej varit här hela veckan?» De svarade naturligtvis med ledsnad, att då jag varit borta varje dag, hade de trott mig vara hos pastorn. De bjödo därpå pastorn hem till middag. Att bedrägeriet skulle upptäckas, begrep jag väl, retirerade därför till en höskulle och såg genom springorna när de hemkommo. Prästen frågade strax efter Lars – men ingen visste vart Lars tagit vägen. Nu blev ett ropande i byn efter Lars – Lars – min gosse! men Lasse var intet nöt! – Natten inbröt och pastorn for hem. Nu infann sig en svårare gäst, nämligen hungern. Jag smög mig upp på loftet, försåg mig med mat och brännvin samt begav mig åter till mitt gömställe, där jag högst ledsamt tillbragte tiden. Natten därpå företogs en ny proviantering jämte ett helt stop brännvin. Den orätte gårdsfogdens ord föllo mig in: Traktera du nu dina vänner, så skola de väl en annan gång anamma dig igen i sina hus. Gick därför åstad och bultade på samma ställe, där de plägade hålla till. De öppnade strax. Med förvåning frågade de: »Var har du varit, Lasse? Man har spejat efter dig så mycket. Kom in!» Jag framtog mitt förråd, som smakade dem förträffligt och isynnerhet brännvinskruset, varur de togo klunk på klunk till dess det var slut. Vi lade oss att sova. Om morgonen erfor jag för första gången denna världens falskhet. De, som om aftonen voro mina bästa vänner i kruset, togo mig nu och ledde mig hem till mina föräldrar. Nedslagen avbidade jag min dom. Den blev: att slippa stryk om jag hädanefter ville bliva beskedlig. De yttrade även ett hugneligt ord, nämligen att få bliva hemma och lära mig arbeta.

Nu börjades ett nytt liv. Dansstugor, lekar och picknicker besöktes flitigt. Brännvin kneps ibland, för att traktera mina goda vänner; i kortspel blev jag mästare, ehuru med förlust av mina penningar och under beständiga slagsmål. Nu kom ordningen att skaffa penningar. Utom en och annan tolvskilling, som jag snattade från mamma, måste pappa även släppa till pungen. Även voro grannarna så ärliga, att de köpte säd av mig, då jag hade någon att avyttra. Mycket spannmål såldes på sådant sätt. Detta kan dock blott anses för småsaker. Något storverk hade ännu ej utmärkt mig. – Åren tilltogo och jag började att springa efter flickorna.

Nu var jag sexton år och hade mina kunder hos flera, bland andra hos en fattig smed, som jag nästan födde. Han lärde mig först riktigt stjäla.

Mina föräldrar erhöllo ett arv efter mina morföräldrar. 40 påsar med blanka specieriksdalrar, en mässingskruka med mindre silvermynt. Allt detta förvarades i ett skåp, vartill min far hade nyckeln. De räknade dem i min närvaro. Ack! vad de lyste i mina ögon. Mina kamrater frågade mig beständigt, om jag ej kunde komma åt några av de präktiga silverpenningarna. Men omöjligt. Nämnde smed lovade hjälpa mig. Han bad mig taga en hård degbit i handen och laga så att jag kunde krama ett avtryck av nyckeln i degen, då han ville göra mig en dylik nyckel. Detta skedde och smeden gjorde mig en sådan.

Nu var ingen nöd för penningar. Jag tog några sedlar ur var packe, betalte smeden frikostigt och briljerade stort i alla sällskap. Nu gällde det även silvermyntet. Några riksdaler togs ur varje påse, vilka gömdes i en gammal källarmur. Allt gick bra en lång tid och påsarna blevo lättare. Men olyckligtvis tappade jag en dag nyckeln; min far hittade den och undrade vem som hade förlorat den granna nyckeln. Han försökte honom och han passade precis till penningskåpet. Han misstänkte likväl ej nyckelns magnetiska kraft i avseende på hans penningar.

Någon tid därefter kom min moster på besök. Hon var en riktig hjältinna bland sitt kön, klädde sig i jägarekläder, var en fullkomlig ryttare, jagade gärna och var ute på andra strövtåg samt var således mer karl än fruntimmer. Hon frågade min far om han ännu växlat bort sina silverpenningar. Då han svarade nej, sade hon: Nu kunde svåger få dem bra betalta, ty de giva så och så mycket. Därpå framtogs ett stort tennfat, varefter han framtog sina påsar. Nu ger det sig, tänkte jag, om far lärt regula de tri. Han räknade en påse, men det blev bråk, där fattades 4 riksdaler; han räknade om, det blev så. I en annan fattades 3; han runkade på huvudet men sade ingenting. Slutligen fattades mer och mindre i alla påsarna. Nu skred man till sedelpackorna; även där fanns en betydlig minskning.

Nu började han fundera; han märkte ganska väl att det varit en hustjuv, som gjort denna påhälsning, även att den som tagit penningarna just ej varit någon ärketjuv, ty då hade han tagit rubb och stubb; även att han ej var långt borta. Nu påminde han sig nyckeln. Förhör anställdes med allt tjänstfolket, dock vann han härigenom ingen upplysning.

Nu vidtogs en annan utväg. Man tillkallade en så kallad klok käring. Hon ankom genast profeterande: »Här har man visst förlorat några penningar, men stor sak i det, får jag blott kaffe, så skall jag snart utvisa tjuven. Långt borta är han icke.» Hon såg i detsamma på mig. Då tänkte jag: tro dig satan, du vet visst att jag har anammat penningarna. Jag rodnade till och med, och upptäckte mig nästan därigenom själv. Käringen sade ingenting; likväl passade jag på, då hon gick ut och tilltalade henne: »Kära mor, om I vet mer än I bör veta, så var god och tig!» Emedan jag hade 3 riksdaler hos mig, så stack jag dem i handen på henne med löfte om mer. Käringen svarade illparigt nog: »Jag vet att du har tagit penningarna, men det gör ingenting. Jag skall hjälpa dig.» Kaffet kom och med det tjänstfolket. Sedan hon väl förplägat sig, vänder hon upp och ned på koppen och börjar profetera. Alla stå högst uppmärksamma. Hon vrider omkring koppen ytterligare och säger omsider: »Jag ser att den som tagit penningarna, är här inne uti rummet;» då rodnade jag ännu mer; åter vände hon koppen eller spådomsandan, då tänkte jag, är du så full av f–n, att du tänker ljuga på någon

annan; ty att hon skulle utpeka mig, kunde aldrig falla i min tanke, isynnerhet för 3 riksdalers mutor. Slutligen säger käringen likväl: »Den som tagit penningarna, står där borta vid dörren,» och pekade i detsamma på mig. Aha, tänkte jag, nu är det riktigt, nu är det bäst att packa sig sin väg, och bums på dörren.

Varthän taga vägen? Jag begav mig genast in i skogen. Förskräckelsen intog förmodligen så de innevarande, att de ej genast förföljde mig. Snart församlades likväl en hop folk, som anställde skall efter mig. Skogsparken dit jag flydde var ej vidsträckt, så att de lätt hade kunnat fånga mig, om jag ej varit så illmarig som jag var.

Lik räven smög jag i buskarna; men då folket kom antågande på gärdet, blev jag het om öronen. Från ett annat håll kom även en trupp. Nu stod jag emellan tvenne eldar och visste ingen reträtt. Att kliva upp i ett träd blev min sista utväg. Emedan detta var en lummig gran, så gömdes jag av grenarna. De passerade flera gånger och jag hörde dem säga: »Om icke den och den sitter i honom, så skola vi väl få fatt på honom.» Jo pytt, ingen var så klok att titta upp i trädtopparna, ty ingen trodde att jag nu blivit en fågel. Ej underligt att de ville få mig fast, ty för stölden hade tjänstfolket eljest blivit misstänkt. Emot aftonen begåvo de sig bort, så att jag äntligen fick hoppa ned ifrån kvist. Hungern infann sig, men huru få någon mat? Jag smög mig hem, men där stod patrull, som lurade på mig. Man var nära att knipa mig, men benen räddade mig den gången.

Nu föll tanken på min gode vän smeden. Men även där stod en utpost. Nu var det bäst att gå vidare. Jag kom till ett torp och smög mig länge omkring knutarna; då likväl ingenting misstänkt förspordes, knackade jag slutligen på dörren, då hustrun kom och släppte mig in. Hon ville tända ljus, vilket jag ej tillät, emedan hela nejden var full av spioner. Vi överenskommo sedan att de skulle dölja mig några dagar, då de skulle erhålla en riklig vedergällning för besväret. Jag hade nu min skattkammare i källarmuren och skulle vid lägligt tillfälle hämta mynt därutur. Torparen hade en dotter vid namn Maja, som var synnerligen tjänstaktig och mig bevågen; hon uppassade mig, ehuru jag bodde i ladugården. Emellertid var det ett säkert kvarter.

Maja agerade spion. Hon gick dagligen uti byn och hörde efter vad som förehades i avseende på mig. Omsider rapporterade hon, att posterna blivit indragna, så att jag kunde komma till min skattkammare. Försök gjordes även att åtkomma mina föräldrars visthus, men därmed var det punkt. Allt var så väl tillbommat. En plågsam känsla intog likväl min själ, då jag om nätterna smög omkring huset och ej vågade mig in. Illa är illa, men vad skulle man göra? Nog trodde jag att mina föräldrar ej hade lämnat mig i rättvisans händer för mitt brott; saken var likväl känd i hela socknen, och var och en skulle hava pekat finger åt mig. Var skulle jag taga vägen? Ligga kvar i torpet kunde jag icke. Jag fick väl annat kvarter, så att jag i stället att ligga i ladugården fick ligga på en vindskammare.

En dag föll det mig in att taga på mig Majas kläder. Hon kom just upp då jag hade tagit dem på mig. »Ack!» utropade hon, »vad du ser präktig ut i fruntimmerskläder!» Hon ropade på sina föräldrar att de skulle komma upp och se hur väl Lasse nu såg ut i hennes kläder. De yttrade även att de klädde mig ganska väl. Från denna stund fattade jag det beslutet att ombyta dräkt, på det att ingen skulle känna igen mig då jag begav mig ut på vandring. Fruntimmerskläder anskaffades, vilka jag hederligt betalade, ävensom mitt värdfolk. Penningar hade jag i överflöd ännu, lät därför tillaga en god matsäck och gick utan att veta varthän jag skulle taga vägen. Maja skulle likväl följa mig ett stycke på vägen. Jag gick förbi mina föräldrars boning med tårar i ögonen, ty jag visste ej om jag skulle någonsin få återse mitt hem.

Klädd såsom bondpiga tog jag vägen åt Örebro. Tidigt om morgonen träffade jag flera av våra grannar, som voro ute på färdeväg; men ingen igenkände mig. Sedan jag ankommit till Örebro, gick jag en hel vecka ledig, under föregivande att jag var en smeds dotter från Bergslagen. En dag såg jag även mina föräldrar i staden; denna syn skakade min själ; mina ögon fuktades av tårar, då jag stod bredvid dem på torget. De kände mig ej, och jag vågade ej heller upptäcka mig för dem.

Nu begav jag mig till Arboga. Under vägen ingick jag likväl i en bondgård. Man tillfrågade mig vart resan gick och på svar att jag vore en piga från Bergslagen, som sökte tjänst, sade de, att om så är, kunde jag få tjänst hos dem. Med ett ord, jag blev antagen.

Nu tänkte jag likväl: detta bär hin i våld, ty jag är ej van vid några fruntimmersgöromål. Om kvällen skulle korna mjölkas; detta gick dock någorluda bra; ty spenarna drogos på dem att det blev mycket mjölk; sedermera ställdes det till bak, vilket även gick väl; tog mig därför rätt bra fram, även i andra kvinnogöromål. Tre månader vistades jag på detta ställe och var verkligen en trogen tjänarinna. Om sommaren var där ganska roligt. Glättig och oförtruten, var jag överallt omtyckt. Söndagarna begåvo vi oss till en herrgård i trakten, där vi roade oss rätt tappert. Herrskapet var ganska beskedligt och unnade oss vår glädje. Egendomen innehades av trenne fröknar, vilka voro tämligen muntra och yra till sinnes.

En söndags eftermiddag, då vi roade oss med att gunga, och fröknarna deltogo i nöjet, föll en av dem ur gungan och skulle visserligen skadat sig, om jag ej i fallet fått henne om livet och dymedelst förekommit olyckan. Sedan hon hämtat sig, sade hon: »Kors! vad du är stark, flicka! Jag skall ej glömma att belöna dig för din tjänst.» Vid samma tillfälle var en nämndemans son närvarande, som i full förtjusning stal en kyss av mig. »Fy!» sade jag, »han har likvisst ej lärt folkseder. Om jag är en fattig flicka, så bör jag likväl vara fredad för slika förolämpningar.» Han föregav att allt detta skedde av ren kärlek, emedan han önskade att genom kärlekens heligaste band förenas med mig. Dock anstod mig denna ursäkt ingalunda, utan jag yttrade förbittrad, att man ej börjar frieri med våldsamma kyssar, men att han genom ett beskedligt uppförande kunde bereda sig hopp om min genkärlek. Detta svar intog honom så högligen, att han överhopade mig med presenter, vilka rikligen ersatte den stulna kyssen. Hade mitt vistande på orten blivit långvarigt, så skulle jag hava haft svårt att draga mig ur denna labyrint, isynnerhet som min förenämnde fästman esomoftast gjorde mig besök. Emellertid tog jag tjänst på herrgården och antogs såsom frökenpiga, varest jag för mitt uppförande hederligt belönades. Min fästman följde mig vid avflyttningen, önskade mig lycka till min nya tjänst, men var högst hjärtängslig över min flyttning. Ett år var honom utlovat av mig, innan han blev så lycklig att förenas med mig; till tröst för skilsmässan erhöll han ännu en kyss av mig, varmed han ock var hjärtligt nöjd.

Nu började en ny bana för mig. Jag förvandlades till kammarjungfru, måste lära mig själv att sopa, tvätta, städa samt kläda av och på fröknarna. Såsom jungfru anskaffade jag mig nätta kläder och var mycket omtyckt. Tjänsten var dock ej synnerligen passande för mig, emedan jag var nödsakad att vara närvarande vid fröknarnas av- och påklädande, ögonblick som ej tillhörde en profan åskådare. Dessa voro bland mina svåraste ögonblick! Jag uthärdade likväl sex vecker därmed, isynnerhet som min älskade fästman gjorde mig täta besök. Han var så artig att köpa mig ett par örhängen. Jag fann härav att kärleken är blind! I synnerhet som han uppoffrade sina skänker åt ett onyttigt föremål. En afton var jag nödsakad att begiva mig på flykten, emedan jag för mycket intogs av dessa trenne gracers behag; fick ock därför vid återkomsten uppbära de bittraste förebråelser. Jag fick ock för denna förbrytelse ännu mer förtret, isynnerhet därför, att jag resonerade i nämnda mål. I sängen funderade jag mycket, om ej detta ställe till slut skulle bringa mig i olycka; således är så gott först som sist att begiva mig härifrån. Därför steg jag ock genast upp och tog i förvar de grannaste kläder, som funnos i fröknarnas garderob, jämte andra nödvändighetssaker för ett fruntimmer.

Nu företogs en annan resa. Jag var klädd i en alldeles ny och ovanlig dräkt. Förvandlingen var verkligen betydlig. Från en ärbar jungfru förvandlades jag nu till mamsell; avtåget från herrgården skedde i mörka natten. Ingen bestämd ort var på vägkartan. Okänd på orten, inga betyg – vart skulle jag taga vägen! Beslutet blev således att återvända till hemorten. I dagningen måste jag likväl begiva mig in i skogen, av fruktan för efterspaningar. Nästan en hel vecka förflöt, innan jag hann hem. Emedan obanade vägar följdes, så kom jag ofta vilse; hann dock slutligen så långt, att mina föräldrars hus visade sig för mina ögon. Så

långt var det nu kommet med mig, att jag ej innan aftonen vågade gå det förbi.

Resan styrdes därför till mitt gamla hederliga värdfolk, som ej igenkände mig i anseende till min nya granna dräkt; till och med Maja igenkände mig ej i början, slutligen sade hon: »Jo, sannerligen, det är Lasse! Kors vad du är grann!» Hennes föräldrar kommo även och funno detsamma. Maja påstod, att jag aldrig mer borde påtaga karlkläder. För övrigt hälsade de mig välkommen och längtade att höra mina äventyr. Men så hungrig och törstig som jag var, behövdes bättre mat och dryck än prat. Det förra anskaffades, och Maja köpte till och med brännvin av mina egna föräldrar. På min efterfrågan om man ännu hågkom mig hemma, svarades, att man trodde mig tagit värvning vid något regemente i Stockholm; det var dock endast ett löst rykte. Varje gång man nämnde mig, grät min moder bitterligen; detta avpressade mig själv tårar. Ack, huru gärna hade jag ej en gång velat bliva sluten i hennes ömma famn! – Allt var mig förnekat! – Maja berättade vidare, att hon sedan min flykt dagligen avtynade, under önskan att hellre vila i graven, än se mig såsom brottsling dömd till straff och vanära. Detta grämde mig. Barnsliga kärleken var ännu ej kvävd i mitt oroliga hjärta. Jag längtade så innerligen att få se min mor. Vi begåvo oss därför, jag och Maja, en afton till mina föräldras hus, för att åtminstone få se skuggan av detta för mitt hjärta så dyrbara föremål. Hon kom ock verkligen till fönstret. Hennes ansikte var blekt. Sorgen över en vanartig son hade i förtid bortjagat hälsans färger. I min förtvivlan upphävde jag ett utrop: »Förbanna, moder, ej din olycklige son!» – Jag ville intill fönstret och hade till och med skyndat in, om ej Maja hindrat mig. Vi åtföljdes sedan till torpet. Jag och Maja blevo de förtroligaste vänner, så att hon aldrig ville, såsom hon sade, skiljas ifrån mig.

Under tiden hade mitt hår vuxit, varför jag av den nämnde hederlige smeden beställde en hårtång att därmed krusa mina lockar, och sålunda i mina granna kläder göra en lysande figur. Maja var innerligen glad att äga en sådan vän, som hade dubbel mask. Det roade mig innerligen att se, då jag stundom utgick, mina föräldrars drängar i största ödmjukhet lyfta på hatten för den granna damen, då jag gick förbi mina föräldrars hus. Min förklädnad hade lyckats så väl, att varken min far eller mor mer igenkände mig. Till och med vågade jag att åtfölja Maja till kyrkan. Man frågade henne naturligtvis vad det var för en grann dam, som hon hade till sällskap. Hon svarade: »Det är en mamsell från Linde stad.»

Livsmedel började nu att tryta i logiet. Mina penningar sparades väl icke; de skulle dock en gång taga slut. Vi överenskommo därför att begiva oss till en rik bergsman i socknen och proviantera. Mamsellshabiten måste då avläggas och i stället en av torparens gamla rockar ikládas. Även medtogos ett par skarpladdade pistoler. Dessa tog jag vid flykten från herrgården.

Torparen tog sin häst och åkdon, så att vi vid midnattstiden ankommo till behörig ort. Visthuset låg något högt, men det lyckades oss att borttaga en planka i golvet; jag kröp in, tände ljus, samt uthalade kött och fläsk, ost och smör, metvurst m. m. Brännvin fann man ej (troligen är nykterhetssällskapet gammalt), men i dess ställe tog jag en säck med vetemjöl, vilken var ganska svår att få ut genom golvet. Hästen fick så stort lass han orkade draga, och sålunda utrustade begåvo vi oss hem.

Brist på livsmedel var lyckligen avhjälpt. Vi voro att förlikna vid en välförsedd fästning, som hotas med belägring. Emedan jag aldrig varit rädd, så rekognoscerades dagligen terrängen av mig själv. Sedan jag funnit att stället var säkert, begav jag mig till vintertidens marknader. Vid ett sådant tillfälle bjöd en guldsmed mig till sig och överhopade mig med de ömmaste kärleksbetygelser samt visade mig i följd därav alla sina skatter, guldnipper, juveler m. m. Uti allt detta fann jag ett särdeles behag, men att dela hans säng var mig odrägligt. För detta ändamål tömdes troligen många buteljer vin, men då jag envist påstod att tillbringa natten på en i rummet stående soffa och att i annat hänseende ropa på hjälp, lämnade han mig i frid.

Jag smög mig, sedan han väl somnat, sakta upp, tog hans plånbok, hade även nycklarna till hans juvelskrin i mina händer, men var ej så känslolös att beröva honom hela hans egendom. Sedan smög jag mig utför

trappan, nedkom på gården, men kunde ej på något sätt komma ut. Jag försökte på flera sätt. Allt fruktlöst. Då föll mig i tanken, att jag åter skulle gå upp och lägga plånboken på dess förra ställe. Men i detta beråd blev jag varse en isbill; denna tog jag, bröt upp stenarna under porten och kom sålunda ut och lämnade staden på ryggen.

I plånboken fann jag, utom en guldkedja, 500 riksdaler kontant. Vägen fortsatte jag med största hastighet, emedan det dagades och buller redan hördes på stället. Efter vad jag sedan fått höra, hade guldsmeden vaknat, saknat sina penningar och utskickat spioner åt alla håll. Som det var snö och jag hörde folk nära mig, vek jag av vägen till en gärdesgård, varest inga spår kunde synas efter mig. Min tillflykt blev bakom en stor sten (ett dåligt härbärge). Det snöade starkt och jag frös jämmerligen. Under detta somnade jag i snön och fann vid uppvaknandet att så mycket snö fallit, att jag fått täcke därav. Min snösäng var så varm som en dunbädd. För att fortsätta min färd fordrades endast mörkret.

Om kvällen begav jag mig åstad och råkade så väl ut, att en häst och släde stod tillreds utanför ett känt krogställe; jag lånte nu detta tillika med en kapprock som låg uti släden. Sedan jag begagnat båda delarna, vände jag om hästen, gav honom ett par duktiga pisksläng och tackade såmedelst för gott lån.

Sedan gick vägen hem till torpet. Maja kom ej igen förrän efter flera dagar. Hon hade gått och sökt mig på marknaden; och hon hörde då trummas efter penningarna och ett så och sådant fruntimmer. Hon fraktade därför att aldrig mer få se mig, varför hon blev hjärtligen glad att finna mig hemma. Vi omfamnade varandra såsom ett par syskon, vilka ej på lång tid sett varandra.

Om vintern övade jag mig uti allehanda fruntimmerssysslor. Kosan skulle om våren styras till Stockholm, där jag ärnade taga tjänst såsom hushållerska. För sådant ändamål skaffade jag mig en mängd granna kläder, så att jag var utrustad som den grannaste dam. Nu saknades endast betyg. Ur detta trångmål hjälpte Maja mig likväl, ty hon förskaffade mig en grann orlovssedel som en soldat skrev i hennes namn, ävensom hon förskaffade ett prästbetyg.

Nu var rätta flyttningstiden inne. Jag packade därför mitt pick och pack tillsammans och lunkade i väg. Ändamålet var att såsom en välbeställd hushållerska söka tjänst i Stockholm. Efter avlagda tacksamhetsbetygelser för värdfolket, vilket under hela vintern levat på min pung, gav jag dem likafullt 10 riksdaler i drikspenningar för uppassningen. Avskedet var ömt. Maja följde mig på vägen till Arboga. Gubben, hennes far, skjutsade till närmsta gästgivaregård, varefter jag tog gästgivareskjuts. Maja ansågs för min piga, varför hon även titulerade mig »nådig mamsell». Min belägenhet var nu lysande. Alla skjutsgossar lyfte på hatten för mig; ävenledes utdelades hederliga drikspenningar av mig. Det var ej utan att jag högfärdades över en egendom, som andra fingo släppa till.

Emellertid fortsattes resan till Fellingsbro. Vi gingo under vägen in på ett bondställe, varest jag överenskom med bonden, att han med sina hästar skulle skjutsa oss några mil. Vi kvarstannade följaktligen till nästa dag. Om eftermiddagen hände att, då jag promenerade i en liten bondfolket tillhörig trädgård, vilken gränsade till en annan, som tillhörde en kvartermästare, som bodde i grannskapet, kom herr kvartermästaren själv och såg efter sina blommor. Han kastade en blick in i den trädgård, varuti jag befann mig, och blev, såsom han sedan berättade mig, av första anblicken så intagen, att han kom till staketet, som åtskilde de bägge trädgårdarna, och med förundran betraktade mig. Han gjorde sig sedan så dristig att fråga mitt namn. Jag svarade då, att min härkomst var av en hederlig familj, men att mina föräldrar voro döda, samt att jag sedan deras frånfälle tjänt såsom hushållerska och att jag nu ärnade begiva mig till Stockholm för att söka kondition. Han gjorde sig sedermera så dristig att förfråga sig hos mig, om jag ej ville emottaga uppsikten över hans hushåll, isynnerhet som han behövde någon att lita på, såsom ofta frånvarande och då ingen fanns som vårdade hans egendom; mitt svar blev, att min resa var bestämd till huvudstaden, varest jag i något bättre herrskapshus trodde mig få bättre lön och mindre besvär än på en lantgård, varest alltid mycket måste

vara i ens vård. För övrigt gav han det löftet att ej se på en 10 riksdaler mer eller mindre på lönen. Under mig skulle fyra pigor stå, så att jag endast behövde befalla. Som Maja var i mitt sällskap och jag ingalunda ville vara av med henne, och tillika lovat hennes föräldrar vid avresan, att även sörja för henne, så kunde jag ej lämna det arma barnet åt ett ovisst öde; underrättade honom således, att i händelse han tänkte antaga mig i sin tjänst, så vore nödvändigt att även Maja antogs såsom piga. Han var ganska villig härtill och lovade hederlig lön, fann det även så mycket bättre, som hon var van vid mig, och det var överensstämmande med min egen önskan. Kost och lön skulle han bestå, för övrigt skulle Maja endast vara till min egen tjänst.

Jag tog sedermera Maja avsides och frågade henne, om hon var nöjd med mitt arrangemang. Hon svarade med den största uppriktighet i världen, att hennes enda glädje vore att få vara i mitt sällskap. Likväl yttrade hon sin fruktan i avseende på betyg. »Du kan ganska väl,» sade hon, »hjälpa dig med de ståtliga betyg och bevis, som jag skaffat dig, men hur skall det gå med mig, arma flicka!» Jag tröstade och underrättade henne huru hon skulle svara, då frågan blev om bevis. »Säg att du skall gå och hämta dem och låtsa sedan att du med största ledsnad funnit vid eftersökningen, att du tappat dem på vägen; jag går då själv i borgen för dig och underrättar kvartermästaren, att jag ansvarar för din trohet.» Därefter föreställde jag henne våra omständigheters belägenhet. »Att du skall erhålla en hederlig belöning, därför ansvarar jag, var mig endast trogen, ty förråder du mig, så äro vi olyckliga båda två. Tiden, som förändrar allt, kan även göra, att jag med mitt verkliga kön får tillfälle att förena mig med dig såsom make och vår levnad sedermera bliver lugn och lycklig.» Hon omfamnade mig och lovade en obrottslig trohet och tystnad.

Vi åtföljde sedan kvartermästaren till hans hemvist. Han trakterade oss efter bästa förmåga; varefter frågan uppstod om lönen. Svaret blev att jag förut fått 100 riksdaler utom presenter vid högtiderna, kunde således ej vänta mig mindre av honom. Vad Maja beträffade, så hade hon haft 25 riksdaler i årlig lön, vilket han likväl ansåg nog tilltaget, varför han yttrade, att där på orten ej bestods så dryga penninglöner; vad mig själv vidkom, så vore ingen fråga att jag skulle erhålla mina hundrade riksdaler, men att Maja ej kunde få mer än 16 riksdaler. När nu detta var avgjort, började han ett slags fint frieri; yttrade att jag borde och kunde anse hans egendom såsom min egen, och det såsom den där skulle dela hans husliga bekymmer. Han föreställde mig ytterligare, att jag var utsedd till hans ledsagerska, tröst och stöd i livet. Då jag undrade däröver att han såsom en man i sina bästa år ännu ej utvalt sig en maka, svarade han, att emedan hans hushåll nu först kommit i ordning och han fått sin förmögenhet på stadig fot, så ärnade han nu söka sig en beskedlig följeslagerska genom livet. Nu visade han mig sitt hus. Allt var väl försett. Rummen voro snyggt möblerade, ävensom allt i övrigt vittnade om anständighet och ekonomi. Hade jag varit av ett annat kön, så hade hans anbud i avseende på äktenskap bort göra intryck på mig; nu var dock förhållandet helt annorlunda. Vad de omtalta bevisen angick, så frågade han ej efter dylika, ty hans kärlek till mig förbigick sådana småsaker. Våra saker avhämtades från bondgården, då jag även underrättade mitt förra värdfolk, att jag hos deras granne kvartermästaren blivit antagen som hushållerska och att min piga tagit kökspigetjänst under mig. »Ack! vad tänker mamsell på, som tagit tjänst hos den snåla människan; han räknar varje bit till sina tjänare, sade bondhustrun, och kan aldrig hava något folk längre än högst ett halvt år; en mamsell, som i några år förestått hans hushåll, har han förfört under äktenskapslöfte. Emedan hennes behag började att vissna, tänker han förmodligen att nu skilja henne från sig, och kommer mamsell att stanna där ett enda år, så kan jag nästan hålla vad att mamsell kommer att befinna sig i välsignat tillstånd.» Ha, ha! svarade jag, med mig skall han visserligen ej komma så långt och vad hans snålhet beträffar, så är jag ej så enfaldig att icke våga taga itu med honom. Gunstig herrn skall se att hans tjänstfolk under mig ej skall lida hunger. Nu kom kvartermästarens dräng och anmälde, att han kommit med häst och schäs för att avhämta mig. Jag medföljde genast och ehuru gården endast låg ett litet stycke därifrån, utmärkte det likväl en anständig aktning att avhämta mig med åkdon. Kvartermästaren emottog mig och åtföljde mig till ett snyggt rum, vilket han yttrade vore mitt eget. Maja inkvarterades hos de övriga pigorna i köket.

Om aftonen inkom ett bleklagt fruntimmer i rummet och dukade bordet. Spår av skönhet syntes ännu, men

denna person var mycket sorgbunden, ehuru hon med förställd min önskade mig lycka till min ankomst. Jag frågade henne, om även hon var i min nye husbondes tjänst. »Har varit,» svarade hon, »ty i morgon måste jag lämna huset och den niding, som berövat mig både oskuld och lugn.» I detsamma inkom kvartermästaren och avbröt samtalet. Han tillsade henne att skynda sig med maten, vilken ock genast inbars, emedan det var långt lidet på aftonen. Vi åto allena och samtalet angick huvudsakligen kärleksaffärer. Efter måltiden rövade den oförskämde kvartermästaren en kyss av mig. Jag gav honom likväl ett så skarpt ögonkast, att han rodnande bad mig om förlåtelse. Han vore, fortfor jag, den förste mansperson, som vågat ohelga mina kyska läppar. Han bad mig glömma hans näsvishet under löfte att aldrig mer hädanefter vara så djärv. Han visade mig en klocksträng för att inkalla min piga, varefter han tog avsked. Jag ringde sedan, då Maja efter några ögonblick inkom. Nå, vad tycker du om ditt nya ställe? Hon skrattade och sade: »Det ser rasande magert ut, ty jag har fått en slät måltid, hade jag ej försett mig i bondgården, vore det illa beställt med mig. Där var snål åtgång, ty tjänstfolket skrapade faten, liksom de ej fått mat på åtta dagar, men jag hoppas att, då du kommer till väldet, bliver det slut på svältkuren.» »Du skall tala sakta, på det vi ej må bliva förrådda. Vad säga de för övrigt om mig?» »Jo, de frågade mig, om du vore mycket snål, eller om du står på folkets rätt. Den andra hushållerskan hade mycket dragit in på staten för dem, emedan hon hade inbillat sig att bliva fru i huset. Du däremot skulle bliva en helt annan matmoder, som väl skulle öka, men ej minska det som dem tillkom.» Det är gott, gå nu och lägg dig och tag dig väl i akt, så att du ej förråder oss.

Jag begav mig även till sängs, men sov ganska oroligt, emedan den tanken föll mig in, att jag tagit mig vatten över huvudet. Men det fick nu gå huru som helst. Mina kunskaper i matlagning kommo mig nu väl till pass och det övriga kan väl läras med tiden. I daggryningen begav sig kvartermästaren på jakt.

Sedan jag klätt mig, gick jag ut och besåg mig; även togs köket i ögnasikte. Det var icke låst. Där låg Maja i sällskap med de övriga kamraterna. Därpå öppnades dörren till ett annat rum. Där var det omnämnda fruntimret, som blev förvånat att se mig uppe så tidigt. Hon bad mig hövligt stiga in och underrättade mig, att hon samma dag skulle begiva sig bort. Jag frågade henne huru länge hon varit där i huset. Hon svarade fem år och hade under denna tid blivit moder till trenne barn. »Kvartermästaren har mig till stor del att tacka för sitt välstånd. I stället för hans forna ömhet emot mig, driver han mig ut i världen utblottad på allt.» Hon varnade mig att vara på min vakt mot kvartermästaren. »Var utan fruktan, med mig är det ingen fara, han skall aldrig vinna sin avsikt med mig. Jag skall väl hålla honom på behörigt avstånd.» Vi skildes därpå åt och jag begav mig åter till köket; jag sade till Maja, som då var vaken: God morgon, mitt barn, huru har du sovit? »Jag tackar, min nådiga mamsell, rätt bra.» Rätt väl, tänkte jag, att du ej glömt bort den vederbörliga karaktären. De övriga pigorna bådo mig vara välkommen; men undrade varför nådig mamsell stigit så bittida upp. Svaret blev att morgonluften vore ganska hälsosam och trakten däromkring ganska angenäm, vilket likväl ej kunde sägas om atmosfären i köket. Därpå begav jag mig åter till mitt rum. Kvartermästaren hemkom från jakten, ehuru klockan ej var mer än trekvart på fyra. Han begav sig genast till köksdörren och väckte pigorna med ett förfärligt buller, så att det enfaldigt nog föll mig in, att han skulle varit rätt duglig, att ombord på skepp purra eller väcka manskapet.

Hela huset kom nu i rörelse. Jag ringde på klocksträngen, då Maja genast inkom och berättade, att ett förfärligt kolorum hölls av herr kvartermästaren. »Äro kanske några av dina kamrater döva, yttrade jag, så att han behöver nyttja en skeppslur då de skola väckas?» Hon skrattade åt detta och sade, att det väl ej vore orsaken.

Emellertid ankom han själv, sedan han av sin avskedade mätress fått veta, att jag redan länge varit uppe och förfrågade sig hövligen, huru jag tillbragt natten. Sedan jag besvarat detta till hans nöje, underrättade han mig, att en nödvändig sak fordrade hans bortresa, varför han ville överlämna mig nycklarna och giva mig några små hushållsregler. Kaffe inbars därefter, då en hygglig yngling, som var hans bokhållare, även infann sig. Sedan vi druckit, begåvo vi oss till skafferiet, varest funnos matvaror i överflöd, så att jag ej

kunde inse, att någon förknappning behövdes. Huru mycket bröd, som under hans frånvaro skulle utdelas till varje tjänstehjon, förklarades tydligen. Jag tog dock deras parti och yttrade att de borde hava tillräcklig föda. Allt detta ansåg han såsom en dålig hushållning. Drängar funnos inga, emedan de för det dåliga kosthållet rymt sin kos; en torpare skötte hästarna och arbetet vid gården. Sedermera avmätte han själv i mjölkkammaren så mycket mjölk som skulle åtgå till folket. Efter detta viktiga göromål avreste han. Folket erhöll likväl en smakligare måltid än han uträknat.

Nu inkom min företräderska, som var i begrepp att lämna huset. Hon ledde ett treårigt barn vid handen; de övriga två voro ej på stället. Hon kunde ej ännu upphöra att beklaga mig i avseende på framtiden. Min garderob skulle snart försvinna och vad lön beträffade, vore ingen sådan att påräkna. Några små presenter kunde väl erhållas ifall man rättade sig efter hans vilja. I hans tjänst hade hon förstört en väl försedd garderob och måste nu nästan utblottad begiva sig därifrån. Det vore ej syndigt av henne att göra ingrepp i hans förmögenhet, till vars förvärvande hon så betydligt bidragit, ur så mycket större skäl, som barnen voro hans egna och hon ej ägde något att uppfostra och underhålla dem med.

Hon avfordrade mig därpå nyckeln till skänken, emedan där skulle finnas henne tillhörigt silver. Men då denna egendom numera vore anförtrodd i min vård, kunde jag ej överlämna den i hennes händer, utan finge hon vänta till dess husbonden hemkom, då de, bäst de ville, kunde överenskomma om delningen. Frågade henne dock om hon ej ville förse sig med någon reskost, vartill hon svarade, att jag endast skulle ådraga mig förtret för sådan välvilja.

Det stackars barnet började nu ropa efter pappa. Detta krossade modershjärtat, så att hon utropade: »Arma barn, du äger ej mer någon far! Upphovet till din varelse är hårdare än en tiger, han förskjuter sitt eget barn! – Ehuru min kärlek borde förbytas till det gränslösaste hat, önskar jag likväl, att ej försynen måtte straffa honom för hans uppförande emot oss!» – Detta rörde mig så att jag bad henne kvarlämna flickan. Hennes vård skulle bliva min heligaste sak och jag åtog mig att återföra fadern till hans skyldighet emot sitt barn. Slutligen, efter en lång strid med sig själv, gav hon härtill sitt bifall. Av min egen garderob fick hon en av mina bästa silkesschalar jämte 3 riksdaler banko i penningar, vilka hon i början ej ville mottaga; slutligen förmådde jag henne därtill; hon kysste mig och sitt barn hjärtligen och begav sig på vägen.

Efter middagen hemkom min nye husbonde. På gården mötte jag honom, bad honom vara hjärtligt välkommen och hjälpte honom ur schäsen. Detta uppförande behagade honom på det högsta, emedan han ansåg det såsom ett gott tecken till min tilltagande kärlek. Sedermera tog han mig under armen och förde mig ned i trädgården, där han visade mig sina anläggningar. Därifrån återvände vi till inre detaljen. Visthuset företogs nu till närmare skärskådande. En fullkomligare instruktion meddelades mig. Men ack! nu saknades den mjölkbunken, varmed jag upphjälpte folkets magra kost. Sakens förhållande förklarades och utlades efter min övertygelse det bästa jag förmådde. Mitt påstående var att ju kraftigare föda en människa erhöll, desto mindre åt hon och arbetade så mycket mer. Härpå ville han likväl ej ingå.

Efter denna visiten begåvo vi oss till salen, varest den lilla flickan glättigt kom springande emot oss, under utropet: Pappa! Pappa! – Han blev över barnets oskyldiga glädje högst förtörnad och frågade, om den där människan ännu ej begivit sig sin väg. Jo, svarade jag, men barnet bör vara hos sin fader. Han svarade, lik en onaturlig far: »Vad har jag med hennes barn att göra!» Barnet, svarade jag, är uti min vård och under mitt beskydd, och vill han ej bidraga till dess vårdande, så äger jag själv nog förmögenhet för att kunna försörja det. För övrigt kunde han göra avdrag på min lön. Detta nedslog fullkomligt hans mod. Det skulle ej behövas, yttrade han.

Min hushållning började nu, därvid min egen regel följdes, så att hans folk erhöll vad dem tillkom, oaktat hans snåla uträkningar. Bokhållaren kom mycket väl överens med mig, varför vi ock, då så behövdes, ärligt bistodo varandra. Väl knotade kvartermästaren allt som oftast; likväl behövdes endast en vänlig min av mig

att lugna ovädret. Genom min åtgärd tilltog även hans ömhet för barnet, isynnerhet då han märkte att detta ökade min välvilja för honom.

Synnerligen snål var han om sitt brännvin. Jag däremot ansåg, att då folket hade strängt arbete, vore en sup ej för mycket; fann därför i samråd med bokhållaren på det rådet, att under hans frånvaro förvandla en halvtunna spannmål till inköp av brännvin. Av egna penningar anskaffade jag även kaffe, för att därmed då och då undfägna pigorna.

En dag kommer kvartermästaren och begär skafferinyckeln, vilken jag lämnade honom. Det föreföll mig likväl besynnerligt, varför min kosa även ställdes dit. Nyckeln var uttagen och ett tyst samtal hördes innanför. Så mycket kunde dock inhämtas, att samtalet angick mig och bokhållaren. En av pigorna, som ägde hans synnerliga förtroende, yppade nu, att jag och bokhållaren voro så förtrogna vänner, att vi sålde spannmål och för penningarna inköpte kaffe och brännvin; ävensom att vi förehade andra oanständigheter; att jag mutat henne för att tiga med förhållandet. Han berömde hennes trogna och oegennyttiga uppförande och lovade henne därför en utmärkt belöning.

Vid sin återkomst till mig lät han ingenting förmärka. Jag var ganska vänlig emot honom, men han förblev ganska allvarsam. Då han gick ut, träffade han bokhållaren, vilken han tillfrågade, vad för slags maskopi han förehade med mamsell. Bokhållaren svarade helt kort, att han ej förstod herr patrons fråga; varför ock det fick bero därvid för denna gången.

Kallsinnigheten tilltog även från denna stund. Min godhet emot tjänstfolket och de fattiga väckte hans synnerliga ovilja. Hans kärlek var emellertid ej fullkomligt slocknad; den yttrade sig vid många tillfällen; varför jag ansåg det vara rådligast att vara på sin vakt.

Slutligen uppgick dock min olycksstjärna! Emedan jag hade allt om händer, så började jag verkligen bliva övermodig. Densamma pigan, som yppat för husbonden mina små tillgrepp, bemöttes av mig med stolthet, och jag behandlade henne oförsiktigt. Maja var mig väl ännu tillgiven; men, emedan jag bemötte henne företrädesvis vänligare än de övriga pigorna, så blevo de avundsjuka på henne och hatet föll på mig.

Skördetiden inträffade och emedan kvartermästaren hade många arbetare vid det tillfället, ville jag traktera dem med ett gott öl. Detta skulle uti källaren fyllas på fat. Maja tillika med den ovannämnda pigan, vars namn var Kajsa, halkade med drickssån, då de gingo utför källartrappan och utspillde allt ölet. Desperat och glömmande mig själv, fattade jag en kvast och började prygla dem bägge två. Jag fick plikta för min häftighet!

Maja blev likaså häftig, ty hon var verkligen fruntimmer. Först började med smädeord av följande innehåll: »Du satans Tjuv-Lasse, nu tycker du att du fått välde! – Fördömd vare den stund då jag klädde dig i fruntimmerskläder, din förrymde kanalje!» Vad! sade Kajsa, har mamsell rymt? Vacker mamsell, avbröt Maja, hon har lagt bort byxorna; det är en förklädd karl. Nå, det skall bli en härlig upptäckt! Nej, sade Maja, som nu ångrade sitt förhastande, du skall tiga. Om du gör det, så skall jag skänka dig min rutiga bomullsduk. Detta lovade Kajsa.

Sedan inkom Maja till mig och bad om förlåtelse för sitt förhållande och försäkrade mig om sin kamrats tystlåtenhet, varför jag gav henne 2 riksdaler till Kajsa, på det hon skulle vara så mycket villigare att tiga.

Mot aftonen hemkom husbonden. Jag kunde se huru han höll stilla vid ängen och talade med pigorna, som då höllo på att mjölka. Kajsa hade emellertid redan upptäckt hela hemligheten. Om aftonen bortskickade han henne med ett brev. Jag kunde likväl icke veta avsikten därmed. Han mottogs efter vanligheten vänligt av mig och omfamnade mig hjärtligt och yttrade tillika, att han bjudit främmande till följande dagen och bad mig att göra mitt bästa för att undfägna dem väl. Efter måltiden yrkade han åter på vår förlovning. Emedan

han tagit något väl till bästa, var han ganska närgången, men jag stötte honom med sådan styrka ifrån mig, att han föll omkull. Därpå lade han sig i min säng, och jag måste tillbringa natten på soffan. Jag var den gången bra dum, som ej kunde begripa att han hade misstankar på mig; sov likväl gott ända till morgonen och var i god tid uppe och lagade till kalaset. Han hade även den dagen mycket legofolk, emedan han skulle skära sin råg, varför jag även lagade till frukost åt folket. Han var åter i skafferiet och predikade för mig om utdelningen av maten. Då jag gick förbi salen, hörde jag Kajsa, som talade med honom. Han frågade: »Var du hos länsmannen?» Ja, svarade hon, han lovade komma, det skall bli roligt att påse, då man upptäcker mamsells verkliga kön! Han skall tillika vara en tjuv. »Ja ja, svarade kvartermästaren, vi skola nog taga reda på gunstig mamsell när det kommer så långt.» Jag kunde omöjligen komma in i min kammare utan skyndade mig till skördemännen, gav dem deras frukost och begav mig därefter skyndsamt tillbaka för att få några av mina saker med mig, emedan ingen säkerhet mera fanns för mig på det stället.

Sedan jag kommit upp på en liten stenkulle, såg jag hela gården full med åkdon. Länsmannen och kvartermästaren stodo och pekade på mig, även de övriga främmande voro inbegripna i ett livligt samtal, förmodligen om min person.

Nu kastade jag korgen och begav mig till skogs. En stor slätt måste passeras innan jag kunde hinna dit. Kvartermästaren ropade nu till skördefolket att taga fast mig. Men de stodo stilla och gapade och kunde ej begripa vad han mente. Jag drog upp klänningen, emedan den hindrade mig att springa. Slutligen upphanns skogen. Jag vilade litet. En vacker syn framställde jag nu; med utslaget hår, utan kam, med sönderriven klänning, ett par fina saffiansskor voro redan sönderslitna, något penningar hade jag likväl i barmen, vilket jag hade att tacka min hederlige husbonde för, då han lade sig i sängen förliden afton. Sedan gav jag mig åter till att springa, passerade under vägen ett bruk, i vars trädgård frun och mamsell befunno sig.

Då de fingo se mig så tilltygad, frågade de mig med bestörtning, vad som felades mig, som kom i en sådan belägenhet. Jag svarade genast att tjuvar utplundrat både mig och husbonden. Emedan de kände mig mycket väl, så bådo de mig stiga in. Vartill jag svarade att därtill ej vore tid, emedan vi voro utgångna allesammans för att få rätt på tjuvarna, vilka efterspanades på alla vägar. De gåvo mig då en duk på huvudet samt några bär.

Sedan begav jag mig det fortaste jag kunde på vägen. Solen brände som hetast. Jag blev utomordentligt törstig och var nära att försmäkta. Då kom jag äntligen till ett enstaka bondhemman, där jag släckte min brännande törst med några krusbär. Ingen fanns hemma. Under detta såg jag kvartermästaren komma ridande. Jag lade mig genast ner bakom buskarna. Han passerade fort förbi och var denna gången ej god att råka ut för, ty han var beväpnad, både med sabel och pistoler, och jag skulle nu icke kunnat hava räddat mig varken genom en kyss eller ett famntag.

Nu begav jag mig längre fram och kom till ett torp, öppnade ett fönster och steg in. Ett fat mjölk stod där, varmed jag stillade min törst. Då jag tittade ut genom fönstret, fick jag se kvartermästaren med tvenne andra ridande. Då drog jag igen fönstret och kröp under sängen, så att ingen utifrån kunde se att någon fanns inne. De reste sina färde.

Nu provianterade jag och tog även ett par nya stövlar för att skydda mina fötter och begav mig på vägen på obanade stigar igenom skogen, kom så till en bro, varest en mängd folk var posterat; återvände därför till skogen och lade mig av trötthet att sova. Under min sömn, som naturligtvis var ganska tung, hade svin uppätit hela min matsäck. Det föll mig nu in att anställa en betraktelse. I går en fin och präktig mamsell! I dag en stackars flykting, som ej en gång kan kommendera några oskäliga djur. Begav mig under dessa tankar åter på vägen och hann emot morgonen åter fram till ett torp och begärde litet vatten. En hustru, som var ensam inne, skrek då hon fick se mig: Se här ha vi tjuven, här är den förrymda mamsellen och fars stövlar på köpet! Här var bäst att laga sig i väg, vilket ock skedde i fyrsprång. Hustrun skyndade efter och in

i en allé, som bar åt herrgården. Hon ropade på hjälp, varpå en stor mängd folk samlades. Jag sprang i största hast över bron och mötte en resande, som frågade varför en skön och ung dam hade så bråttom? Jag svarade att rövare anfallit mig, och därmed sprang jag det fortaste som var möjligt ifrån honom. I det jag såg bakom mig, upptäckte jag en stor folkhop, som jagade efter mig.

Nu bar det in i skogen, där kom jag lyckligen undan, gick sedan hela dagen utan att veta varthän. Några byar sågos väl här och där, men jag vågade ej göra någon påhälsning. Emot aftonen hann jag äntligen till ett enstaka torp och vågade mig in. Efter en hövlig hälsning, vilken de som voro inne besvarade, frågade de mig: »Varifrån kommer mamsell?» Jag svarade, att jag hade rymt från rövare på Käglan, där jag suttit fången i sex veckors tid. Mannen yttrade även att han hört att de hade sitt tillhåll på den skogen. Han frågade mig även huru många de voro. Svaret blev, att där fanns en stor mängd, men att alla ej voro hemma. Mig rövade de från en vagn, då jag skulle resa till Stockholm. De beklagade mig mycket för min olycka. De sålde mig även något mat och härbärgerade mig över natten.

Om morgonen efterfrågade jag vägen till min födelsebygd och gick så en hel vecka innan mina föräldrars hus upptäcktes. Nu begav jag mig till mitt forna värdfolk. Gumman blev högligen förvånad över min sönderrivna klänning och förstörda utseende och frågade varifrån jag kom och varest Maja vore? Efter erhållen underrättelse att just hon var orsaken genom sitt förräderi, att jag måste övergiva alla mina saker. Troligen hade hon till straff därför blivit arresterad. Gumman blev häröver så förbittrad, att hon utlovade, ifall hon fick tag i henne ännu en gång, så traktera henne att hon aldrig mer skulle få lust skvallra ur skolan. Sedan någon förfriskning blivit anskaffad, efterfrågade jag mina föräldrars och syskons tillstånd. Hon svarade att de mådde väl och trodde att jag tagit tjänst vid något regemente i Stockholm.

Nu kom gubben även hem från sitt arbete. Sedan han blivit trakterad med ett par supar, började han bitterligen beklaga mitt olycksöde och isynnerhet att hans dotter varit vållande därtill. Även fruktade de att hon, ifall hon blivit arresterad, skulle bekänna hela förhållandet och jag således ej länge kunde vara säker i deras hus. Jag föreställde dem då, att så otacksam kunde hon ej vara, att vilja blottställa sina gamla föräldrar, ehuru jag ej trodde henne mer än jämnt.

Mina sönderrivna kläder lagades emellertid och ett par nya kängor köptes, ävenledes en hårkam; mina lockar uppkrusades, så att jag ånyo började se ut som en hederlig människa.

Ett nytt uppträde väntade mig likväl. Gumman inkom med bägge mina systrar i stugan. Min bestörtning blev så stor, att jag så när hade sprungit ut genom fönstret. Gumman frågade dem helt okonstlat om de igenkände denna granna dam; vartill de svarade nej. Å, se då bättre på henne! Det är ju er egen bror. Min yngsta syster såg mig noga i ansiktet. Å, kors är det du, Lasse! Vad har du fått för en habit på dig? Var har du varit? Huru har du mått under tiden? och tusende andra frågor. Jag berättade dem allehanda, som likväl ej var så noga överensstämmande med sanningen, utan såsom jag tyckte det kunde passa. Därefter frågade de mig varthän jag nu tänkte taga vägen och om jag ville följa med dem hem; detta ville jag för ingen del utan bad dem att för all del hålla tyst med min närvaro på orten, emedan jag ofördröjligen ärnade begiva mig från stället och styra kosan till Stockholm. De förundrade sig även över min klädedräkt och frågade varför jag gick och spökade i sådana kläder och ej nyttjade dem som tillhörde mitt kön. Härpå fingo de till svar, att jag i denna dräkt tog mig bättre fram, emedan ett fruntimmer alltid bemöttes med mera aktning än en mansperson.

Detta kunde de alldeles icke gilla, utan förliknade mig vid en varg uti fårkläder. Vidare lovade de hjälpa mig, om jag ville ombyta detta mig opassande livré. Jag lovade dem väl detta, men utan att vilja hålla ord.

Om natten kommo de till mig med mat och medförde även flera av mina kläder. Dessa skulle nu försökas. Men tänk! Jag hade under min korta frånvaro växt så mycket att de voro helt och hållet för små.

Jag köpte därför av torparen kläder, som både voro stora och ingalunda passande för en kavaljer som jag.

Mina systrar voro likväl nöjda att se mig i en med mitt kön passande dräkt och yttrade att de skulle uppbränna den andra dåraktiga habiten, som jag förut nyttjat.

För övrigt höllo de noga ord och yppade ej för mina föräldrar min närvaro och ansågo ej heller rådligt att begiva mig hem, emedan tjänstfolket var högst förbittrat på mig för stölden, vartill de voro oskyldiga och likväl varit misstänkta att hava begått.

Nu kvarblev jag några dagar i torpet för att vila ut. Emedan jag var tämligen väl försedd med penningar, så försedde de rikligen alla mina behov. Några måste sparas till min förestående resa. Mina örhängen skänkte jag åt min äldsta syster, lovade även att ihågkomma den yngre vid lägligt tillfälle framdeles.

En afton kommo de och berättade mig med största förskräckelse, att länsmannen varit hos mina föräldrar, då han även omtalat att han erhållit skrivelse från vederbörande att noga efterspana mig, emedan jag skulle vistas på orten och vore förklädd till fruntimmer. Aha! tänkte jag, nu är det icke tid för mig att bliva längre här, varför mina systrar underrättades att jag samma natt ärnade begiva mig bort. De tillagade åt mig för sådan avsikt en duktig matsäck, togo med bittra tårar avsked utav mig i ovisshet att någonsin mer få återse mig här i livet. Jag omfamnade dem med djup rörelse och skildes ifrån dem.

Emot natten begav jag mig på väg och hann innan dagningen ungefär två mil och begav mig in i skogen, förtärde litet mat och var i beråd att kvarbliva där hela dagen. Utan bevis kunde jag lätteligen bliva arresterad och lika litet var det bevänt med att ligga kvar där.

Jag begav mig sålunda åter i väg, klädd lik en annan oxdrivare i ljusblå rock med matpåsen på ryggen och håret hängande ned omkring öronen. Ingen tilltalade mig, även var jag ej inne på något ställe hela dagen. Min rustning var mig ingalunda i lag. Följande natt kom jag till en herrgård. Jag gick och såg mig omkring; alla dörrar voro låsta och natten dessutom upplyst av månen. Jag fann slutligen uti en flygelbyggning ett fönster med en söndrig ruta, där stack jag in handen och tog av hakarna, öppnade det och gick in. På väggarna hängde manskläder som voro mycket fina. Tog mig en god portion därav och utkastade dem genom fönstret. Ett och annat, som jag tyckte om, passerade samma väg.

Nu visade sig för mina ögon en dörr, uti vilken nyckeln satt. Jag öppnade den sakta, men där var mörkt, emedan rullgardinerna voro nedsläppta. En människa låg och sov under starkt snarkande. Ett fickur hördes picka på väggen; smög mig därför helt sakta till sängen, tog uret och stoppade det hos mig, smög mig ut, tillstängde dörren och så flux ut genom fönstret. Därpå tog jag av kläderna det som bäst behagade mig, resten lät jag ligga kvar. Sedan gick jag ett stycke avsides och klädde av mig den forna habiten och påtog i stället frack, syrtut, kappa, en fin engelsk hatt, blanka stövlar och granna byxor, så att jag i ett ögonblick förvandlades från torpare till herre.

På en äng blev jag varse en häst, den togs för att befordra en skyndsammare resa. Innan morgonen hade jag redan hunnit några mil från stället, lät hästen gå, tog vägen inåt skogen och lade mig att vila, vilket kunde behövas efter två dygns vakande. Jag besåg klockan, vilken var av guld, upphängde sedan min matsäck i ett träd, emedan jag fruktade för fyrbenta plundrare. Hela dagen sov jag gott, emedan ingen oroade mig.

Emot aftonen fortsatte jag min resa och marscherade hela natten, så att jag tidigt följande morgon ankom till Arboga; jag ingick uti en handelsbod och köpte mig ett svart sidenband, varmed jag uppknöt mitt hår, även efterfrågades om ingen sjölägenhet vore till Stockholm. Man svarade mig, att en jakt just nu var i begrepp att avsegla dit. Jag skyndade mig därför att överenskomma med skepparen om frakten. Skepparens vänskap förvärvades genom en bål punsch, vilken vi gemensamt förtärde. Ombord funnos flera personer av båda könen, äldre och yngre; varför jag efterskickade brännvin och vin och trakterade därmed ressällskapet. De voro ock alla hjärtligt nöjda med en så ung och frikostig herre.

Vi gingo nu till segels och emedan vinden var god, kommo vi inom två dygn till Långholmstullen. Jag fick se den stora staden, som så ofta varit målet för mina önskningar. Av sjösjuka plågades jag så, att hela dagen måste tillbringas i kajutan. Emot aftonen gick jag likväl i land och förskaffade mig på ett apotek några droppar, varigenom jag fullkomligen återställdes. Följande morgon förskaffade jag mig en ledsagare, som visade mig stadens märkvärdigheter. Allt vad jag såg, väckte min beundran. Isynnerhet fann jag nöje uti att betrakta de glimmande hjältarna och den dundrande musiken, som marscherade in på borggården. Jag hade så när aldrig kommit därifrån. Mitt vid huvudstadens brokiga vimmel alldeles ovana huvud blev nästan förvirrat. Om varandra kommo stora kareter, bondvagnar, bryggarekärror, åkare, trädgårdsmästare och mjölkmånglerskor. De gående passerade förbi varandra likt fiskarna i en sjö. Nästan huvudyr av allt detta skramlandet och ramlandet, återvände jag till jakten, emedan det ej var värt att tänka på något annat kvarter, såsom okänd och utan bevis; vågade mig därför i min enfaldighet aldrig i land förrän det blivit mörkt, och hade säkerligen farit tillbaka med samme skeppare, om jag ej lyckligtvis hade träffat en beskedlig person, som hjälpte mig ur mitt bryderi.

Detta tillgick sålunda. En dag kom ett fruntimmer ombord just då jag var sysselsatt att inpacka mina saker, i begrepp att begiva mig på hemresan. Hon tilltalade mig, frågade mig mitt namn. Jag gav mig då ut för en brukspatrons son, som ärnade uppehålla sig en tid uti Stockholm, men emedan det var första gången, kunde jag, i brist på bekanta, ej få något rum, utan måste vistas ombord. Sedan hon avhört mig, frågade hon om jag ej hade lust att bo hos henne. Hon åtog sig att avgöra saken med värden och jag fann mig ganska nöjd med förslaget.

Hon tog mig därpå under armen och vi åtföljdes till hennes logi i Skottgränd, varest hon hade ett tämligen hyggligt rum en trappa upp. Men som där endast fanns en säng, frågade jag om ej värden kunde anskaffa ännu en. Hon sade att därför väl skulle bliva råd, varpå hon även gav mig en kyss, varmed jag alldeles icke var missnöjd. Vi funno snart tycke för varandra och umgingos på det förtroligaste sätt. Vin anskaffades och annan förfriskning då även värden inbjöds att deltaga i kalaset. Han hade alldeles ingenting att invända emot att mamsell intog mig, såsom varande hennes landsman, i sitt rum, isynnerhet som jag endast en kort tid komme att vistas i Stockholm. Han lät därpå inbära en säng till och upptecknade mitt namn. Vi överenskommo om priset. Sedan intogs en liten bål, som jag, värden och mamsell tömde till vänskapens ära. Mina saker hämtades nu från jakten.

Sålunda fick jag äntligen ett hyggligt kvarter. Tiden tillbragtes ganska angenämt. Promenader och lustresor företogos dagligen och så länge mina penningar räckte, levde vi i ett härligt liv. Likväl förundrade det mig att flera aftnar knackades på dörren, men utan att släppas in. Nu började min kassa att lida till slut. Mitt guldur måste göra en utvandring till assistansen, varest man på detsamma lånade mig 60 riksdaler. Dessa penningar varade dock icke länge. Sedan några grannlåter blivit köpta åt min sköna, förskaffade jag mig själv något linne och andra förnödenheter. Innan åtta dagar voro förflutna, återstod nästan ingenting av penningarna. Under tiden skrev mamsellen hem till mina föräldrar och bad dem att ej vara oroade för min skull, emedan jag mådde förträffligt. Hon hade verkligen en stor ömhet och tillgivenhet för mig. Då mina penningar tagit slut, delade hon med mig allt vad hon kunde förvärva; emellertid önskade hon att jag skulle hålla mig ute om aftnarna för vissa orsakers skull. Isynnerhet voro unga kavaljerer mycket givmilda emot henne. Men emedan man ej kunde lita på lyckan i sådant fall så voro vi snart åter pank.

En dag måste hon tillgripa tvenne klänningar, för att insätta dem på assistansen. Jag tog då den ena klänningen och sade till henne: »Nu skall du få se huru jag ser ut såsom flicka.» Hon klädde då på mig, flätade mitt hår och sade då det var färdigt, att jag såg rätt vacker ut. Hon klädde sig även i gala och sedan vi parfymerat oss med rosenpomada och luktvatten, begåvo vi oss hållande varandra under armen, ut att försöka vår lycka. Då vi hunnit till Skeppsbron, kom en herre, förmodligen från Backi tempel. Han skilde oss åt, i det han tog oss en under vardera armen och frågade om vi ej ville göra honom sällskap. Jag frågade

»varthän»? Han svarade att hans skepp låg ute på strömmen. »Aj, aj!» ropade min kamrat, »på sjön vilja ej.» Jag nöp henne i armen, varefter hon teg. Är det mycket långt dit? frågade jag honom vidare. Mitt för Djurgårdsvarvet, svarade han, och gav mig i detsamma en kyss.

Vid mellantrappan låg en julle, i vilken han ville föra oss till skeppet och sedan i land igen. Jag svarade att om han ville uppföra sig anständigt, så skulle vi göra honom sällskap. Han ropade nu flera gånger på Matte, men ingen Matte kom. Här vänta vi ej längre, sade jag. Han omfamnade mig då och förde oss ned i båten, svor ännu ett par repriser över Matte, som icke passade på, och satte sig själv så till årorna och rodde en mängd krokvägar, så att vi trodde oss aldrig komma fram. Slutligen lade han till vid ett fartyg. Skeppet låg så högt över vattnet att min kamrat ej ville våga sig upp. Kaptenen hjälpte oss likväl lyckligen upp på däck. Där fanns ingen människa ombord.

Han öppnade nu dörren till kajutan, gick ned och tände upp ljus och följde oss därpå ned. Pro primo tog han sig en duktig sup för att styrka sig efter det svåra roddarbetet. Sedan framtogs en butelj vin, varmed han trakterade oss. Vidare bestod han mig nu en kyss och ville att jag skulle dela hans säng. Jag låtsade då av oförsiktighet släcka ljuset och emedan han var duktigt beskänkt somnade han strax.

Jag grep då ett schatull, som jag sett stå vid bordet; min kamrat tog tvenne fickur och en plånbok, sedan letade vi oss fram i mörkret. Jullen fick jag även rätt på. Mamsellen nedhissade i en tågända, som vi funno på däcket, schatullet; sist hjälpte jag henne själv ned.

Det var en obeskrivligen mörk natt. Ingendera kunde ro, utan vi kavade och slingrade hit och dit med jullen, utan att veta varthän vi togo vägen. Slutligen kommo vi till en trädgård, där vi gingo i land, men måste huvudstupa skynda oss tillbaka i jullen, emedan tvenne stora hundar närmade sig och ville uppsluka oss. Vi begåvo oss åter ut, hörde huru brandvakten ropade timmarna och sågo lyktskenet i staden samt hunno slutligen till Skeppsholmen, där en postkarl anropade oss. Vi svarade ej utan lade genast åter ut. Sedan kommo vi till Nybrohamnen, varest uti en båt en yxa låg; den togo vi med oss.

Äntligen kände vi igen oss och rodde inunder Nybron vid Packartorget. Där slogo vi sönder schatullet och funno däri såväl penningar som andra dyrbara saker. Sedan vi tagit vad vi tyckte om, lade vi stenar i och sänkte det.

Vi begåvo oss nu i land. Det var i daggryningen. Då vi gingo över Packartorget fick jag se trähästen och undrade vad det var för en figur. Mamsellen förklarade det för mig. På den, sade hon, skola åkare rida, när de taga över taxan. Jag såg sedan en gubbe med ett stort ris, hon sade att den kallades Kopparmatte, som avstraffar alla tjuvar och bedragare. Utav den sorten gå likväl en stor del ostraffade, svarade jag. Häråt skrattade hon, bad mig likväl akta mig.

Därefter skyndade vi oss det fortaste vi kunde till vårt kvarter, varest jag genast tog på mig karlkläder, undangömde vårt erövrade gods och framtog endast så mycket penningar vi behövde för dagen. Jag begav mig ut i staden, då kaptenen efter en liten stund kom sättandes i en båt med fyra roddare. Han beklagade sin olycka, sägande att tjuvar hade gjort inbrott ombord hos honom under det han varit borta från skeppet; men förteg visserligen att han själv ditfört våldsverkarna. För övrigt skar han duktigt i växten, då han yttrade, att han förlorat inalles över 5 à 6,000 riksdaler. Om natten översågo vi vår skatt och funno, att vi i kontanter erhållit något över 2,000 riksdaler i sedlar, samt en hop utländskt guld- och silvermynt, ävensom andra dyrbarheter bestående av guldnipper och arbetat silver.

Följande dagen var stölden bekant över hela staden. Mitt guldur, som var pantsatt på assistansen, inlöste jag nu. Min älskade köpte sig en mängd grannlåter, även, såsom högst modernt, en mopshund, som hon gick och bar under armen på sina promenader; vi gingo nu mera sällan till fots utan åkte i hyrvagn, bevistade esomoftast operan och njöto de smakfullaste nöjen, för penningar, som en annan fått släppa till. Guld- och

silvermyntet vågade vi ej utväxla, ej heller försälja något av de stulna dyrbarheterna i Stockholm, varför jag fattade det beslutet att resa hem och där söka avyttra dessa effekter.

I Västerås lyckades jag att få utväxla en del av penningarna, ävensom att hos en urmakare få bortbyta mitt guldur emot ett av silver och erhöll en betydlig mellangift. Nu längtade jag att få veta huru det gått med Maja. Jag vågade likväl ej åka längre än till Köping, av fruktan att bliva igenkänd. De stulna kläderna hade jag låtit ändra i Stockholm, men gick likväl het om öronen: marscherade mest om nätterna och då jag kom till mina föräldrars hus, gömde jag mina mobilier på samma ställe eller i den omtalade källarmuren, som förut varit min skattkammare.

Därefter begav jag mig till mitt forna värdfolk i torpet. De insläppte mig genast. På min fråga efter Maja, svarade de: »Hon sitter på Örebro slott och har ej varit här alltsedan du reste härifrån, och akta du dig väl, att de ej även knipa dig.» Jag lämnade dem något penningar, var dock högst sorgsen över Majas lidande för min skull, så att ingenting smakade mig, tillika var jag sårad i fötterna, så att jag knappast kunde gå. De lagade om mig bäst de förmådde och gömde mig i ladugården.

Jag måste för mina blesserade fötters skull uppehålla mig några dagar där. Om dagarna vistades jag i stugan, men om nätterna måste reträtten tagas till omnämnda ladugård. Huru jag dock burit mig åt, så hade någon likväl blivit mig varse. En afton då jag hade inkommit i stugan, kommo några karlar inrusande. Nu märktes genast oråd, varför jag ut på dörren. Men karlarna nappade tag i mig och bådo mig vänta. På mitt svar att jag ej hade tid och med våld ville tränga mig fram, grepo de mig och i avseende till deras överlägsna antal blevo de mig övermäktiga. Härpå yttrade de: nej, min herre, nu är du så god och väntar, du har länge nog spatserat lös och ledig och begått stölder och skälmstycken! Du slipper nu ej förrän du betalt yttersta skärven. Därpå bundo de mina händer på ryggen och ledde mig hem till mina föräldrar. Jag skulle hava velat giva allt i världen, endast man icke hade fört mig dit.

Vid min ankomst hem blevo alla högst förskräckta, men isynnerhet min moder, som var nära att falla i vanmakt. Alla fällde tårar, jag ensam var stum och kunde ej få fram en enda tår eller ett enda. ord; de vakade hela natten med mig under oupphörlig sorg.

Om morgonen kom länsmannen och förpassade mig till Örebro häkte. Väl försökte jag att rymma från fångföraren, men förgäves, ty de fasttogo mig genast och pryglade mig duktigt för försöket; även lade man handklovar på mig. Efter ankomsten till arresten slogo de en stor brädblack på mig och satte mig inom förfärliga bommar, lås och galler. På detta hederliga ställe träffade jag flera bröder, vilka bådo mig att ej vara ängslig. Jag fick nu även se Maja, och intogs av den bittraste sorg, att se henne så blek och mager. Vid ett tillfälle, som yppades att få tala vid henne, yttrade hon, att hon ej behövde fördärva sin hälsa med överflödig mat och dryck och därför vore så förtorkad och mager. Av mina penningar meddelade jag henne så mycket jag kunde ävensom av det övriga som medfördes hemifrån.

Den gemensamma olyckan hade nu utsläckt allt hat. Även ihågkom jag med tacksamhet, att hon, utom överilningen hos kvartermästaren, alltid var mig tillgiven. För mina nya hedervärda kamrater omtalade jag nu mina äventyr, vilka isynnerhet innerligen roade sig åt min färdighet att agera fruntimmer och ansågo den av högsta vikt för mig. Ty, sade de, så snart du kommer på fri fot, kan du därigenom bana dig den säkraste och lättaste väg till den rikes skatter.

Bland andra, som sutto i arresten, var även en, som de kallade Silver-Jan, och vilken i Sverige hade utmärkt sig såsom mästare i flera sorters tjuvnader; han gav mig flera allvarsamma förmaningar, bland andra den att aldrig stjäla från de fattiga utom i högsta nödfall – utan göra såsom jag: – jag har tagit från de rika och givit åt de fattiga; – tag aldrig något med våld, utan bruka endast list; – överlasta dig aldrig med starka drycker, ty då bliver du snart fast och får aldrig någon respekt.

Han gav mig ännu flera härliga förmaningar, till exempel att skaffa mig falska nycklar, m. m. Vi blevo de intimaste vänner och hans roande samtal gjorde, att jag ofta glömde de ledsamma omständigheter, som förestodo mig.

Maja och jag avfördes tillsammans till tinget. Jag drog så gott ske kunde omsorg om henne. Tillika fick hon underrättelse av mig huru hon skulle svara, på det att hennes föräldrar ej måtte bliva inblandade i saken; även att hon skulle neka till minsta kännedom av mina stölder. Själv nekade jag till allt, utom det, som jag tagit från mina föräldrar. Vid anställd undersökning i torpet funno de likväl kapprocken, vilken fanns i släden då den och hästen begagnades av mig. För att hjälpa torparen härifrån, sade jag, att han köpt den av mig.

Andra gången vi fördes inför domstolen fingo vi vår dom. Jag blev dömd till fyrtio par spö, och Maja, såsom medvetande av saken, till tjugu dygns fängelse vid vatten och bröd. För kroppsstraffet pliktade mina föräldrar; men Maja, stackars flicka, måste avresa till Örebro för att undergå sin brunnskur. Kyrkoplikt måste jag likväl undergå i samma församling jag var född. Detta var en av mina bittraste dagar. Alla kände mig ju! Jag vågade av blygsel ej upplyfta mina ögon. Slutligen fick jag absolution av prästen.

Jag skyndade sedan det fortaste jag kunde ur kyrkan och hem till mina föräldrar. Med nedslagna ögon var jag en främling bland mina anhöriga. Mina systrar uppmuntrade mig likväl med följande ord: »Har du fallit djupt, Lasse, så bör du ock genom en anständig levnad hädanefter söka att gottgöra dina fel! Kom nu och bed dina föräldrar om förlåtelse och lova att aldrig mer genom elaka handlingar förorsaka dem en sådan hjärtesorg. Tro oss, du skall bliva dem lika kär; och tiden, som utplånar allt, skall även göra att dina forna fel glömmas.» Jag åtföljde dem till mina föräldrar och bad dem, i förening med mina systrars förbön, ödmjukligen om förlåtelse. Under tårar och ömma känslor skedde min försoning. Mina goda föräldrar omfamnade mig och gåvo mig sin förlåtelse.

Således åter mina föräldrars älskade son, började jag återvinna min forna munterhet; de höllo dock ett vaksamt öga på mig, ty arbeta ville jag just ej gärna. De frågade mig på skämt, vad jag tyckte om att sitta i arrest? Jag svarade, att det väl var svårt, men att där på samma gång med mig funnos flera lustiga bussar, som oaktat de voro fängslade med mycket järn, likväl voro muntra och hoppades bättre öden i framtiden. Ingen visade någon ånger utan funderade endast på, huru de skulle utkräva sin rätt, då de kommo på fri fot. Visor sjöngo de även, vilkas innehåll egentligen gick ut på att liva hoppet och skingra ledsnaden. De bådo mig då sjunga någon sådan för dem. Jag sjöng då en så lydande vers:

Frukta dig intet, fast tiden är lång, du har ju ditt vanliga gage för dagen, är god kur för kolik uti magen. En bulla bröd och tre kvarter buljong. Lägg dig sen ned att sova i ro! Statt sedan upp förutan bekymmer. Saken är den att du slutligen rymmer – törhända vi träffas, min redlige bror!

De skrattade åt mig och sade: de voro sannerligen ej ledsna, de herrarna. »Nej!» svarade jag, »en var isynnerhet ej betryckt och det var Silver-Jan. Han tröstade sig med att han hade en mängd penningar gömda i skogen.» De blevo nu liksom ännu uppmärksammare på mig.

Den förut omtalade manhaftiga mostern, som klädde sig i jägarekläder, kom även hem till oss. Hon frågade huru jag nu mådde och huru det smakade att agera fruntimmer o. s. v. Jag gav henne åter mitt förtroende och visade henne av mitt utländska mynt, varav ännu något återstod – hade även andra grannlåtssaker, vilka jag överlämnade i hennes vård. Hon bad mina föräldrar att jag skulle få följa med henne hem. Detta beviljades, och jag åkte dit i hennes vagn. Om natten fick jag låna en häst av henne och begav mig till min skattkammare, tog mitt knyte, som där låg i förvar. Efter att hava av min moster erhållit litet penningar på hennes skuld av 300 riksdaler, vilka hon sade sig vara mig skyldig, ärnade jag begiva mig i väg.

Hon hade en dotter, som var nästan jämnårig med mig. Jag tog på mig hennes kläder, varefter hennes moder

betraktade mig och fann mig förtjusande i fruntimmersdräkt och sade att jag i denna habit skulle kunna spela en lysande roll i världen. Sedan begav jag mig hem och vistades där en tid, då jag åter iklätt mig mina manliga kläder. Min moster besöktes ofta, och hon och min kusin fingo slutligen del av alla mina äventyr. De skrattade isynnerhet åt mitt viga sätt att komma åt penningar.

Jag hade nu återvunnit mina föräldrars tillgivenhet, och min dyra moder älskade mig med en synnerlig ömhet. Men min olyckliga stjärna tillät mig ej att länge njuta denna dyrbara sällhet! Mitt flyktiga sinne var ej skapat för ett sådant lugn.

Jag hade ännu penningar i min skattkammare. Mitt levnadssätt var därför mycket briljant. Min pung öppnades beständigt, då fråga uppstod om dans och andra dylika nöjen. Likväl viskade de ofta sinsemellan: »Det är ingen konst att leva stort och yppigt, då andra få släppa till penningarna.» Vid andra tillfällen, då de voro välplägade, framkastades ett och annat pikord, t. ex.: »Ödmjukaste tjänare, herr patron, vad tyckte herr patron om att resa med black och handklovar?» o. s. v.

Då tänkte jag för mig själv: här duger det icke att gå längre, saken får avlöpa hur som helst, men att beständigt höra sådana smädelser, det bliver för mig omöjligt. Att arbeta var lika tråkigt. Denna gången vistades jag likväl hemma över ett helt års tid, men fattade åter lust för fruntimmersdräkten; ansåg mig även uti den kunna spela en lyckligare roll och lättare komma åt penningar. Värvade mig därför nya kunder, vilka förskaffade mig mycket fina fruntimmerskläder. Håret hade jag låtit växa, så att det var bra långt. Mina saker lagades även på bästa sätt i ordning; förskaffade mig ock falska betyg såsom hushållerska.

På mina kunskaper i matlagningen trodde jag mig nu kunna fullkomligt lita och att kunna förestå hushållet något bättre hus. En bonde beställdes, som skulle skjutsa mig till Arboga, tog även med mig en hop småsaker, som kunde vara mig nyttiga. Mina kläder och guldnipper hade jag redan i förväg lämnat till bonden, som ock var en av mina förtrogna.

En afton, då mina föräldrar och husfolket lågo i sin djupaste sömn, tog jag mina hoplagda saker med mig och sade ett tyst farväl till mina föräldrar och syskon. »Farväl, du lugna hem, där jag första gången skådat dagens ljus!» En hemlig aning liksom sade mig, att jag aldrig mer skulle såsom fri återskåda denna lugna boning.

Nu gick jag till min skjutsbonde, klädde om mig, värmde min hårtång och upplade mitt hår i några lockar. Mina karlkläder skänktes till bonden; men bad honom likväl att först låta ändra dem innan han begagnade dem. Sakerna inpackades nu i åkdonet, varefter vi begåvo oss på väg.

Efter ankomsten till Arboga tog jag mig ett eget rum, betalte min skjutsbonde hederligt, varpå han återvände hem. Nu ackorderades med en skeppare, som skulle frakta mig och mina saker till Stockholm.

Där hyrde jag mig en möblerad kammare hos en änkefru. Till polisen begav jag mig själv och anmälde mig. Densamme gevaldigern, som arresterade mig förra gången, var även närvarande. Han gjorde en hövlig komplimang, vilken av mig lika artigt besvarades. Kunde även icke anse honom vara just någon stark människokännare, emedan mina granna kläder voro det, som ådrog mig hans uppmärksamhet, då däremot fattigdomen och ärligheten oftast bliva föraktade.

Jag förskaffade mig även umgänge med flera lysande fruar och mamseller; övade mig uti att dansa, sy och andra fruntimmersgöromål; förskaffade mig även tillträde vid kungliga köket, varest jag ytterligare fullkomnade mina kunskaper i finare rätters tillagning. Allt detta gjordes uti den uträkningen, att om någon annan gång min fruntimmersdräkt utbyttes mot min verkliga, så kunde detta förskaffa mig en hederlig tjänst såsom kock hos något förnämt herrskap.

Min sysselsättning bestod till största delen i dans och söm; för övrigt levde jag så muntert som möjligt.

Artiga sällskap fattades mig ej heller, isynnerhet som de fingo leva väl och ypperligt på min bekostnad. Om våren begav jag mig åter ut på landsbygden. Min garderob var ganska fin och präktig, men mina penningar började minskas. I operaförstugan togs väl en plånbok, men den innehöll ej mer än mellan 60 à 70 riksdaler. Ett par ur knep jag väl även; men detta förslog så litet.

Nu företogs en annan resa, sedan jag förskaffat mig några huvudnycklar av en klensmedsgesäll. Min värdinna erhöll ock sin betalning. Mina saker inpackades, skjuts beställdes vid Packaretorget och jag reste följande dagen söder ut till gästgivargården Fittja. Jag reste genom Södertälje, Mariefred, Strängnäs och så vidare till Arboga; där vilade jag över något litet.

Därpå fortsattes min resa. På några ställen ingick jag för att köpa mjölk. Alla undrade varifrån en så fin och grant klädd mamsell kom. Äntligen hann jag till den bondens hemvist, som åtföljde mig på min bortresa. Man mottog mig ganska väl. Några dagar tillbragtes för att vila mig. Sedan åtföljde han mig till marknaden, varest tillfälle gavs att sälja mitt silver.

Mina nycklar begagnades nu. Jag ingick uti ett rum, varest en handlande från Borås låg och sov rätt gott. Hans plånbok promenerade helt beskedligt i min ficka. Uti penningar erhöll jag 4- à 500 riksdaler. Detta var en god uppkomst för mig. Jag köpte mig en mängd grannlåt och prydde mig på det bästa, för att med anständighet kunna visa mig på alla sådana ställen, där jag ej var känd.

Därefter reste jag hem med bonden och hälsade på alla mina gamla kunder och bekanta, även min moster; men för mina föräldrar vågade jag ej visa mig. Alla, som sågo mig, prisade mitt sköna och förträffliga utseende i fruntimmersdräkt. Ungefär sex veckors tid varade mitt vistande på hemorten. Emellertid längtade jag åter ut i världen. Stockholm var jämt målet för mina önskningar och mitt beslut bestämdes att ännu en gång begiva mig dit.

Förbemälde bonde skjutsade mig i sådan avsikt åter till Arboga, varest jag inkvarterade mig på samma ställe, där mina saker förra gången kvarlämnades. Under det att jag dröjde där några dagar, tog även en inspektor sitt logi på samma ställe. Jag underrättade honom att min avsikt vore att resa till Stockholm för att söka mig tjänst såsom hushållerska. »Ack!» sade han, »skulle mamsell ej finna sig hågad att komma till mig för att förestå mitt hushåll, emedan min hustru är så sjuk att hon är sängliggande. Jag behöver så väl en anständig och hederlig människa, som ser efter mina barn och mitt hus. Vad lön beträffar, så skall jag visst ej göra avseende på några riksdaler mer eller mindre, endast jag erhåller en person, på vilken jag kan lita; isynnerhet som egendomen är ganska stor.»

Jag överenskom med honom och for i hans vagn till den egendom, varest han var inspektor. Det var ett ganska stort säteri. Herrskapet, som rådde om egendomen, bodde i Stockholm, så att inspektorn var ensam herre på stället. Man emottog mig ganska artigt och han införde mig till sin fru, vilken var så sjuk att hon ej syntes hava lång tid kvar att leva. De ägde trenne barn, tvenne flickor och en gosse, av vilka det minsta ännu ej var ett år gammalt.

Hushållsbestyret övertogs genast av mig. Uti inspektorns kök skulle allt tjänstfolket hava sin mat, så att jag fick tillräckligt göra. Han gav mig ett ganska hyggligt rum och följande dagen avskickades en dräng till Arboga för att avhämta mina saker. Något, som genast vid min ditkomst högligen frapperade mig, var att träffa där en piga, vilken hade tjänt hemma hos mina föräldrar. Hon var nu amma åt det minsta barnet.

Jag fruktade att hon skulle igenkänna mig; men därmed var ingen fara; ty för det första var jag helt liten då hon tjänte hemma, och för det andra var jag nu klädd i fruntimmerskläder. Min styrelse på stället var alldeles oinskränkt. Vad matanstalterna vidkommo, så erhöllo de en vida smakligare mat än de fått hålla till

godo med förut.

Efter någon tid dog inspektorns fru, uppriktigt sörjd av make och barn. Nu skulle ett ståtligt gravöl tillredas. Här blev således ett stort fält att visa min konst uti matlagningen. Detta var en småsak för mig. Jag tilllagade de finaste och välsmakligaste rätter. En stor mängd av ortens herrskaper inviterades att bevista begravningen. Vid bordet undrade alla, vilken varit mästare att tillaga en sådan delikat anrättning. Inspektorn svarade, att han hade en mamsell, som varit i Stockholm och inhämtat kokkonsten i kungliga köket. Det kunde vi väl tro, svarade de, emedan ingen, som ej lärt av hovmästare, kan tillreda sådana granna och fina läckerheter. Efter måltiden tillagade jag limonad åt fruntimren, vilken ock smakade dem förträffligt. Herrarna höllo sig i stället till punschbålen. Slutligen åtskildes sällskapet. Alla tackade mig för den angenäma undfägnad de erhållit och önskade få göra en närmare bekantskap med mig. Deras egentliga avsikt var, att av mig kunna vinna en ökad kunskap i köksvetenskapen.

Efter fruns död blev jag liksom matmoder i huset. Inspektorn företog sällan någonting utan att därom rådfråga mig. Tjänstfolket visade mig samma aktning som de hade ägnat sin forna matmoder. Barnen ansågo mig såsom deras andra moder. Då de så kallade sorgedagarna voro förflutna, gjorde inspektorn anspråk på min hand. Mitt svar blev att jag redan bortlovat såväl den som mitt hjärta. För övrigt hade mina föräldrar redan för mig utsett en fästman; dock kunde min förening med den av dem föreslagna personen ej förr gå i fullbordan, än han hade fått sysslan efter sin fader, som var kronofogde. Jag hade därför tänkt, att under den tid, jag härpå skulle vänta, företaga en resa och lära mig den finare världens seder, på det att jag, så mycket mer verserad, kunde finna mig i min tillkommande umgängeskrets, ävensom ytterligare bilda mig till en god husmoder och maka.

Allt detta ansåg han vara grundade skäl, och således billigt att jag avslog hans begäran. Han friade därför till en köpmansdotter i Arboga, varmed han ock kunde vara mer nöjd än med mig. Svärföräldrarna, med den tillkommande husfrun, bjödos ut till säteriet, varför jag åter måste använda min kokkonst för att undfägna dem på det utsöktaste sätt.

Herrskapet komplimenterades vid sin ankomst på det artigaste av mig; likväl inträffade en bland de mest besynnerliga händelser, som lätt hade kunnat förråda mig. Mitt skägg började så starkt växa, att ehuru jag rakade mig tvenne gånger i veckan, var köpmansfrun från Arboga så skarpsynt, att hon märkte de obetydliga skäggstrån som började att framsticka. Jag hörde hur hon sakta viskade till sin dotter: mamsell har visst skägg, och i detsamma pekade hon på mig. Så snart herrskapet började att sysselsätta sig med andra nöjen, begav jag mig på mitt rum och rakade mig.

Emellertid hade den unga damen varit och tittat i nyckelhålet samt sett att jag rakade mig. Att de därför drogo någon misstanke på mig, trodde jag ej; ävensom att jag ej ansågs för någon mansperson. Då jag åter inträdde bland sällskapet, började de kalla mig mamselln med skägget. Inspektorns fästmö var till och med så näsvis, att hon ibland strök mig om hakan, vilket synnerligen misshagade mig.

Bröllopet skulle nu tillagas i Arboga. De bådo mig att följa med dit för att hjälpa dem med anrättningen. Jag ville ej gärna gå in på denna sak, emedan det forna uppförandet av gamla frun isynnerhet stötte mig. Hon var på allt sätt kinkig och ingenting var henne till pass. Även ansågo de mamselln med skägget alltför positiv, och jag ville således ej resa med till Arboga för att hjälpa dem att tillreda bröllopet. Även lät man mig förstå, att man ansåg mig svartsjuk därför, att den unga mamselln och icke jag erhöll inspektorns hand m. m., som de allt uttydde till min nackdel. Pigorna yttrade även sina smädeord i avseende på mitt skägg. Deras prat bekymrade mig likväl föga, men jag fattade dock mitt beslut, att med det snaraste begiva mig därifrån. Det rann mig i hågen, att får jag nu en ny matmoder, så lära vi just ej komma att förlikas så väl, torde hända att den unga frun snart utspionerade mig.

Mitt sinne var nu endast sysselsatt med sådana oroliga tankar och jag funderade endast på, huru min avresa skulle tillställas. Nu inföll bröllopsdagen. Inspektorn, barnen och en del av tjänstfolket avreste för att bevista den. Han bad även mig bevisa sig den hedern att vara närvarande vid bröllopsakten; jag tackade hövligt för anbudet, men anhöll att få vara hemma, för att under deras frånvaro hava vård om huset. Detta bifölls.

Så snart jag blivit ensam, inpackades mina saker, och vad som för övrigt föll mig i smaken medtogs. Utur inspektorns byrå tog jag hundra riksdaler till respenningar, tillsade sedan stalldrängen att hava häst och släde i beredskap åt mig, emedan jag ärnade resa till Arboga och inkognito beskåda bröllopet. Härtill var han genast färdig, emedan han visste att jag hade fullkomlig frihet att kommendera både häst och åkdon vid sådana tillfällen då jag företog några resor. Han önskade tillika att få göra sällskap, vilket jag var lika nöjd om, ehuru det beviljades.

Vi avreste, sedan ett par knyten blivit medtagna, och jag klätt mig på det finaste. Omkring klockan 8 om aftonen framkommo vi till Arboga. Jag for in på ett ställe, som ej var långt beläget från bröllopshuset. En flaska brännvin, som medtogs hemifrån, fick drängen att traktera sig med. Dessutom skänkte jag honom en riksdaler i drickspenningar. Sedan en liten stund blivit tillbragt ute i staden, återvände jag till samma ställe och underrättade drängen, att han nu kunde begiva sig till bröllopshuset för att få se huru grann bruden var.

Sedan han väl begivit sig åstad, satte jag mig genast i släden och körde min väg. Resan ställdes nu till Örebro. Det var en ganska kall vinternatt, då jag framkom till Glanshammars gästgivargård. Sedan folket blivit uppväckt, förskaffade jag litet kaffe åt mig själv och ett par kakor bröd åt min häst, varefter min resa fortsattes. Efter min ankomst till Örebro avlämnade jag på ett bekant ställe mina knyten, men vid nedkomsten från stället befanns hästen redan vara sin kos. Troligen hade någon likaså ärlig som jag stulit hästen och släden.

Några dagar användes nu att vila ut. Jag vågade mig likväl icke ut i staden, emedan starka efterspaningar anställdes efter mig. Det var redan bekant att jag varit inne på Glanshammars gästgivargård. Fråga var om ingen hade sett en mamsell med skägg. Mitt rykte hade nu tilltagit och man påstod överallt att det ej kunde vara någon annan än Lasse-Maja; detta var ock första gången jag hörde mig nämnas vid mitt riktiga namn. Mina övriga hederstitlar voro: den boven, tjuven, bedragaren! Få vi endast fast honom, skola vi väl betala honom för fruntimmersrollen.

Min värdinna fick hederlig betalning för att gå ut och höra efter huru affärerna stodo och vad man talade i staden om mig. Vid sin återkomst förkunnade hon, att jag vore ett allmänt samtalsämne i staden och att hon fruktade att bliva olycklig om hon längre hyste mig. Emedan hon var min välgörarinna, så ville jag ej förorsaka henne några ledsamheter för min skull, utan yttrade att jag samma afton skulle begiva mig bort.

Ingenting kunde medföras utom litet kläder, vilka jag bar uti ett knyte, men måste likväl begiva mig ut, ehuru det var en ganska kall vinternatt och styrde min kosa uppåt Bergslagen. Hela natten marscherade jag och hann äntligen mot morgonen till en bondgård.

Om natten begav jag mig åter ut på vandring och fick tillfälle åka med en bonde från Bergslagen ungefär en mils väg.

Under färden voro vi inne på ett ställe, varest jag trakterade min skjutsbonde med varmt öl och brännvin. Jag förtärde även själv något öl för att värma mig. Mat kunde ej förskaffas, ehuru jag var mycket hungrig, ty på sådana ställen var icke rådligt att våga mig in, ty överallt talade man om den förklädda Lasse-Maja. Själv yttrade jag därför, att de fått fast honom i Örebro, varest en flicka lagat så att de knipit honom. Alla gladde sig över att de gripit den boven. Vi hava ingen enda natt kunnat sova trygga för den omänniskan, sade de, beständigt har han gjort påhälsning i våra skåp och kistor, då han passerat här förbi. Jag tänkte då för mig

själv, om ni visste varest han står, så vore väl bäst att packa sig på dörren. Vad jag bekommit betalades, och bonden skjutsade mig ännu ett stycke; han fick dessutom litet drickspenningar av mig och sedan skildes vi åt. Det var en ganska obehaglig tid att spatsera uti; snön stod högt upp på kroppen på mig, då jag nödsakades vika av vägen.

Om natten bröt jag mig in på ett bondställe för att förskaffa mig mat. Jag hade likväl ej förr inkommit i rummet, förrän bonden själv med tvenne sina drängar, beväpnade med yxor och andra slags vapen, kommo och höggo mig i kragen. Vad är du för en satans människa, sade de, som vill ärva folk, under det de leva? De erhöllo till svar, att jag vore en resande fru och hade några andra bönder i sällskap med mig, men att de kört ifrån mig, med mera, som jag i brådskan kunde hopspinna. Mitt ändamål var endast att förskaffa mig härbärge och någon föda.

»Din skälm!» svarade bonden, »stod jag ej själv och hörde när du bröt dig in genom dörren.» Sedan de lyst på dörren befanns den även vara så beskaffad. Du hade väl tagit dig kvarter själv, om vi ej hade kommit i tid, och på köpet undersökt våra skåp och kistor; men vi skola stäcka resan för den dråpliga damen! De togo nu och ledde mig in i stugan; visiterade även mitt medhavda knyte, däruti funno de några klädespersedlar samt tvenne rakknivar, en spegel och en tvålask. Nu började de sinsemellan fundera, vad ett fruntimmer väl kunde göra med dylika anstalter, därpå ströko de mig om hakan och då kände de några skäggrötter.

»Aha!» utropade de, »nu hava vi rätt på knuten: du är ingen annan än Lasse-Maja! Välkommen, min gunstig herre!» De voro nog oförskämda att ännu ytterligare visitera mig. Likväl voro de så ädelmodiga att de ingenting togo ifrån mig. Nu såg det ganska mörkt ut för den stackars Lasse-Maja! Kunna mina penningar, tänkte jag inom mig själv, ej nu rädda mig, så är det förbi med min frihet. Jag begärde att få köpa mig litet mat, som beviljades.

En mängd människor samlades för att beskåda mig. Alla sågo på mig med förundran. För att visa mig artig mot så mycket främmande, frågade jag om något brännvin kunde anskaffas, för att därmed traktera sällskapet. Serratre! härmed vore de ganska nöjda och frågade: Huru mycket befaller frun? Då det kom an på att spendera, gåvo de mig åter goda ord.

Detta skedde nu; brännvinet glödgades och emedan gumman i huset hade honung, så gjorde de sig ett riktigt kalas. Man placerade mig i högsätet och de drucko alla fruns skål. Alla överenskommo däruti, att jag var en förträfflig fru. Skada endast att jag ej var ett verkligt fruntimmer! Jag visade mig likaledes munter och raljerade med dem på bästa vis.

Emot morgonen skickades bud till länsmannen, vilken vid tillfället ej var hemma. I hans ställe infann sig fjärdingsmannen, lunkande med ett par handklovar på ryggen. Hans första fråga var: »Är Lasse-Maja här?» Jag besvarade det med ja och tillade: Sitt ned, min hedersvän! Lasse-Maja är ej så elak som de avmåla honom. Därpå anskaffades på min bekostnad ännu en kanna brännvin, som tillika med brännvinsbröd, som bestod av stekt fläsk, genast sattes på bordet. »Sup nu och ät, kamrater, det är ej så ofta Lasse-Maja trakterar eder.»

De läto ej säga sig detta två gånger. De åto och drucko hela den dagen och sade till fjärdingsmannen, att han kunde kvarstanna och följande dagen föra mig till länsmannen. Jag måste sitta på en gavelbänk och fick endast gå ut under bevakning. De lovade även fjärdingsmannen att vara honom behjälpliga att taga vara på mig; för resten kan du i kväll skruva handklovarna på honom.

Vad mig angår så spenderade jag endast brännvin till ett belopp av ungefär 15 riksdaler. Om kvällen kom fjärdingsmannen så full han ock var och lade på mig handklovarna. Jag bad honom likväl först att få taga mig en godnattsup, vilket han även beviljade. Sällskapets skål dracks nu. Jag måste tvinga mig att även supa dem till fyra särskilda gånger. De tömde glaset i botten under det jag endast smakade en liten droppe.

Min begäran att få vara utan fängsel kunde och ville de likväl ej bifalla. Fjärdingsmannen satte således fast handklovarna på mig och slog sedan fast länken i golvet. Ännu en sup, sade jag till värdinnan, vilken genast var färdig, förtärde likväl ej själv något, men de övriga läto det smaka sig väl.

Min bädd blev nu på golvet; mina knyten voro min huvudgärd och handklovarna och järnlänken mitt sällskap. Något av eldbrasan glimmade ännu uti spisen. Jag försökte att få händerna ur mitt fängsel, vilket även gick ganska makligt. Min bevakning utgjordes av tio man. Det spirituösa började äntligen nedtynga deras vaksamma ögon. På mångfaldigt sätt, som anständigheten förbjuder mig nämna, började de nu att giva till känna att de haft ett duktigt kalas.

Mitt eget huvud började även värka av det gemena oset i stugan; jag satte mig därför upp för att efterse huru de betedde sig. I detsamma uppsteg även bondhustrun, som lik mig ej befann sig väl av de andras överflödiga traktering. Hon begav sig dock snart åter till vila. Mot midnatten slocknade eldbrasan fullkomligt. Hela det rusiga sällskapet var djupt insomnat. Nu avdrog jag helt sakta mina obekväma handskar och lagade mig i väg. Jag hade svårt att få rätt på låset till förstugudörren, men äntligen kom jag med mina knyten ut och sprang sedan det fortaste jag kunde.

Vinterkölden var ganska skarp, varför jag såg mig om efter kvarter för den kommande dagen. Men emedan det redan började dagas, måste jag lämna landsvägen och begiva mig till skogen, varest en bädd av granris tillagades i ett skogssnår. Ehuru jag bäddade ned mig så gott ske kunde, darrade min kropp dock jämmerligen av den starka kölden. Hela dagen måste tillbringas uti ett så bedrövligt tillstånd. Nu längtade jag efter aftonen för att få fortsätta resan. Äntligen blev det mörkt och jag skulle börja min marsch, men kunde varken gå eller stå utan föll omkull flera gånger innan jag kunde komma mig i ordning. Nu ställdes kosan åter ned till landsvägen, varest jag träffade en full bonde, som satt i sin släde och sov.

»Får jag åka, far?» Ingenting svarade han. Sedan han blivit duktigt ruskad, trodde jag mig få honom vaken, men han mumlade endast några otydliga ord och fortfor att sova. Hans fickor rannsakades och däruti befanns en liten tennflaska med brännvin uti; den tog jag och förtärde litet av brännvinet, satte mig sedan i släden och körde. Bonden vårdades likväl av mig på det sorgfälligaste, på det han ej måtte förkyla sig. En bondgård passerades, varest en piga satt uti ett bränneri och aktade på en brännvinspanna. Hon fick 24 skillingar för att få kvarlämna bonden till min återkomst. Härtill svarade hon: »Ganska gärna.» Bonden blev därpå inburen och fick sin plats vid kylfatet.

Jag kunde väl hava kastat bonden i snön, men då hade den stackarn visserligen frusit ihjäl, emedan det var en högst kall vinternatt. För övrigt har jag aldrig varit så grym att skada någon till liv eller lem. Nu bar det riktigt i väg men hästen började tröttna, då jag kört omkring tre mil; icke heller var det långt till dager och folk började nu att uppstiga. Hästen släpptes därför vid en by och min väg fortsattes till fots. Det började snöa: mitt öde var likväl nu rätt hårt, snö, köld och elakt väder, samt på köpet uti en alldeles okänd ort. Jag gick till långt fram på dagen, mötte här och där några bönder, vilka voro ute på färdvägar; men ingen sade något till mig. I ett soldattorp ingick jag, obekymrad huru det ock skulle gå med mig, ty tak över huvud var mig oundgängligt. En hustru, som var inne och på vilken jag hälsade, besvarade mig hövligt, tog därefter en kvast och sopade snön av mig och bad mig sitta. Soldaten själv låg i sängen och tittade fram under yttrande: »Det är minsann ej något fruntimmersväder nu.»

Jag svarade honom med ordspråket: trollen dansa alltid i otid. Min man, som är handskmakare, kommer väl snart efter; jag har endast begivit mig något i förväg. Han har ett stort lass att föra och ärnar sig till Värmland, men har troligtvis blivit hindrad av det starka snöandet. På min anhållan att få köpa litet föda, fick jag ett jakande svar. Hustrun var synnerligen tjänstvillig emot mig och tillagade åt mig mat, som jag ganska väl kunde behöva. På min tillfrågan om något brännvin kunde anskaffas, svarade soldaten: hemma hava vi väl ej nu något, men denna brist kan jag snart avhjälpa. Han erhöll penningar av mig och förfogade

sig därefter till byn. Min fruktan fortfor likväl att någon skulle komma från bondgårdarna och gripa mig; men det hördes ingenting av.

Efter en stund återkom han med ett stop brännvin, som han till största delen fick ensam förtära. Jag kvarblev på detta ställe till följande dagen; sedermera fortsattes min vandring åter. Hela dagen gick jag, men hann likväl ej långt, emedan det var ett ganska elakt väder att färdas uti. Några, som skottade snö, träffades på vägen; de sade ingenting, utan stodo endast och begapade mig. Den myckna snön gjorde det omöjligt för mig att komma av vägen. Lika villrådighet intog mig varthän jag skulle begiva mig. Stadd på en främmande ort, nödsakades jag likväl draga mig åt ett sådant håll, där någon människa kunde träffas, vilken ville giva mig härbärge och åt vilken jag kunde anförtro mig. En annan kurs måste därför vidtagas. Jag travade omkring i snön, så att den steg upp till midjan på mig, varför ock min resa den dagen ej blev särdeles lång.

Emot aftonen kom jag lyckligtvis till ett enstaka hus. Efter att hava modigt stigit in, befanns endast hustrun jämte två barn och en piga vara hemma. Jag anhöll att få kvarbliva över natten. Härtill svarade hon sig icke hava läglighet, emedan hon hemväntade sin man tillika med flera karlar, vilka alla hade varit borta på en resa.

Sedan jag fått höra detta, var det mig även ej behagligt att kvarstanna. Obehagligare äventyr kunde lätt hända mig, såvida de på vägen erhållit några underrättelser om min flykt från det omnämnda bondstället. Hon lät mig likväl köpa litet mat. Den lilla tennflaskan, som jag tog från den sovande bonden, blev även fylld med brännvin, vilket väl kunde behövas under färden i så stark köld.

Efter gjord likvid, återstod mig ingen annan utväg än att åter begiva mig ut på vandring. Mörkt var det, vägen var mig fullkomligt obekant, kallt så att det gnistrade i luften; jag gick likväl så fort att inre värmen bibehölls. Emedan det var stjärnklart, kunde jag tämligen se vägen. Flera ställen passerades, varest de hade goda brasor på spishällen, men jag vågade mig ej in. En ladugård tog jag väl i besittning för att vila mig litet, men fick även där ej vara i fred, emedan tvenne pigor med lykta ditkommo omkring klockan 10 om aftonen. Jag gömde mig likväl så, att de ej blevo mig varse; deras ärende var endast att efterse en ko, som skulle kalva. Sedan de gått sin väg, begav jag mig åter ut och gick allt vad gås kunde; omkring klockan 1 kom jag till ett ställe, varest funnos stora byggnader, så att jag förmodade att bättre folk skulle bo därstädes. Lokalen runt omkring rekognoscerades på det nogaste av mig, men alla dörrar voro låsta. Ingenting saknades nu så mycket som mina huvudnycklar, vilka lågo i den släden, som jag förlorade i Örebro. Jag försökte väl även fönstren, men de voro så frusna, att vid minsta vidrörande klingade de starkt.

Efter någon överläggning blev mitt beslut, att jag skulle in. Min kassa minskades dagligen och behövde sålunda åter fyllas. Äntligen fann jag ett järnspett, varmed försök anställdes att uppbryta förstugudörren till stora byggningen. Emedan där voro halvdörrar, lyckades det mig att lyfta den nedra dörren så att hon gick upp. Nyckeln satt uti en dörr, vilken jag öppnade. Efter inträdet befanns det vara en stor sal. Jag gick då och kände kring väggarna, men där funnos endast bord och stolar; slutligen kom jag till en skänk, där stod mycket porslin; uti en låda, som jag hittade på och utdrog, låg en mängd bordsilver. Hela denna låda tog jag och ställde den utanför dörren. En annan dörr öppnades även helt sakta; där inne lågo de och sovo. Av där befintliga fruntimmerskläder tog jag en kappa och några schalar, vilka hopbyltades och lades i salen. Sedan jag ytterligare känt mig omkring, råkade jag på en byråklaff, som var uppslagen; några lådor utdrogos och jag stoppade hos mig allt vad jag i mörkret kunde anse för penningar. Ett fickur hördes även picka, vilket jag ärnade mig åstad att gripa, men råkade olyckligtvis att stöta på ett klaver, som klingade så starkt, att folket vaknade. »Aj! aj! vad är detta,» skreko de. – Nu var det ej värt att stanna längre; jag rusade på dörren. Larm uppstod genast i huset; jag retirerade till ett hönshus, vilket var fullt av halm. För att rädda mig själv måste jag lämna allt i sticket, till och med mitt eget knyte; snart såg man ljus i alla fönstren, pigor, drängar, med ett ord hela huset kom i rörelse. Nu blev ett skrik: »Här har varit tjuvar! Se här står silverlådan! Gud ske lov att han ej fick den med sig! Uti den är visst ett lispund silver. Men vad är detta? Ett knyte, vad kan väl finnas

däruti. Kors! det är fruntimmerskläder! Månne tjuven varit ett fruntimmer? Men här ligger ju rakdon och en brännvinsflaska; fruntimmer bruka ju ej sådana saker.» Efter mycket begrundande fingo de slutligen reda på saken.

»Ja, ser man på, det har ej varit någon annan än den spetsboven Lasse-Maja; han har även borttagit fruns penningar. Ut, drängar! Rid allt vad ridas kan; far även till länsmannen och bed honom ställa ut folk så fort som möjligt. Vi skola nog få fatt på gunstig herrn, ty han kan ju ingenstädes komma i snön. Kors, vilken lycka att vi vaknade, eljest hade han väl tagit med sig allt silvret och kanske till och med fått rätt på den stora penninglådan, vilken skulle vara för honom ett härligt rov.»

Allt detta hörde jag från mitt gömställe; de trodde mig visserligen ej vara så nära. De redo nu ut om natten. Jag höll mig tyst som katten då han lurar på råttan. I dagningen ankommo flera bekanta och gratulerade dem till sakens lyckliga utgång. De yttrade att väl större olycka hade kunnat tima, än att frun förlorat ett par hundra riksdaler ur sin handkassa. Andra beklagade däremot av allt hjärta, att man ej fått fast mig, så att de hade kunnat fått se den beryktade Lasse-Maja. Han skall se så hjärtans bra ut i fruntimmerskläder. Somliga trodde att jag hade häst och åkdon och färdades på det viset; varför de ock trodde mig vara långt därifrån.

Vartenda ord de talade på gården kunde jag höra från min tillflyktsort; även var fri utsikt genom väggspringorna. Följande natt, då allting var tyst, begav jag mig åter ut på vandring. Efter en halv mils marsch ingick jag uti en bondgård och tog en häst och släde, varmed samma natt nära tre mil tillryggalades. Sedan vände jag om hästen och lät honom gå varthän han behagade.

Nu började det att dagas, så att folket redan var uppe i byarna; jag måste därför åter bekväma mig att taga min tillflykt uti en ladugård. Nu började jag att draga någon känsel på varest min vistelseort var belägen; om dagen hörde jag dem nämna namnet på byn, varest jag var. Mer än tre mil var den ej avlägsen från mina föräldrars hem; ehuru jag ej vågade att begiva mig dit, så fordrade dock mina omständigheter, att gamla kunder och bekanta skulle besökas.

Mitt beslut blev därför att följande natt fortsätta min resa och försöka hinna fram; så snart mörkret inbröt begav jag mig på väg. Att en stark hunger plågade mig var ganska naturligt, ty jag hade på två dagar ej smakat det ringaste. Detta fick likväl ej hjälpa, utan marschen fortsattes oupphörligt så fort jag förmådde, så att ungefärligen klockan 2 hade jag äntligen framkommit till det torp, varest Majas föräldrar bodde.

Här bultade jag på och man öppnade. Gumman själv, som insläppte mig, hade likväl nästan ej igenkänt mig. Så snart hon fått höra mitt namn, yttrade hon att jag genast måste begiva mig därifrån, emedan dagen förut varit spaning efter mig, isynnerhet då man var övertygad att jag funnes på orten. Hon tillagade litet mat åt mig, vilket ganska väl kunde behövas efter en så lång svältkur. Men jag kunde ingenting förtära. Skägget, som nu var ganska synligt, avrakades; jag hade ej haft tillfälle att göra detta, alltsedan mitt vistande i Örebro.

Maja hade nu slagit sig i stadighet och fått sig en fästman. Jag ansåg henne lycklig, som, ehuru med en ringa lott, likväl kunde hoppas att leva ett lugnt liv, då jag på min villande bana var flyktig, lik en annan Kain, osäker för varje människa! Mitt steg var en gång taget, och jag var nödsakad att fortsätta på den väg jag börjat. Klockan halv fyra fortsattes kursen, emedan jag intet ögonblick var säker på det stället. Min gamle skjutsbonde blev nu målet för mitt besök. Emedan detta ställe ej var det ringaste misstänkt, så fick jag där vila mig ett par dagar och utrusta mig till vidare bragder. Pengar hade jag hjälpligt nog, varför bonden ock måste resa till staden och köpa mig rakknivar, en fruntimmershatt ett par schalar och andra småsaker, som voro mig nödvändiga. Även förskaffade han mig tvenne klänningar från ett annat ställe, där jag hade mina kunder. Emedan jag ärnade ställa min resa till Stockholm, så lagades allt i ordning på bästa vis. Min värd fick av mig en hederlig betalning för sin möda, men kunde icke nu själv skjutsa mig, emedan han med sina

hästar skulle förrätta brukskörslor.

Sålunda måste jag nu åter ut och vandra till fots. Tvenne knyten, vilka jag måste släpa med mig och varuti hela min garderob var inpackad, voro mig synnerligen besvärliga. Jag hade nu ungefärligen gått en mil, då en herrgård visade sig för mina blickar. Klockan var då omkring 11 på aftonen. Mitt försök att komma in i stallet lyckades. Därefter upptände jag ljus och såg mig om, emedan där funnos flera hästar: bland dem märkte jag en, som syntes mig vara en utmärkt springare, så mycket mer, som jag i förra dagar sett godsets ägare ofta begagna den. En grann skrinda med björnhud föll mig därpå i smaken; hon utdrogs och bjällror togos ifrån en annan där hängande sele och lades i släden. Hästen selades, men var så yr och dansade, att det knappt var möjligt för mig att spänna honom för skrindan.

Äntligen var allt i behörigt skick, så att jag kunde sätta mig uti och köra mina färde. Det bar ock riktigt i väg, oaktat jag använde alla mina krafter att draga på tömmarna. Sedan ungefär två mil voro tillryggalagda, lät jag honom pusta något; bjällrorna fastspändes även. Hästen var verkligen en riktig springare, ty den natten åkte jag flera mil med honom. Furage fick han ej av mig, endast några bitar bröd och till och med det endast ett par gånger. För övrigt vågade jag, som man lätt kan tänka, ej kvarstanna länge på något ställe, isynnerhet då det var en ort, varest jag var omgiven av fiender på alla sidor.

Min lycka berodde nu verkligen på min goda häst. Även var jag så väl ombunden och hade gömt ansiktet, att ingen gärna kunde känna igen mig. Vid resan igenom Arboga var jag verkligen rätt het om öronen, ty jag såg både fiskaln och stadsbetjänterna, vilka voro mig nogsamt bekanta. Denna gången läto de mig likväl passera fritt.

När jag sedermera kom över på södermanlandssidan, tog jag in på en gästgivargård, varest både hästen och jag dröjde över natten. Hästen erhöll ett gott havrefoder; även inköpte jag litet hö och några brödkakor för att proviantera honom under vägen. Följande dag gjorde jag mig ej så bråttom, emedan min säkerhet kunde anses avgjord.

Min avresa skedde nu först klockan 10 förmiddagen. Hästen hade likväl betydligt magrat av den häftiga strapatsen han utstått, så att han var något styv i benen; således kunde jag i början ej komma långt. Efter någon tids färd återtog han likväl sitt vanliga trav, och fick ej heller den dagen mycket vila. Jag ingick på flera ställen under resan och tog mig förfriskning; emot aftonen ankom jag till en bondgård, varest logi erhölls.

De krusade mycket och sade att deras hus ej vore nog passande ställe för en så förnäm dam, varför ock gumman yttrade, att hon skulle följa mig till prostgården, där mamsell kunde bliva bättre emottagen. Jag förebar då, att emedan min egen kassa vore tillräcklig att bestrida nödiga utgifter, så ville jag ej falla någon besvärlig. För övrigt har jag ju häst med mig och det gör dubbelt besvär. »Å!» svarade bondhustrun, »det gör ingenting, detta prästfolk är så gästfritt, att det ej kommer i fråga; följ mamsell blott med mig.» Nu hjälpte inga invändningar.

Hustrun gick förut och jag körde efter. Gumman gick därefter in och anmälde, att ett främmande fruntimmer, statt på resa, behövde nattkvarter. Prostinnan utkom genast och bad mig vara välkommen; även emottog en dräng min häst och släde. Jag själv infördes uti ett rum, dit mina knyten inburos. En eldbrasa upptändes och mitt sällskap ökades med tvenne unga mamseller, vilka voro muntra och ganska skämtfulla.

Jag inbillade dem att mitt hemvist vore Stockholm, att jag endast varit i Arboga och hälsat på min syster, som där vore gift med en köpman. Samtalet fortsattes sedermera om allehanda, då den ena mamsellen yttrade att hon varit i Stockholm i pension. Emedan jag något kände till den frun, hos vilken hon varit, så kunde ett samtal rörande henne äga rum.

Såsom jag var mycket betänkt på aftonmåltiden, och min nuvarande habit, i anseende till resan, var illa medfaren och de övriga mig rörande särskilda omständigheter behövde hållas hemliga, så bad jag mamsellerna vara av den godheten och lämna mig, till dess jag fått omkläda mig. Härtill gåvo de sitt bifall och avlägsnade sig genast. Mina rakdon framtogos nu och jag befriade mig fullkomligt från all karlavulen prydnad på hakan. Även togs en annan klänning; håret lades i ordning och jag utstyrde mig på det bästa.

En stund därefter kom prostinnan själv och anhöll om jag ville vara god och äta i familjens sällskap en tarvlig aftonmåltid. För denna vänliga inbjudning tackade jag, såsom tillbörligt var, och följde genast med till matsalen.

Men! – huru förskräckt blev jag ej, då bland gästerna även befann sig en rådman ifrån Arboga. Tvenne andra herrar, mig obekanta, voro även närvarande. Jag gjorde min komplimang för prosten och övriga familjen. Det var en hedersman, som själv bjöd mig vara välkommen samt på det artigaste bemötte mig. Därpå satte vi oss samtliga till bords, och vad som isynnerhet fägnade mig var, att ej rådmannen från Arboga fäste så synnerlig uppmärksamhet på mig. Han kunde ock icke i denna dräkt igenkänna mig.

Såsom främmande skulle jag naturligtvis berätta nyheter, ävensom avsikten med min resa. För mamsellerna hade jag redan förut nämnt att jag varit i Arboga; ville även gärna hava haft min reskurs ändrad, allt med avseende på förbemälde rådman. Lyckligtvis ihågkom jag en köpman, som blivit gift med ett fruntimmer från Bergslagen; denna person var mig väl bekant, varför jag ock utgav mig vara dess svägerska och att mitt vistande hos släkten varit ungefär åtta dagars tid.

Rådmannen blev helt förundrad, då han hörde mig yttra, att jag ganska väl kände honom och till och med visste varest han bodde, ävensom att jag flera gånger sett honom hos min svåger. Utan att vidare kunna erinra sig min person, bevisade han mig så mycket mer aktning, emedan han fick höra att jag var utav så hederlig familj, och efterfrågade även varför min åstundan var att söka min utkomst i Stockholm, försedd med så förmögna anförvanter. Härpå svarades, att jag skötte hushållet för min morbror, en grosshandlare i Stockholm, att han var änkeman och hade inga barn, samt att han efter sin död testamenterat mig hela sin förmögenhet.

Hela sällskapet gratulerade mig då till en så stor lycka. Prosten raljerade med mig och sade, att med så lysande utsikter skulle jag ej komma att sakna förnäma friare; han frågade även om min morbror var gammal eller om han kunde leva länge. Han fick till svar, att gubben gick på 70-talet, men att jag hjärtligen önskade honom ännu en lång följd av lyckliga år, för hans ömma och beskedliga uppförande mot mig.

Åtskilligt annat pratades även vid bordet; till och med föll talet på Lasse-Maja. Rådmannen omtalade att han sett honom i Arboga fruntimmersklädd. – Jag sade mig även hava sett honom i Stockholm uti karlkläder, då han gick till polisen med handklovar på sig; att det var en liten undersätsig man med rödlätt ansikte och att han verkligen hade utseende av att vara en spekulerad skälm.

»Jo jo!» svarade rådmannen, »han hade riktigt klipska ögon, för övrigt var han, som jag tyckte, nästan av mamsells kroppsställning, men likväl något längre. Även såg jag honom då han hade varit hos inspektorn på Finaker.» – Man säger likväl, att de hava fått fast honom; andra påstå däremot att han rymt och lärer vistas uppe i Bergslagen, varest han skall stjäla allt vad han förmår. Min önskan är endast att han ej måtte tillfoga mina föräldrar någon skada. »Å! det har ingen fara,» sade rådmannen, »de knipa honom väl, huru länge han spelar!» Härtill svarade jag: Det plär mest gå sålunda med sådana bovar.

Efter måltiden pratades om en mängd politiska ämnen, och sedan skildes man åt, och var och en begav sig till vila. Denna natt sov jag ganska gott och var innerligen glad över att hava så väl ihopsmitt min berättelse, att jag själv ej kunde misstänkas.

Sedan jag med gårdagssällskapet druckit kaffe och intagit frukost, begärdes min häst fram. Min anhållan att få betala allt det besvär, som skett för min skull, avslogs helt och hållet. Efter avlagd vördnadsfull tacksamhet för det goda bemötandet och sedan några drickspenningar blivit utdelade till drängen, som skött hästen, och till pigan, som uppassat mig, gjorde jag min avskedskomplimang; rådmannen var så artig att följa mig ut till släden, varvid han yttrade, att hela ekipaget vore mycket grant. På mitt svar, att det tillhörde min morbror, sade han, att jag nu kunde anse allt vad som tillhörde min morbror såsom mitt eget. Härtill jakade jag väl, men ansåg det just icke äga sin fullkomliga riktighet så länge han ännu levde. Därefter hjälpte han mig upp i släden och stoppade slädfällen väl omkring mig. Efter att hava bett honom framföra min hjärtliga hälsning till min syster och svåger, avreste jag. För mig själv överlade jag likväl, om det icke vore bäst att undvika sådana där stora ställen, där man lätt kunde få mig fast; ty det torde ej alltid lyckas så väl som nu. På resan hände mig just ej några stora märkvärdigheter, med undantag att jag nära Mariefred mötte min gamle husbonde kvartermästaren, vilken förmodligen varit i Stockholm.

Vi körde nu i all maklighet förbi varandra. I Södertälje träffade jag en gammal viktualiehandlande med sin fru, vilka voro hemma i Stockholm. Vi gjorde sällskap till Hornstull, varest vi skildes åt och min kosa styrdes åt Norr, varefter mitt kvarter först togs på Ladugårdslandet. Här utgav jag mig för en prästfru från Värmland. Ett tämligen snyggt rum uppstädades åt mig, och hästen inkvarterades i en vedbod. Sedan värdinnans piga anskaffat foder åt honom, begav jag mig själv till ett spiskvarter för att få mig mat, ty på mitt boningsställe kunde jag endast få kaffe om morgnarna. En dag, då min färd ställdes ned åt Röda bodarna, såg jag en karl, som ganska behändigt knep ett fickur utur en annans ficka. Se där en, som fuskar i min profession, tänkte jag, det skulle vara roligt att göra närmare bekantskap med en sådan gynnare. Jag följde därför efter honom ända till Kungsholmen, varest han ingick på ett näringsställe.

Även jag ingick där och begärde ett glas öl, vilket tömdes. Han tog sig även en sup och en skorpa. Vid min bortgång följde han genast efter. Han var ganska väl klädd uti kappa, stövlar och galoscher; var för övrigt en stor och duktig karl. Jag gjorde mig så dristig att få begära veta herrns namn; han svarade hövligt, under förfrågan, varför detta skedde. »Jo,» blev svaret, »jag kunde kanske vid något tillfälle vara min herre till tjänst, i händelse vi kunde formera en närmare bekantskap. Orsaken är den, att jag märkte med vilken behändighet och tilltagsenhet ni kan skaffa eder något på krokarna ur andras fickor. Uti denna ädla konst är jag ej heller så oerfaren, och om vi båda hjälpte varandra, så tror jag att hantverket säkerligen skulle löna sig bättre, isynnerhet om han agerade karl och jag fruntimmer.»

Härpå svarade han, att det visst skulle för honom vara ett stort nöje att få vistas i mamsells sällskap, men för övrigt ej visste vad han skulle tänka om min skicklighet i hans yrke. »Nog märker jag, att mamsell såg när klockan togs; men det kan även vara en hopspunnen list för att få mig i snaran.» »Å! var icke rädd,» svarade jag, »har du aldrig hört talas om Lasse-Maja, här ser du honom nu för dig.»

»Nå, är det så!» utropade han »så var mig tusende gånger välkommen, hederlige ämbetsbroder! Emot dig anser jag mig, i vår profession, endast såsom lärpojke, Mitt namn är Bajard, om vilken du väl har hört talas på Örebro slott.» »Jo män, har jag hört det namnet; så mycket bättre att själva personen träffas.» Vi gåvo varandra ett ärligt handslag. Han efterfrågade nu varest jag hade mitt logis; efter underrättelse att det vore på Ladugårdslandet, frågade han, om det vore säkert eller om de kände mig? »Ånej, jag passerar för en ärbar prästfru. Mitt sällskap består dessutom av en präktig häst och släde, så att jag kan åka ut när så behagas.» »Det där är väl bra,» sade han, »men länge får du ej dröja där, ty det kan lätt väcka misstankar. När du vill flytta, så skall jag nog skaffa dig annat kvarter, emedan flera säkra ställen äro mig bekanta.» »Nå, detta är allt gott och väl.»

Vägen togs nu till Bajards kvarter. Där hade han både brännvin och proviant. Sålunda utrustade begåvo vi oss ut genom Norrtull. Då vi kommo till Stallmästaregården, ville min kamrat nödvändigt in för att taga ressupen; det var icke värt att neka honom. Men under det vi voro inne, hade hästen blivit skrämd av några

skridskoåkare, så att han bröt av den ena fimmelstången. Nu måste ett par andra dylika anskaffas, så att hans fälknäpp kostade mig 6 riksdaler. Sedan vi åter kommit i ordning, fortsatte vi resan till Rotebro. Jag begärde ett par kakor bröd för att fodra min häst; men varken det eller litet glödgat vin kunde erhållas, utan vi måste köra till Pickhus, varest jag fick köpa både bröd åt hästen ävensom något kaffe åt mig själv. Bajard klunkade endast ur kruset om dagen, så att han varken hörde eller såg.

Då vi hunnit till Märsta, måste jag taga ett enskilt rum, för att medelst handräckning ditskaffa min hederlige kamrat. Sedan jag fått våra saker i ordning, lagade man något mat åt mig. Mina tankar sysselsattes mest med att besinna vilken tung börda jag skulle få att draga av denne mannen. Ännu värre blev han då han, varit något inne i värmen. Sedan han kommit sig före, började han genast fråga efter brännvin. Min mening var likväl att han hade i stället förtjänt något annat. Han sade, att det var honom omöjligt att återfå sin hälsa utom ett helt kvarter brännvin, vilket jag ock måste skaffa honom. Han klunkade i sig duktigt och blev sålunda återställd. Jag märkte nu att det spirituösa, som om aftonen gjorde honom så dålig, nu återställde honom om morgonen.

Resan fortsattes nu till Alsike, varest hästen fodrades och vi själva togo oss någon förfriskning, varefter vi körde till Flottsund, där vi åto middag, och kommo i god tid till Uppsala dagen fore marknaden. Vi fingo gott kvarter både för oss och hästen. Sedan vi fått allt i ordning, gingo vi ut att spatsera i staden. Där fanns en mängd folk och såg ut att bliva en stor marknad. Bajard tillsade mig nu, att jag skulle följa tätt efter honom i trängseln, »så att då jag kniper några plånböcker, lämnas de genast till dig, ty du löper ingen fara såsom fruntimmer och ingen anfaller eller visiterar dig, isynnerhet då du är så grant klädd».

På sådant sätt beredde vi oss till en god marknad; gingo därefter hem och togo oss någon förfriskning och lade oss till vila. Om morgonen begåvo vi oss ut; där var ett förfärligt larm och en orimlig trängsel bland människor, som vimlade om varandra. Jag lämnade ej Bajard. I hast knep han en klocka och stack den till mig. Denna gången var ingenting mer att förtjäna, utan vi begåvo oss hem till vårt kvarter. Han återfick sin klocka, som var en usel stackare med pinsbacksboett, vilken ej var många skatter värd.

Var ej ledsen, sade Bajard, det skall väl bliva bättre! Låt oss nu gå ut igen och försöka vår lycka. Just som vi kommo ut på gatan, nöp mig någon i armen och sade sakta: »God dag, Lasse, är du här?» Jag blev helt förvånad, vände mig om och såg honom i ansiktet. Det var en gammal bekant, en så kallad skojare, som suttit i sällskap med mig på Örebro slott. Jag tog honom genast i hand och bad honom vara välkommen till marknaden, bjöd honom in på en källare och trakterade honom med tillsägelse att ej förråda mig. I händelse jag gjorde en god marknad, skulle han även få sin hederliga vedergällning. Han lovade detta och vi skildes åt.

En liten stund därefter kom han och begärde 10 riksdaler av mig, ty han hade på källaren sett att jag hade en tämligen stor sedelpacke. Mitt svar blev att det nu ej var lägligt, men att han framdeles kunde räkna på min hjälp om lyckan gynnade mig. Han mumlade några ord och gick sin väg.

Kort därefter, då vi voro inne på ett traktörsställe, kom han i sällskap med fiskalen och två utav vakten. Han frågade efter den främmande frun. Vi stodo i ett rum innanför, och jag märkte genast att det gällde mig. Knappt hade jag yttrat min fruktan härom för Bajard, förrän fiskalen kom in och fattade mig i min kappa och bad mig vänta. »Vad vill ni mig,» sade jag, »får man ej äga husfred?» Men han vinkade åt vakten och tillsade den att taga vara på mig. I detsamma gav jag fiskalen en sinkadus, så att han stod på huvudet borta vid kakelugnen; Bajard kastade vaktkarlen över ända. Jag sprang ut på gatan och blandade mig bland folkmängden. Bajard sågs icke komma. Nu bar det av hem till mitt kvarter; där kunde jag varken komma in i mitt rum eller få ut hästen. Nu syntes fiskalen komma i antågande, åtföljd av flera karlar; de ställde sin marsch just åt mitt kvarter.

Nu var ingen tid för mig att försumma, utan det bar utav ur staden det fortaste som var möjligt. På sådant sätt slutade min marknad och jag kom med grämelse ihåg ordspråket: »Du skall icke rosa marknaden.» Efter ett oupphörligt lunkande, träffade jag omsider en bonde, med vilken jag fick åka till Alsike. Därefter togs gästgivarskjuts hela natten, så att jag om morgonen kl. 6 åter var i Stockholm. Mina saker besvärade mig ej; jag ägde nu ej mer än vad jag gick och stod uti. Mina knyten kvarstannade i Uppsala. Tillika uppstod tvivel om Bajard var arresterad eller ej; i förra fallet kunde varken han eller jag få någon nytta av hästen eller de kvarlämnade sakerna. Ingen utväg visade sig att erhålla kvarter; mitt penningförråd var även ganska ringa. Även var jag nödsakad att köpa mig några småsaker, isynnerhet rakdon, som måste begagnas varannan dag minst.

Till Bajards värdinna styrdes nu min kosa. Hon frågade mig vid ankomsten, om jag varit på marknaden. Hon såg att jag blinkade åt henne och gick därför ut i köket dit jag följde henne. Nu frågades efter Bajard. Han stannade med hästen och släden i Uppsala, fick hon till svar. Det är inte värt att göra sådana där omständigheter, sade hon, ty jag känner till hela saken och vet, att denna dräkten döljer ett annat kön, så att jag gärna kunde lämna henne mitt fullkomliga förtroende.

Jag tackade henne för anbudet och frågade om hon ej kunde förskaffa mig något kvarter. Hennes svar blev att hon alltför gärna ville vara till min tjänst och att jag kunde få natthärbärge där, endast mitt vistande om dagarna blev på ett annat ställe, för att icke väcka så mycket uppseende. Härmed var jag ganska nöjd och tackade henne; hon fick även 10 riksdaler av mig, varför hon betygade sin tacksamhet och beredvillighet att tjäna mig.

Bäst vi sutto och pratade, värdinnan och jag, inträdde Bajard. Min glädje var utomordentlig att återse honom. Min fruktan att han blivit arresterad i Uppsala och att en sådan olycka då egentligen drabbat honom för min skull, hade nu lyckligt försvunnit. Han berättade att han, sedan han kullkastat vaktkarlarna, genast begav sig ut på gatan, samt att de, sedan de blandat sig i folkhopen, icke igenkänt honom. Marknaden hade lika dåligt avlupit för honom; allt vad han hade skördat var en mängd stryk, varefter han ännu bar betydliga märken i ansiktet och på kroppen.

Jag efterfrågade sedan hästens öde, han svarade att den var i behåll, men så utmagrad att den ej var sig lik. Något foder till det arma djuret kunde nu på kvällen ej anskaffas; likväl efterskickades hos bagaren ett halvt lispund bröd, för att därmed fodra honom för natten. Mina saker hade Bajard sålt, emedan han ej ägde så mycket, att han kunde likvidera i kvarteret. Skrindan och slädfällen hade han under vägen bytt bort, så att han nu hade ett simpelt åkdon, vilket jag såsom ett honnett fruntimmer ej kunde begagna till promenader.

Ur min kassa måste jag även taga penningar och därmed förse min återfunne kamrat, men vi överenskommo likväl att ej vidare besvära oss med några marknadsaffärer. Hos min värdinna var han oändligt välkommen; hon var, enligt tidens sed, ombytlig i sitt tycke, så att allt kom uti sitt gamla skick. Följande morgon uti god tid begåvo vi oss ut och togo hästen med oss och kommo till en herrgård, varest vi bröto oss in uti en byggning, vars herrskap bodde i Stockholm; men funno ingenting annat än möbler. Som vi ej ville hava farit förgäves, så överenskommo vi att taga några speglar, vilka vi inlade uti några gardiner och sängomhängen. Vi tänkte att insätta dessa varor på assistansen och sålunda erhålla på dem något penninglån. Dessutom hopsamlade vi allehanda saker, som vi överkommo, bland annat ett flaskfoder med några flaskor fyllda med likör.

Sedan vi omsider fått ett gott lass, körde vi till Norrtull, där jag trodde mig utan svårighet kunna inkomma, då jag angav mig såsom hushållerska hos ett visst herrskap, varför ej de medförda sakerna borde anses misstänkta, emedan de skulle vara mitt herrskap tillhöriga. Bajard fick tillsägelse att köra, såsom den där skulle passera för inspektor.

Men denna gång var han mig för slug och lämnade mig helt och hållet i sticket, i det han gick förut under det jag körde till bommen. Tullbetjänten utkom och frågade vad jag hade att föra. Jag svarade att det endast vore möbler, tillhöriga det och det herrskapet, och att jag vore hushållerska på stället och skulle transportera dem till deras hus i Stockholm, där herrskapet nu bodde. Härmed var han nöjd, men då utkom en annan tullbetjänt med lykta, då de samfällt började att uppriva mina saker. Bland annat fingo de fatt flaskfodret, som var sönderbrutet. »Aha!» ropade de, »mamsell är av det slags folket, som bruka att fara ut om nätterna och föröva inbrott. Det är oss bekant, att inom kort tid flera stölder blivit begångna och kunna vi därför ej anse dessa varor såsom alldeles rättfångna.» Han yttrade vidare i sin och kamratens namn: »De äro ej på något ordentligt sätt inlagda, utan vilja vi vidare denna saken undersöka.» Han ropade därpå en man från därinvid varande vakten och tillsade den att taga noga vara på mig, på det att jag ej skulle springa bort. Tullinspektorn kom även fram och befallde att sakerna skulle bäras in och jag själv sättas i arrest.

Saken såg väl kinkig ut, men jag förlorade likväl ej modet, utan menade på att herrarna väl torde komma att betala laget, så snart jag endast fick bud till mitt herrskap. De brydde sig likväl ej därom, utan började att bära in sakerna. Emedan jag ej ville vara en fåfäng åskådare, hjälpte jag till, men när jag kom till trappan, kastade jag alltsammans över ända och sprang under tullbommen och skyndade uppåt Norrtullsgatan det fortaste jag kunde. Genast hördes ropet: »Tag fast honom!» Men den gången kom jag lyckligt undan och hann till Bajards kvarter, varest jag träffade honom själv. Han förklarade mig dock, att han ej själv vore där säker, emedan folket, som bodde där, hade sett honom hava hästen, vilken nu var förlorad. Lika litet vågade han kvarstanna på Norr, emedan var och en där nästan kände honom.

Det började nu dagas, varför vi begåvo oss upp åt Söder, och emedan jag ännu ägde något penningar och fastlagstiden var inne, ville jag likväl fira den. Från denna stund hade jag dock en beständig motgång uti allt vad jag företog mig. Jag förklarade även för Bajard, att huru länge vi kunde komma att vistas tillsammans, var högst osäkert och togo därför en hyrvagn, uti vilken vi åkte till värdshuset Liljeholmen, därifrån till Ekensberg och, sedan till Hessingen. På dessa färder bortslösade jag ungefär 20 riksdaler banko. Om aftonen, då vi återkommo till staden, gick jag på operan för att njuta något nöje, ty inom mig tänkte jag, att det väl icke torde vara så länge. En dag användes att vila uti mitt dåliga kvarter.

Följande afton ankom Bajard, då jag nödsakades att traktera såväl honom som det övriga hedervärda sällskapet och det så mycket de förmådde att förtära. Jag gjorde nu liksom ett litet avskedskalas, emedan jag snart ärnade avresa från staden. Dagen därpå begav sig Bajard i sällskap med mig till staden. Vi läste då uti Dagbladet en annons om hästen och släden tillika med effekterna, som blivit anhållna. Det upplystes även att det varit ett fruntimmer, som i tullen blivit anhållet.

Detta var ingen god upptäckt, varför jag ock frågade Bajard, om han ej ville begiva sig med mig till annan ort. Härtill nekade han likväl och sade sig vilja ännu kvarbliva åtta dagars tid, emedan han hade något penningar att fordra för silver, som han satt ut på borgen. Vi skildes åt. Han begav sig åt Söder och jag åt Norr.

I sällskap med Bajard hade jag ofta ätit hos en fru, som bodde i Kungsbacken. Detta fruntimmer var ganska jalu på mig, emedan hennes man raljerade med mig. Samma dag som jag skildes från Bajard, begav jag mig dit för att äta middag. Hon frågade genast efter Bajard, vilken jag svarade mig icke hava sett på flera dagar. Sedan hon bjudit mig på kaffe, gick jag ut i köket för att uppbränna några assistanssedlar, vilka jag hade hos mig. Detta väckte misstanke hos värdinnan, varför några buteljer vin måste anskaffas. Krögerskans man och jag förnöjde oss därmed hela eftermiddagen. Han var ganska artig emot mig, vilket frun fick se genom en glasruta, som var på dörren. Nu steg svartsjukan till sin högsta grad! Hon efterskickade genast en polisgevaldiger, som ditkom. Jag kände mycket väl igen honom.

Ett glas vin bjöds av mig. Han drack min skål och började att behandla mig något fritt. Efterfrågade även

både visligen och hövligt varifrån jag var. Uppå erhållet svar att jag var från Bergslagen, gick han ut med värdinnan i krogrummet och samtalade med henne. Nu märkte jag oråd och tänkte springa min väg utöver gården, men då kom gevaldigern och fattade tag uti mig och bad mig artigt, att jag skulle dricka ännu ett glas vin. Jag tackade ganska hövligt, men ursäktade att jag såsom fruntimmer ej kunde förtära sådana starka drycker. Detta hjälpte likväl icke, utan gevaldigern drog mig med våld in och började åter att smeka mig. Otålig häröver, bad jag honom låta mig vara i fred, och då detta ej ville hjälpa, sprang jag ut på gården och därifrån på gatan; men gevaldigern kom genast efter och ropade att fasttaga mig, vilket ock skedde.

Jag infördes nu på samma ställe, som jag lämnat. Gevaldigern efterfrågade mina bevis och andra saker. Mitt svar blev, att de funnos uti mitt kvarter, som föregavs vara på Söder, för övrigt var jag anmäld i poliskammaren, och behövde således icke bära sådana bevis med mig. Emellertid avskickade de bud till Norrtull, då en av tullbetjäningen ankom, vilken intygade att jag vore samma person, som sprang från hästen och släden. Nu kom gevaldigern och ville visitera mig, men jag gjorde en manöver, så att han stupade över ända och försatte mig åter i frihet; blev likväl fasttagen på gatan och övermannad. Gevaldigern bemäktigade sig mina penningar och guldnipper, varpå mamsell måste promenera till rådstugan och inkvarterades därstädes bland andra liderliga kvinnspersoner, vilka rent utplundrade mig, i det de togo de ringa guldörhängen, som jag ägde kvar. Följande dagen kom en livdrabant, som satte en tågstump kring min arm och på sådant sätt ledde mig upp för polisen.

Som detta ingalunda behagade mig, gjorde jag en hastig svängning, så att min följeslagare kom att stå på huvudet i en rännsten. Jag började att springa, men det ropades: »Tag fast tjuvk–n!» En stark karl fattade tag uti mig med sådan iver, att han sönderslet min taftsklänning. Lyckligtvis ägde jag dessutom en underkjortel, som skyddade mig. De fingo likväl åter fast på mig och erhöll dessutom nu tvenne kavaljerer, vilka hedrade mig med var sitt armband av tåg. Detta oaktat hade jag ganska lätt kunnat befria mig från detta besvärliga sällskap, om icke en väldig skara av mer än hundrade personer hade följt efter och undrat vad detta vore för ett spektakel. De yttrade enhälligt, att jag var en ganska tapper flicka, som ej var rädd för busen.

Uppkommen för polisen, fick jag visit av alla mina bekanta damer. Traktörskan, hos vilken jag blev arresterad, var bland deras antal. Hennes munvighet uppgick fullkomligt mot en månglerskas. Bland annat yttrade hon, att jag förlett hennes man till otrohet i äktenskapsvägen, vilket allt hon påstod sig själv varit ögonvittne till. Flera andra av hennes kön ökade beskyllningen, att jag genom min lättsinnighet förfört deras männer. Härtill svarade jag: »Ni måste själv hava förbrutit eder i sådant fall, emedan ni beskylla mig för något, vartill jag är alldeles oskyldig. För övrigt är detta en sådan högmålsfråga, varpå jag ej kan lämna något svar. Ännu har ingen mansperson kunnat skryta av, att hava vunnit den minsta ynnest av mig!»

Jag förekallades. Mina penningar och guldnipper lågo på bordet. Frågan blev varifrån jag erhållit allt detta. Svaret blev, att då jag var en rik brukspatrons dotter från Bergslagen och dessa penningar och övriga nipper voro min lagliga egendom, kunde det alldeles icke röra någon, var eller huru jag bekommit dem. Polismästaren tog nu till ordet och sade: »Du är en stursk slyna,» och befallde att man skulle utföra mig för att på nytt visiteras. De voro denna gången så närsökta, att de upptäckte mitt verkliga kön. »Aha!» ropade de nu, »välkommen, min sköna dam! Nu skola vi väl taga rätt på henne.» Mest flata blevo likväl de fruar, vilka beskyllt mig att hava förlett deras männer till otrohet. »Ären I nu övertygade att jag ej gjort det ringaste ingrepp uti edra äktenskapsrättigheter?» »Hade jag trott det,» utropade traktörskan vid upptäckten av mitt kön, »så skulle han visst ej blivit arresterad i mitt hus!»

Nu uppstod en annan scen. Bajard hade även blivit fasttagen och de kommo nu antågande med honom. »Här träffas goda bröder,» sade polismästaren, »känner du denna damen?» Bajard yttrade genast: »Den tjuvk–n känner jag ganska väl; jag har ofta sett henne på Baggensgatan.» »Har ni eljest icke varit i sällskap? Ni har säkerligen varit tillsammans på gator och vägar för att ströva och röva från människor deras välfångna egendom.» Därefter framkommo vittnen, vilka påstodo, att hästen, som blivit mig fråntagen, tillhörde

Bajard, och att jag ofta varit i hans sällskap samt vore samma person, som sprungit från dem vid Norrtull.

Nu såg det ganska illa ut för den stackars Lasse- Maja! – De sönderrevo nedra våningen av min beklädnad och drogo på mig ett par gamla grenadjärsbyxor, vilka väl åtminstone bevistat sju fältslag; likväl fick jag behålla den övra beklädningen, ehuru de borttogo mina lösbröst, vilka utgjordes av ett par små täcka med tagel uppstoppade putor. Min habit var nu utmärkt skön. Jag hade ännu min hatt med plymasch kvar. Min taftsklänning, till hälften sönderriven, hängde i slarvor över mina blesserade byxor. Jag ansåg mig i denna dräkt hava kunnat ganska lätt spela Harlekin. Omsider anlände en man med en myckenhet fransar och vita gehäng på jackan, vilken de titulerade Blomster-Jöran; han kom och ville passa sina handskar på mina händer. »Dessa passa mig allalldeles icke,» sade jag, »ty halvhandskar hava aldrig varit min sak.» »Jo, jo,» svarade han, »det tror jag väl, men du ser mig ut att kunna vänja dig vid allting! De komma ganska väl överens med ditt övriga livré.» Och han satte dem utan minsta krus på mig och gjorde dem rätt trånga.

Därefter ankommo två andra hedersmän med var sin dragen plit och tillsade mig att jag skulle ut och valla. »Vad nu!» sade jag. »Ni anser väl icke mig för någon vallherde; i alla fall kan icke boskapen ännu föda sig ute.» Men Blomster-Jöran tog i den långa kedjan, som satt i handskarna och bad mig beskedligt följa med. Nu förde de mig lik en stor hingst kring gatorna. Blomster- Jöran gick framför och ledde, och så en man på vardera sidan, vilka skulle hålla mig i tygeln. Åskådare fattades icke; en afrikansk tiger skulle väckt mindre uppmärksamhet.

Sannerligen var det ock en verklig strapats att passera Stockholms fyra kämnärsrätter utan att ännu fått något till livs på hela den dagen. Alla människor voro högst nyfikna att få bekika den så kallade Lasse-Maja, men deras lust och gamman mättade ej min hungriga mage. Likväl infann sig en människovän, som troligen visste vad en resande behövde. Denne hedersman utskickade från Stadshuskällaren en butelj vin, varigenom jag hämtade styrka, så att jag åter blev munter, varför ock mina vapendragare hade svårt att styra mig, ty jag gjorde det ena språnget efter det andra över rännstenarna, och hade ej Blomster-Jöran hållit så tappert i kapsonen, så hade jag säkert sprungit ifrån dem, men tyvärr måste jag lunka med.

Min boning blev nu på forna stället, under rådstugan, men fick icke nu såsom förut, vara tillsammans med de andra jungfrurna, utan kom i stället bland mina gelikar, av vilka en stor del voro ännu större bovar än jag. Mina utsikter sågo nu helt mörka ut. Jag hade ingenting annat att leva av, än de ringa fångtraktamentena.

Målet remitterades till norra förstadens östra kämnärsrätt. Bajard och jag undergingo nu rannsakning. Vi uppdiktade flera brott och blevo därför avförda först till Uppsala samt därifrån till Västerås. Rannsakningen rörande mig och Bajard fortfor ett helt år. I Västerås skildes vi likväl åt; men emedan jag hade yttrat att av mig flera brott voro begångna i Närke, måste jag transporteras till Örebro. Vårtiden instundade nu och mina tankar voro ej de gladaste. Stackars Lasse-Maja! Nu är din rygg i fara! – Du måste likväl försöka att bryta dina bojor och komma på fri fot.

Väl beslagen avfördes jag nu. Dock den som ej vågar, han ej vinner. Emedan jag hade förskaffat mig några penningar, så spenderades på andra fångförarestället, varest nattkvarter blev, ett stop brännvin, varmed såväl bonden som hans dräng undfägnades. Fick även själv äta mig mätt, vilket jag nu på ett helt års tid ej fått göra. Av detta blev jag uti mitt maktlösa och uthungrade tillstånd så sjuk, att jag klockan 11 måste anlita husfolkets bistånd. Oaktat mitt rop, hörde mig ingen, ty de lågo uti den djupaste sömn.

Nu närmade jag mig tyst till dörren. Den var innantill försedd med ett hänglås; begav mig därför till en annan och kom genom ett rum ut på förstugan och fann sålunda, att vägen till flykt stod mig öppen. Sedan fältet således var rekognoscerat, återvände jag likväl och tog en av bondens rockar samt fann en yxa, varmed träblacken sönderhöggs. På fri fot var jag väl nu, men så svag och utan krafter, att det svindlade för

mina ögon, då min marsch skulle börjas. Det gick därför icke fort, utan mitt kvarter måste tagas uti skogen. En mängd snö låg på många ställen, likväl var solskenet så starkt att det värmde mig.

Vid Kolbäcks gästgivargård skulle en bro passeras, kröp därför försiktigtvis längs efter en gärdesgård, emedan jag naturligtvis föreställde mig att poster voro utställda till mitt gripande.

Denna gissning var ej heller ogrundad. Vid ändan av bron gick en man med bössa på axeln och lurade på rov. Omöjligheten att komma över var påtaglig, men bäst jag lurade på utgången kom en person, som frågade honom om han sett till någon. Härtill svarade han nej. »Sätt då bössan från dig, och kom och tag en sup. På denna lilla mellanstunden kommer han säkert icke!» Efter denna vänliga inbjudning satte han bössan ifrån sig och gick. I största hast hoppade jag över gärdesgården, tog bössan och kom lyckligen över bron. Nu gick jag allt vad gås kunde. Framkommen till en trädgård inbröt jag mig i ett hus, som var beläget därstädes och som tillhörde något herrskap. Ingenting fanns likväl där, varmed jag kunde stilla min hunger. Endast något tråd och diverse sysaker funnos där. Även funnos på gården stora hundar, vilka gjorde ett förfärligt alarm. Emedan det började att ljusna, måste jag åter begiva mig till skogs.

Emot aftonen blev ett förskräckligt oväder, så att man knappt kunde se. Jag ingick uti ett torp, varest en gumma jämte sin dotter bodde. För några småsaker, vilka jag hade, ficks i utbyte litet mat; även lovades mig nattkvarter. Dock all glädje är ofullkomlig! – En gubbe, som inkom, igenkände mig, emedan han sett mig vid tinget. »Hur fan,» sade han, »har du kommit lös?» Härpå fick han till svar, att jag blivit frikänd i Västerås. »Jo vackert!» sade han. »Du har väl rymt från någon stackars fångförare. Men nog skall din resa bliva stäckt denna gången.» »Kommer du hit, gubbe,» sade jag, »så är du dödens barn!» Han vågade ock icke komma mig på livet, men förfogade sig dock till en by i grannskapet för att skaffa sig förstärkning. Gumman, som var ganska beskedlig, sade mig helt uppriktigt: »Om ni har er frihet kär, så begiv er genast på flykten! Ty uti de stora byggnaderna, som ni sett, bo tvenne nämndemän och dessa skola snart vara här, och ni bliver arresterad.»

Det var således ingen annan utväg för mig än att marschera vidare i det dåliga vädret. Min mattighet var dock så stor, att resan gick högst långsamt. Jag kröp in uti ett tjockt gransnår, emedan ett sorl hördes av flera personer från byn, vilka voro beordrade att uppfånga mig. Sedan de gått förbi, jämkade jag mig framåt samma väg som de gått. Efter framkomsten till byn tog jag mitt kvarter på ett ladugårdshöränne, varest jag måste ligga trenne dagars tid, utan både mat och dryck.

Natt och dag var folk posterade på lur. Jag kunde höra allt vad de talade. Bland annat yttrade de: »Han ligger nog gömd på något ställe, och så länge snö finnes på marken, skola vi väl följa honom i spåren!» – Äntligen försvann snön och det började bliva tyst, varför jag begav mig från mitt gömställe. Kroppen hindrade mig icke, ty min mage var nästan fasttorkad vid min rygg.

Nu ställdes färden åt min hembygd, varest vänner och bekanta påhälsades; blev likväl denna gång just ej synnerligen respekterad, ty jag hade nu ingenting att traktera dem med, ansåg mig även icke säker där, utan måste åter begiva mig ut och försöka min lycka. Jag hade ännu dåliga kläder, så att min person ej med förmån kunde presentera sig uti några anständiga sällskap. Emellertid kapade jag bort en koffert, som stod bak på en resandes vagn. Uti den hittade jag en mängd präktiga fruntimmerskläder, vilka passade mig förträffligt, men huvudprydnad fattades mig ännu. Det förnämsta, som felades mig, var rakdon, ty mitt skägg började nu bliva ganska långt. Håret var så långt, att det ganska väl kunde användas såsom fruntimmerslockar.

Uti kofferten fann jag även några juveler och guldsmycken, men icke en enda styver penningar. Kläderna hopsamlades och gömdes i skogen, och därefter begav jag mig ut på nya värv. Ett enstaka bondhemman visade sig för mig. Där var ingen hemma utan de voro alla på arbete, ty jag såg dem ute på åkern. Ett fönster

utslogs, varefter jag ingick och fick mig litet mat, ävensom ett fickur av silver hittades i ett skåp, vidare en plånbok, ett rakfodral med trenne stycken rakknivar och en tvålask. Allt detta ävensom några halsdukar och någon proviant medtogs. Några andra småsaker, vilka jag tyckte om, gjorde mig även sällskap. Därefter fortsattes resan därifrån, sedan jag i största hastighet påtagit fruntimmerskläder, och begav mig därefter till staden samt köpte mig en ny hatt, fina skor och annat mer, som kunde behövas.

Således hade det åter blivit en mamsell av mig. Min nuvarande belägenhet var tämligen god. I plånboken funnos omkring 70 riksdaler. Min djärvhet gick så långt, att jag ingick på en gästgivargård och begärde något till middag. Gästgiverskan lämnade mig ett rum och pigan som serverade maten frågade: »Har mamsell varit sjuk, emedan hon ser så blek och dålig ut?» »Det har jag fått genom en frossfeber,» fick hon till svar.

Sedan hon gått, såg jag mig i en spegel och fann, att arresthyn ännu satt kvar. Sedan måltiden var förtärd och betald, fortsattes vägen. Därefter ställdes kosan åt Värmland. Där råkade jag i sällskap med en fru, som höll så kallat kaffehus och reste omkring på marknader. Hon åtföljdes av tvenne unga pigor och yttrade till mig, att om jag ville göra henne sällskap, så kunde jag räkna på en skälig vinst, emedan jag skulle träffa kärlekens vänner muntrade av druvans saft.

Hennes anbud antogs och mina kinder började småningom att åter frodas. Ävensom trodde jag mig uti detta hederliga sällskap kunna göra ett gott parti. Efter ankomsten till första marknaden övertog jag bestyret uti värdshusskänken. Rörelsen blev ganska livlig. De andra pigorna passade upp uti smårummen och gjorde sig där det ena och andra till godo. Jag muntrade mina gäster med skämtsamt prat och muntert väsen, varigenom jag vann ganska många tillbedjare, vilka väl voro tämligen närgångna, men jag höll dem på behörigt avstånd.

Om aftonen blandade jag mig i trängseln och knep ett par plånböcker. Dessas innehåll räntade mig ungefär 300 riksdaler. Följande dagen såg jag min styvfar komma till skänken och begära en butelj vin. I början blev jag förvånad; men lyckligtvis igenkände han mig icke. Han åtnjöt likväl all möjlig hövlighet av mig, varför han ock gjorde mig en ganska hövlig komplimang då han betalade och gick sin väg.

Marknaden gick denna gång ganska bra och ledsamt hade jag ej heller. Åt min värdinna inkasserade jag duktiga penningsummor; varefter vi begåvo oss till en annan marknad och ställde allting i ordning. Marknadsaftonen gick jag ut och besåg anstalterna för följande dag. Nu mötte jag samma person, som ville låta arrestera mig i Uppsala. »God dag, Lasse!» sade han. »Är du här?» Till all lycka voro vi ett tämligt stycke från marknadsplatsen, så att icke många personer kunde höra oss.

»Din rackare!» sade jag. »Kunde du icke hålla din trut! – Har du glömt vad du gjorde i Uppsala?» Och därmed gav jag honom en sittopp, att han stod på huvudet i landsvägsgropen, och sprang på honom samt sparkade honom, så att han blev vederbörligt inbankad. En paraply, som jag bar vid tillfället, bröts sönder på hans lekamen. Nu dugde dock icke för mig att längre kvarstanna, utan skyndade till mitt kvarter, packade hastigt in mina saker och tog till benen och sprang allt vad jag förmådde för att komma från stället.

På flera ställen hörde jag att man skulle slå efter stortjuven Lasse-Maja, vilken var förklädd till fruntimmer. Jag kom likväl lyckligen undan och sprang in uti en skog utan att veta varthän det bar. Under mörkaste natten vilade jag något. Därefter fortsattes min gång.

Jag beslöt mig nu för att kosan åter skulle ställas till Stockholm. Om natten vandrade jag och låg om dagarna stilla i skogen. Mat förskaffade jag mig här och där uti enstaka byar och torp. Äntligen framkom jag till Mälarens stränder. Sjövägen skulle vara mig förmånligast, men det vågade jag icke, emedan jag nu hade börjat att bliva där tämligen känd. Åtminstone var detta fallet uti städerna. Min spekulation gick ut på förtjänst. Nätterna voro ljusa och nästan mitt i sommaren. Efter ankomsten till en herrgård gjorde jag försök

medelst ett fönsters uttagande över förstugudörren. Salsnyckeln satt uti och jag gick in och fann en skänk, varest låg en hop bordsilver. Detta inpackade jag och släppte knytet ned genom ett fönster, som låg ut åt trädgården; därefter ingick jag uti sängkammaren, varest herrn och frun lågo i djup sömn. En dörr ledde därifrån till ett annat rum; dit begav jag mig även, men fann endast en låst byrå. Återkommen till sängkammaren, letade jag uti herrns fickor och fann några nycklar uti hans byxficka, vilka jag tog och försökte på byråklaffen. Denna öppnades; flera penningbuntar lågo där, även något guld- och silvermynt. Allt detta tog jag och ärnade även knipa ett guldur, som hängde uti sängen, men den var för bred, så att jag icke kunde räcka dit.

Med det som jag hade fått företogs nu återfärden; det svåraste var att komma över trädgårdsstaketet, men det lyckades. Nu nedkom jag direkt till sjön, och emedan solen var högt uppe, var det icke rådligt för mig att kvarstanna längre där i nejden. Jag tog ock därför en av de båtar, som lågo där, i tanke att komma över till andra landet. När jag lagt ut från land, kavade jag med årorna allt vad ske kunde; detta gick likväl icke fort, ty _ jag var en dålig sjöman! Kosan styrdes till närmsta ställe. Då jag kommit dit, lades båten i vassen, och så togs vägen uppåt skogen och där satte jag mig att överräkna penningarna, vilka befunnos utgöra mellan 5- och 600 riksdaler i sedlar, 10 dukater i guld och omkring 40 riksdaler i speciemynt.

Därefter skulle jag beskåda silvret, men fick i detsamma se tvenne karlar, som höllo på att se efter sin fiskredskap. De fingo se båten och undrade vilken som hade lagt honom där. Det var icke värt för mig att nu vänta längre, utan jag tog genast vägen inåt skogen. Efter en stunds gång, kom jag åter ned till stranden och måste därför taga en annan väg. Slutligen såg jag att det var en holme och skyndade mig till båten; blev likväl bestört, då jag såg fyra karlar bemäktiga sig båten med följande ord: »Är tjuven här, så är det ingen fara, då skola vi nog få rätt på honom, ty sedan vi tagit båten, kan han ingenstädes komma.» Nu såg det rätt olyckligt ut för den stackars Lasse-Maja! Jag klättrade upp i en gran och fastband knytet, varuti silvret låg; penningarna gömdes under en stor sten, och gick sedan omkring och beså̊g mig. För boskapen, som betade på ön, var ett hus uppbyggt; här kunde jag dock ej gömma mig. Funderade därför om jag skulle gömma mig bland vassen i sjön, men tyckte även det vara för svårt. Nu upptäcktes en hel hop folk komma roende. På ena änden av holmen låg en liten slätt med litet ris uppå och några ormbunkar, där tog jag mitt gömställe, ty jag var övertygad att de skulle söka mig i skogen. Nu låg jag så tyst och höll andan, för att ej förråda mig. En riktig skallgång anställdes, under hostande, hojtande och skrikande, samt med tillsägelse att titta upp i träden och under buskarna. »Rätt på honom skola vi taga, ty han kan ej göra sig osynlig.» När de gått en stund, funno de silverknytet, som hängde i granen. »Se här,» skreko de, »har han hängt silverknytet, kanske han har hängt sig själv i något annat träd!» De gingo flera varv och sökte, men ingen funno de rätt på. Tvenne båtar utsändes, för att efterse om jag låg i vattnet; men lika mycket funno de. Jag hörde nästan allt vad de talade: »Det var en dum tjuv,» yttrade de, »som tog så litet penningar, då likväl 12,000 riksdaler lågo i byrån, vartill jag hade nycklarna.» Min önskan var nu att endast vara väl undan med de penningar jag hade; ägaren var själv med och glad över, att han fick rätt på silvret. Äntligen led det åt aftonen; tjugu man beordrades att kvarstanna och patrullera till följande dagen, då skallgången skulle fortsättas. I mörkaste natten kröp jag fram och ned till sjön och fick mig vatten, men måste åter snart begiva mig till mitt gömställe, emedan följande dagen en väldig skara på nytt församlade sig och gick flera varv fram och tillbaka i skogen ända till middagen, men de funno ingen tjuv. Då trodde de att jag hade dränkt mig. Herrn sade, att han ej behövde försätta sitt arbete för dessa lumpna penningar, utan gav var och en lov att gå hem. Äntligen begåvo de sig bort, så att jag kunde krypa fram; men var av solhetta, hunger och törst alldeles utmattad. Litet vatten var nu mitt enda styrkemedel. Huvudfrågan var likväl huru jag skulle komma därifrån, ty simma kunde jag icke. Någon båt fanns alldeles icke. Många förslag gjordes, bland annat om någon båt syntes i sjön, så skulle jag ropa. Men ingen visade sig, varför jag begav mig till det gamla fähuset, för att försöka att bygga mig en färja. Av innanredet lösbrötos några bräder och togs några båtshakar, skar sedan några björkvidjor och och sammanband därmed bräderna nedvid sjön. Sköt sedan ut färjan i vattnet och lade alla mina penningar i hatten, för att, såvida jag kunde hålla huvudet uppe, förvara dem från väta.

Ombord på min flotte steg vattnet mig ända till midjan, en brädribba utgjorde min åra, varmed jag kavade mig fram. Mitt arbete var så strängt, att oaktat vattnet steg över halva kroppen, flöt svetten likväl av mig. Över en halv fjärdingsväg måste jag färdas på detta viset. Det gick väl ganska långsamt, men färjan höll likväl till dess jag kom på femtio famnars avstånd från land; då lossnade vidjorna och vart stycke gick för sig, så att mina fötter stannade uti botten. Lyckligtvis var det så grunt, att jag vadade i land.

Min belägenhet var nu ej den bästa. Mitt knyte, varuti lågo mina kläder och mitt rakdon, gingo förlorade på sjön; på flotten sönderrevs min klänning, och inga sysaker funnos att laga den med. Penningar hade jag väl, men vågade mig likväl ej in på något ställe. Våt, hungrig och utmattad, måste jag åter begiva mig inåt skogen, var likväl glad att jag återkommit på fasta landet, ehuru hungrig, att det svartnade för ögonen. Nära fyra dygn hade inte en bit kommit i min mun. Frampå dagen träffade jag några kor på bete; en näverskäppa gjordes och däruti mjölkades. Mjölken uppfriskade mig någorlunda, blev muntrare och gick raskt hela dagen. Om aftonen gick jag in på ett krogställe och fick mig något öl och mat; här köptes även nål och tråd, så att klänningen blev reparerad. Gången fortsattes därpå och emot aftonen visade sig en prästgård; genom en rutas uttagande öppnades fönstret, varpå jag inkom i prästens bokkammare. Här fanns ingenting, som behagade mig, emedan studier aldrig varit min svaga sida; endast ett rakdon med några knivar och en tvålask kommo mig väl till pass. Uti en låda lågo några löspenningar, vilka fingo bliva i fred, och gick så min väg med rakdonet och en spegel, som även fanns där. Så snart det ljusnade, rakade jag mig och lagade min klänning så gott ske kunde. En bonde träffades sedermera, med vilken jag fick åka ända till Stockholm. Det var en beskedlig karl, som lätt övertalades att säga, det jag skulle resa åter ur staden med honom. Vi passerade in genom Hornstull; där visste jag att ingen kände mig. Bonden gjorde efter avtal, varigenom ingen vidare anmälan behövdes. Vi togo in på ett traktörsställe och erhöllo där ett rum för oss och kvarter för hästarna; traktörskan tillsades att lämna min skjutsbonde så mycket han begärde på min räkning. Därefter gick jag ut i staden och köpte mig så granna och fina kläder, som trots den bästa mamsell.

Sedan vi varit två dagar i kvarteret, ville bonden fara hem; han fick 25 riksdaler för sitt besvär, utom vad hans förtäring kostat mig. Han tackade och. var hjärtligt glad att hava träffat ett så frikostigt sällskap. Nu togs även avsked av värdinnan, och jag låtsade som om jag skulle följa med min skjutsbonde ur staden, för att ej väcka någon misstanke. Nu hade jag åter ej något kvarter och var ganska brydd. Att gå till Bajards gamla anhang, vågade jag ej, ty de blevo så duktigt klämda förra gången därför att de hyst tjuvband. Nere vid hamnen låg en mjölkbåt, jag frågade dem som voro uti den, om de ville medtaga mig. »Varthän?» frågade de, »det gör mig lika mycket, endast jag kommer ut på landet och får hämta litet frisk luft.» »Ja, frun eller mamsell kan få följa med oss hem till nästa vecka, då vi återfara hit, och mamsell kan följa med tillbaka.» »Det var bra, och riktig betalning skola ni även få.» De satte från land, men jag bad dem att åter lägga till vid Tegelviken, där litet kaffe, socker, rom och några buteljer vin inköptes; frågade även om de ville lämna mig mat mot betalning. Härtill funnos de ock villiga; även köptes en kanna brännvin. Därpå rodde vi vidare; vädret var lugnt och vi ankommo mot aftonen till ett värdshus, som hette Kungshamn, varest en stor hop folk var som drack och dansade. Ett rum anskaffades, där jag vilade ungefär två timmars tid. Sedan begåvo vi oss åter ut och hunno klockan 8 följande morgon till deras hemvist. Mannen bad mig stiga in och sade till sin hustru, att han hade med sig ett fruntimmer från Stockholm, som ville vistas där några dagar. Hustrun var ungefär 25 år och mottog mig med förställd hövlighet, dock syntes hon något kall i sitt uppförande. Mannen var en femtio års karl samt munter och språksam, emedan han tagit sig några frukostsupar. Han införde mig i ett rum, som låg vid ena ändan av gården; rummet var ganska snyggt och väl möblerat, vilket utvisade att de ej voro fattiga.

Mina saker inflyttades. Då mannen gick tillbaka, hörde jag hustrun yttra åt honom: »vad f–n kan du nu ej få h–r på annat sätt än att draga dem med dig ifrån Stockholm!» varför mannen skämtade, sägande: »jag skall nu byta bort dig mot denna damen». Därpå bad han henne laga till kaffe och något frukost. Deras hushåll bestod, utom dem själva, av två drängar och två pigor. Mitt värdfolk trakterade mig därpå med kaffe och

sedan med frukost; kosthållet var ganska gott både för dem själva och tjänstfolket. Allting var snyggt och väl tilllagat, så att man kunde märka att de hade lärt seder. Sedan jag begivit mig till mitt rum och njutit en angenäm vila till klockan 2, kom en piga och frågade om jag behagade gå in och äta middag, eller om maten skulle bäras in till mig i mitt rum. Mitt svar, att hellre äta tillsammans med värdfolket, upptogs ganska välvilligt, varför jag begav mig till dem, då mannen ursäktade att det endast var husmanskost; men om mamsell ej är därmed belåten, skall en särskild anrättning göras. Härtill nekade jag och anhöll att få vara bland det övriga sällskapet, såsom varande mycket muntrare för mig; tog ock därför en stol och satte mig till bordet. Man underrättade mig, att som stället var beläget i skärgården, så blevo rätterna ofta fisk, utom något stek, som vid detta tillfälle befanns vara sälkött, ganska väl tillagat, men högst smakande av tran; något brännvin mildrade likväl den svarta, sega och feta sälen. Sur mjölk slutade kalaset och alla voro nöjda och glada.

Sedan alla i huset avlägsnat sig fanns där ingen mer än jag; det hade varit lätt för mig att bestjäla dem, om jag icke ansett detta folk såsom mina välgörare och hade tillräckligt penningar att betala med. Likväl kunde ej den välvilja och aktning de bevisade mig, förmå mig att visa en sådan känslolöshet, att jag skulle hava tillfogat dem den ringaste skada.

Om kvällen bad jag att få följa med på deras fiske, vilket ock gärna bifölls. Nu rustade jag mig till färden; de bådo mig att kläda väl på mig, emedan natten var kylig. En butelj brännvin medtogs, vilket de ej visste av och så begåvo vi oss åstad. Nästan vid solnedgången ankommo vi till deras sjöbod, varest noten hängde, som nedtogs och bars i båten; sedan rodde de ungefär en fjärdingsväg till en holme, där de lade ut noten och togo sig en sup innan de började vinda densamma i land. De fingo denna gången endast några små mörtar och abborrar; detta förklarades vara ett gott fisketecken, varför de rodde till ett annat ställe och drogo ett varp, då de fingo fem gäddor och en stor hop abborrar. Jag erbjöd dem nu en fisksup, men de yttrade, att de först på ett annat ställe skulle utlägga noten; sedan detta var verkställt, togo de sig litet mat och några supar, sedan drogo de noten i land och fingo en stor mängd fiskar, bland annat en gädda av mer en halvtannat lispund. Jag var nyfiken och gick i båten, ställde mig på sumphålet och lyfte på den stora fisken, som ännu var vid liv; den gav mig då ett slag med stjärten så att jag föll på huvudet i sjön och sjönk genast till botten, men kom åter upp igen, då bonden fick tag uti ett av mina ben och drog mig till båten, varefter han fattade mig i håret och lyfte mitt huvud över relingen av båten; drängen hjälpte även till för att draga mig in i båten. Jag stod nu och hickade efter andan och var alldeles dyvåt, varför bonden hängde en av sina tröjor över mig.

De förde mig i land, jag frös erbarmligt och sökte att vrida vattnet ur kläderna, började därpå att gå, så att jag blev något varm. Sedan de åter lagt ut noten, kom bonden och frågade om jag ville i land och gå hem; detta bifölls, men förut trugade han mig att taga en sup; sedan tog bonden en mindre båt, som låg vid holmen, och rodde mig över till andra stranden, därifrån jag kunde komma hem. Då vi kommo i land, tog han mig vid handen och hjälpte mig ur båten. Vid hemgåendet kramade han min hand och sade: »Det ligger en hemlighet förborgad uti edra äventyr, ty jag har upptäckt att ni är en mansperson; var likväl ej illa till mods, utan lita på mitt hedersord, ni skall av mig ej bliva röjd. Säg mig dock i förtroende, om ni icke är den beryktade Lasse- Maja?» »Jo!» sade jag, »ni har gissat rätt. Likväl skedde min ankomst till edert hus ingalunda i avsikt att beröva eder något av vad ni äger, ty aldrig tillfogade jag den, som beviste mig gott, någon skada. Men emedan jag icke i Stockholm ägde någon fristad, så företogs denna färden, för att på landet roa mig något för mina penningar.»

Därpå gav han mig det löftet, att jag, så länge jag behagade, kunde få vara uti hans hus och njuta min bekvämlighet. Endast han ensam kände hemligheten, så att ingen fara vore på färde. Härpå gav han mig sitt handslag och vi skildes åt.

Följande dag emot aftonen skulle de åter begiva sig till staden. Som de höllo en viss tur, skulle nu husbonden avresa med den drängen och pigan, vilka varit hemma. Jag begärde att få följa med, vilket ock

beviljades. Sedan jag lagat mina saker i ordning, frågade jag huru mycket min skuld utgjorde för mitt vistande därstädes. Mannen svarade: »Alldeles ingenting.» Hustrun svarade på samma sätt. Deras gästfrihet beviljades ej med avseende på penningvinst, utan berodde på vänskap och välvilja.

Jag omfamnade därefter detta hederliga folk med de innerligaste känslor och tog avsked. Nu företogs avresan, och vi anlände följande morgon klockan halv 6 till stora sjötullen. Då vi kommo till hamnen, tog jag mina knyten och inlämnade dem på ett traktörsställe; min välgörare inbjöds på källaren Pelikan, och han följde med. Likväl ville han ej tillåta att jag skulle besvära mig med något trakterande, utan påstod att det var hans skyldighet, och' rekvirerade därefter ett par buteljer vin, vilka vi tömde. Utkomna på gatan, rådde han mig att taga goda försiktighetsmått. »Se där går en gevaldiger.» »Å! jag ser honom nog, men tror likväl ej att den ännu har något nosdrag på mig.» Han passerade ock gatan förbi, utan att märka mig. Därefter tog jag avsked av min hederlige värd, som ytterligare gav mig flera förmaningar till försiktighet uti mitt vådliga yrke, samt att i händelse jag skulle komma att besöka denna nejden, så vore jag alltid välkommen i hans hus.

Nu var jag åter uti en farlig belägenhet. Intet kvarter! Större delen av polisbetjäningen kände mig; de stodo och vädrade i gathörnen. Ett flor anskaffades att hänga över min hatt, på det de ej måtte igenkänna mig. En dag tillbragtes på sådant sätt, men om natten måste jag begiva mig ur staden och taga mitt kvarter i Solnaskogen. Följande dag fick jag se tvenne damer, vilka gingo och buro en tunna på stång; den ena tycktes mig vara bekant, gick därför efter på avstånd, till dess jag såg varest de gingo in. Men huru stor blev min förundran att igenkänna i samma person min forna älskarinna, med vilken jag gjorde bekantskap i Skottgränd. På min vink om ett samtal, kom hon och frågade vad mamsell befallde? »Vad i all världen, Lisette,» utropade jag, »har du kommit till för ett yrke? Det är en ganska illaluktande hantering!» Hon igenkände mig slutligen och yttrade tillika att hon visste det mitt namn var Lasse- Maja, och att hon själv blivit nödsakad att tillgripa detta hantverk, för att slippa ut från spinnhuset, där hon eljest väl hade fått kvarbliva hela sin livstid. Hon fick några riksdaler, och på frågan om hon kunde skaffa mig något kvarter, svarade hon, att hennes kamrat och hon hade ett ensamt rum, beläget på Ladugårdslandet; vi skulle väl komma överens med värdinnan, att även jag fick bo där.

Jag frågade dem, om de kunde försäkra mig om värdinnans pålitlighet, vartill de svarade: »Ja, med all trygghet. Emedan hon är änka, går ingen av uppsyningarna hit, och hon är i övrigt alldeles icke misstänkt för något.»

En middag tillagades, till vilken ock värdinnan, ett muntert fruntimmer av ungefär 36 års ålder, inbjöds. I detsamma hon inträdde, sade Lisette: »Se här skall madam få se den beryktade Lasse-Maja,» och pekade i detsamma på mig. »Denna mamsell duger till allehanda!» Värdinnan häpnade ganska mycket häröver och kunde nästan icke begripa att jag var en mansperson. Efter slutad måltid fördelade jag 100 riksdaler emellan de trenne hedervärda fruntimren, varför de tackade och endast önskade att de alltid måtte äga en sådan tomtegubbe.

Efter middagen gingo de två till sitt arbete. Värdinnan trakterade mig med kaffe och vin; varför ock det ena gav anledning till det andra. Jag vann hennes fullkomliga tillgivenhet.

Om morgonen trakterades jag med kaffe och vin på sängen, varefter mina fruntimmer gingo ut till dagens mödor. Värdinnan kom in och höll mig sällskap. Sedan jag uppstigit och klätt mig, ställdes färden åt staden. Då jag kom till börsen, stod densamme herrn där, som dagen förut mistade penningarna. Han yttrade till några andra, att det ej varit Lasse-Maja, ty då hade han ock förlorat sitt guldur och en börs, som innehöll guld- och silvermynt, som låg innanför sedelpackorna i chiffonjén; även tillade han, att om han fick se detsamma fruntimret, som var så djärvt, men tillika beskedligt nog att ej taga hans guldklocka, så skulle han giva det 20 riksdaler till. Nog hörde jag hans löfte, men ansåg likväl icke rådligt att stiga fram och begära

dem. Ganska sent hemkom jag till mitt kvarter, men slapp icke in. Nyckeln efterfrågades hos värdinnan; hon svarade att Lisette långt förut hade tagit den.

Jag trodde nu, att damerna hade gått till staden, varför jag ock kvarstannade hos värdinnan till morgondagen. Ingen av fruntimren hördes av, utan värdinnan måste skicka efter en smed, som dyrkade upp låset till rummet. När vi kommo in, saknades alla mina penningar och kläder. Man kunde nu lätt förstå varför mina sällskapsmamseller gjort sig osynliga och i tysthet rekommenderat sig. Av mina effekter hade de varit så artiga och medtagit 250 riksdaler i penningar, alla mina kläder, en guldhalskedja samt tvenne par guldörhängen; så att jag var nu såsom jag gick och stod. 50 riksdaler lågo i min redikyl och det var hela min egendom. Värdinnan ville nödvändigt att jag skulle bo kvar, vilket jag ock lovade henne.

Följande morgon under det hon kokade kaffe, kom någon och bultade på porten; hon öppnade och tvenne polisbetjänter stego in. De voro utskickade av entreprenören för att efterfråga de tvenne konorna, vilka ej varit i tjänsten på två dagar. Värdinnan svarade, att de icke varit hemma under samma tid och att hon ej visste vart de tagit vägen. Hon blev uppkallad till polisen klockan 10. Under allt detta låg jag så rädd i sängen, emedan den ene polisbetjänten var mig bekant såsom närvarande vid min förra arrestering; men till all lycka sågo de ej åt sängen. Man kan väl tänka sig, att jag var bra het om öronen.

Då de voro gångna, steg jag genast upp, rakade och uppstuvade mig på det bästa. Det var icke rådligt för mig att nu längre vistas på detta ställe; men tog ej avsked utan tröstade värdinnan med löftet att återkomma till natten. Min färd skedde den dagen till Karlberg; där antastades jag i trädgården av en hop pojkar, som de kallade kadetter; men jag lärde dem att veta hut och ej förolämpa något fruntimmer mera. På eftermiddagen gick jag ut till Hagalund, där jag begärde att få åka med en bonde, som varit åt Stockholm; detta bifölls, varför han vid Järva blev trakterad så härligt, att han blev duktigt knäckt. Likväl gjorde han sig värre än han var.

Det började nu att lida till aftonen, då jag gjorde ett försök att nypa hans plånbok, men i detsamma boken var uppe, strök bonden till mig med en så duktig örfil, att jag var nära att trilla av vagnen. Med full besinning togs nu min reträtt åt skogen, så att denna gången räddade bonden sin plånbok och jag min frihet. Han hade likväl så jämmerligt tilltygat min hatt, att den var totalt förlorad. Jag begav mig nu åter till Stockholm, där en ny huvudbonad anskaffades. Sedan min dräkt nu åter blivit iordningsatt, funderades på nya utvägar för att få något på krokarna. Jag ingick på ett apotek och begärde få köpa opium; man svarade att sådant ej kunde fås utan doktorsattest. Utkommen på gatan efterfrågades en sådan, då man visade mig till en tysk, som sade: »Vat schall man doch mit opium?» Härpå svarade jag, »att min man, som var inspektor fyra mil från staden, hade brutit av sitt ena ben, men att han nu hade det spjälat och förbundet, men endast behövde något medel att befordra sömn». Sedan jag presterat doktorn en 2-riksdalerssedel, satte han sig genast ned att skriva och räckte mig receptet med tillsägelse att endast 30 droppar i sänder fingo nyttjas. Efter avlagd komplimang, begav jag mig till apoteket och fick där en flaska med ungefär en halv jungfru på, som kostade 2 riksdaler. En annan flaska köptes även och fylldes med ett kvarter destillerat brännvin, varuti jag hällde sömndropparna. Försedd med en sådan duktig dosis, begav jag mig till ett bondkvarter på Söder. Där satt en bonde och överräknade en hop penningar, vilka han sedan inlade i ett skrin. På tillfrågan varifrån han var, svarade han, »nära Nyköping.» Min begäran att bliva skjutsad till nyssnämnda stad biföll han. En riksdaler gavs på hand, varjämte jag sade till honom, att han skulle vänta mig vid Liljeholmen; framkommen dit satte jag mig uti vagnen och avreste.

Efter en stund bjöd jag bonden en sup utur min flaska, men han svarade hövligt att han ej smakade brännvin. Vi ingingo därför på Snickarekrogen, där en butelj vin spenderades, men utav mina medikamenter kunde ingenting praktiseras uti vinet. Uti Tälje togs nattkvarter, varest han emottog tillbudet att förtära något öl med socker, men brännvin ville han ej hava däruti, ty blotta lukten därav var honom odräglig; mitt opium fick därför vila såsom ett dött kapital. Skrinet med penningarna lekte emellertid i hågen på mig; men

bonden bar nyckeln uti en skinnrem bunden i byxfickan. De bäddade åt mig i en soffa; på golvet lågo några fälbönder på halmmadrasser. Jag såg noga efter, varest han satte skrinet. Då alla hade insomnat, smög jag mig helt sakta upp och avskar remmen, varvid nyckeln var fästad, öppnade sedan helt tyst skrinet och uttog penningarna; därefter utgick jag på gården, men kunde icke komma ut, ty porten var låst. Jag kröp därför över taket på ett skjul och kom på sådant vis ut i ett tobaksland; men under nedhoppandet slog jag sönder min flaska med opiumdropparna och hade sålunda utgivit nära 5 riksdaler för ingenting.

Dock togs skadan rikligen igen sedan jag väl klättrat över ett plank och kommit ut på gatan, varefter jag gav mig att springa så fort sig göra lät åt Stockholmssidan. Uti Glasbergabacken mötte jag en åkande bonde, som satt och sov; det var mig omöjligt att få honom vaken. Han hade tagit så stark dosis droppar, att han lurade för gott. Fickorna undersöktes och innehållet, en plånbok och ett silverur, förklarades för gott pris; därefter lyftes han beskedligt ur kärran och lades i ett dike. En sillfjärding, som även fanns i sällskap med honom, lades bredvid; sedan vände jag och kuskade därifrån. Hästen var ganska god, så att nära dagningen befann jag mig på en halv mils avstånd från Stockholm; hästen släpptes nu och min resa fortsattes till fots.

Nu översågos penningarna; från skjutsbonden tog jag 160 riksdaler och från den andre endast 13 riksdaler, men ett ganska gott fickur. Jag begav mig sedan till min gamla värdinna, som bad mig packa in och genast gå till något annat ställe, ty Lisette vore arresterad och hade sagt sig erhållit penningarna och kläderna av mig. Polisbetjäningen hade även varit där och snokat efter mig. Det var således icke värt att dröja längre där, utan sedan jag begåvat värdinnan med 20 riksdaler för hennes uppriktighet, skyndade jag därifrån och begav mig till staden, samt ditkom tidigt nog för att se dem draga av med Lisette till polisen. Hon var klädd uti mina kläder, och oaktat hennes mindre redliga uppförande gjorde det mig likväl ont om henne.

Samma dag mötte jag även gevaldigern Titz, som likväl lät mig ostörd passera. Vissa förnödenheter inköptes, varefter kosan styrdes norr ut och ankom till Järva, varest även fråga varit efter Lasse-Maja. Jag svarade genast: »Nu hava de redan fått fast honom, han sitter i gott förvar.» Vidare sade jag mig hava sett då de marscherade av med honom upp i polisen; de hade två par handklovar på honom och fyra man som höllo i länken. De frågade även om hans utseende och fingo då till svar, att han såg förträfflig ut i fruntimmerskläder; han var fetlagd och rödblommig, nästan av min kroppsställning; »men I mån tro att han såg varken blyg eller ledsen ut!» »Nå, det var äntligen väl!» sade de, »att man fått fast den boven. Han har även varit här och roffat och stulit, så att man ingen natt fått ro för honom.» Då tänkte jag för mig själv: visste ni var han står, så skulle ni förundra eder ännu mer; var emellertid glad att ingen kände mig.

Flykten blev nu genast mitt räddningsmedel, sedan mina saker blivit medtagna. Det började nu att snöa och yra, emedan det var nära jul. Jag travade allt som förmåddes uti snön och kom äntligen till en smed, som höll krog, varest jag fick kvarter över julhelgdagarna. På nyåret begav jag mig till Enköping, varest jag kunde få köpa något mat. Man visade mig till en garvare, vilken jag kände till. Han hade en broder, som var bokhållare i Stockholm. Gjorde mig likväl först underrättad om brodern varit där under helgen; vilket han dock ej hade. Sedan jag inkommit och gjort min komplimang, bad jag om ursäkt för mitt snöbetäckta tillstånd. »Det skadar icke,» sade frun, »var god och stig fram. Varifrån kommer hon, min vän?» tillade hon vidare. »Från Stockholm,» blev mitt svar, »min avsikt var att begiva mig hem till mina släktingar, men hade träffat ett ganska dåligt väder och frågade sedan om icke garvarens namn var det och det.» Frun svarade: »Alldeles riktigt.» Herrn inkom nu även, till vilken jag frambar hälsningar från hans broder i Stockholm. Härför tackade han mig och frågade om jag kände hans broder personligen. »Ganska väl,» svarade jag, »ty han är min fästman, och bad om ursäkt genom mig därför att han själv ej kunde komma, för övrigt mådde han väl.» »Nå, så mycket välkomnare då, vår tillärnade kära svägerska!» utropade han.

Det blev nu så utomordentligt väl! – Jag fick alla slags bekvämligheter. Om aftonen tillställdes en liten bal, vartill man högtidligt inbjöd mig. Jag sökte väl att ursäkta mig med resans besvärligheter och att min garderob var något derangerad för att kunna visa mig med heder i ett så lysande sällskap. Detta bekymmer

lovade frun att avhjälpa. Sedan jag uppkommit på min kammare, rakade jag mig. Frun var beställsam och ville kläda mig, för vilket tillbud jag dock betackade mig och sade, att vid min klädsel begagnades ej något biträde. Jag utstofferade mig på det bästa, och vi begåvo oss klockan 6 eftermiddagen till balen. Där drack jag te och dansade ända till klockan 2 på natten, varefter vi begåvo oss hem. Om morgonen låg herrskapet länge; jag hade likväl stigit upp och efterfrågade huru de mådde. »Ganska bra,» svarade frun. »Behagar svägerskan att servera kaffe?»

Hennes begäran efterkoms genast. Under det jag härmed var sysselsatt, kom stadsvaktmästaren med stav i handen och åtföljd av en stadstjänare. Nu tog jag rätt illa vid mig, i förmodan att de spårat upp mig. Jag var ock verkligen i begrepp att springa på dörren. Min förskräckelse var dock ogrundad, ty det var endast fråga om att göra en utmätning, då garvaren nödvändigt skulle vara närvarande. Sedan han tagit på sig, begav han sig bort, åtföljd av de bägge hedersgubbarna.

Efter deras bortgång hade frun och jag mycket att rådpläga om mitt tilltänkta äktenskap. Jag utgav mig för en prostdotter från Bergslagen och att han skulle få en betydlig hemgift med mig. Min fader hade givit sitt löfte, att bröllopet skulle firas nästa sommar och hos honom, samt hyste det säkra hopp, att herrskapet skulle göra oss den äran på vår hedersdag. Frun yttrade att hon därom ville rådgöra med sin man. Mot middagen hemkom garvaren och under det vi åto middag, yttrade han, det han på ett par dagar skulle resa till Västerås' marknad, och önskade att jag skulle kvarstanna till hans återkomst. Härpå svarade jag, att min resa ej kunde uppskjutas, emedan mina föräldrar väntade mig hem till helgen. Några dagar mer eller mindre, sade han, betyda ingenting, i övrigt kunde man då vänta sig bättre väderlek och väglag. Jag lovade således att kvarstanna till dess han återkommit, varpå han följande morgon avreste.

Med varje dag steg jag uti fruns ynnest. Detta gjorde, att jag ett tu tre beslöt att genast begiva mig därifrån; klädde mig och tog mina saker med i knyten och vips var den nya svägerskan försvunnen. Dagen hade ännu ej inbrutit, varför marschen fortsattes oavbrutet med största ansträngning, till dess jag slutligen fick skjuts med en bonde till Västerås. Om aftonen kommo vi dit, och sedan skjutsbonden bekommit sin betalning, begav jag mig till ett krögarställe, varest jag var känd. Krögaren var van att handla med mig, då jag hade något stulet silver eller något annat smått och gott. Han blev också ganska munter och föreslog slutligen, att jag skulle dela säng med hans piga, »så mycket mer,» sade han, »som damerna äro av samma kön!» Härpå ville jag ej genast ingå, emedan hon kanske skulle hava lust att förråda mig, om min hemlighet upptäcktes. Jag gick ut i köket och frågade henne, om hon någonsin sett Lasse-Maja och kunde igenkänna samma person? »Skulle jag ej känna Lasse-Maja, som satt arresterad här på slottet!» »Tror du dig säkert kunna igenkänna honom?» frågade jag henne ytterligare. »Här ser du honom livs levande framför dig!» Häröver blev hon ganska bestört och sade: »Är det möjligt att mamsell kan vara samma person?» »Så är det,» svarade jag. »Var endast trogen, så skall du få en grann schal och ett par örhängen.» »Om min trohet,» svarade hon, »kan mamsell vara fullkomligt övertygad,» och omfamnade mig hjärtligt.

Jag vaknade först sent följande morgon, så ljuv hade min sömn varit. Min förtrogna vän kom och undfägnade mig med kaffe. Om middagen kom slottsvaktmästaren och hälsade på krögaren; jag satt då och fållade på en halsduk, men var duktigt het om öronen. Han fäste likväl ingen uppmärksamhet på min person, mer än att han vid sin bortgång gjorde mig en hövlig komplimang, vilken jag besvarade. Ett par buteljer vin efterskickades, varmed vi roade oss några dagar.

I Västerås vistades jag något över åtta dagar; men emedan både länsmän och fiskaler ofta besökte stället, ansåg jag mig alldeles icke säker, omgiven av hundratals spioner. Mitt beslut fattades därför att begiva mig därifrån för att ej väcka några misstankar. Mitt värdfolk erhöll sin betalning och var därmed rikligen förnöjt.

Emedan min hatt denna årstid var mig till förfång, kvarlämnade jag den. Sedan begav jag mig på vägen och träffade utom staden en bonde, som frågade, »om jungfrun icke behagade åka?» Jag tackade honom för hans

hederliga anbud och satte mig genast upp i släden. Bonden frågade mig varifrån jag kom; jag svarade att jag varit i Stockholm och hälsat på mina släktingar; mitt sällskap hade kvarstannat i Västerås, och därför fortsatte jag resan ensam till min hemort i Bergslagen, där mina föräldrar bodde. Bonden var ganska artig och bad mig göra sällskap till hans gård, varest jag skulle få vila över natten. Detta tillbud antog jag med nöje, emedan det redan lidit långt på kvällen. Vi kommo slutligen till hans hemvist och ingingo i stugan, varest en god eldbrasa var upptänd.

Jag kastade några blickar omkring mig och märkte, att det var ett förmöget hus, ty i varje vrå blänkte det av tenn- och kopparkärl. Min skjutsbonde var son i huset och fadern en välbehållen rusthållare. Sonen skulle göra sig till, raljerade och sade, att han nu förskaffat sig en fästmö! Föräldrarna skrattade och bådo mig vara välkommen. Jag var lika munter och sade, att min fästman hade hittat mig på landsvägen och att ingen trolovning ännu hade skett.

Dottern, som var en flicka av omkring 18 års ålder, kom nu och hjälpte mig att avtaga pelisen, under det att gubben glödgade något brännvin för att värma oss med. Jag bad då den hedersmannen, emedan denna dryck ej synnerligen smakade mig, att få traktera med en liten toddy, då jag var försedd med både rom och socker. Denna slags dryck förstodo de sig ej mycket på, men drucko både män och kvinnor med största begärlighet därav. Efter hand blevo de muntra och jag vann deras fullkomliga vänskap och tillgivenhet. Efter aftonmåltiden inlogerades jag uti en vindskammare, varest flickan gjorde mig sällskap till dess jag förklarade mig sinnad att gå till sängs.

Följande morgon då jag nedkom i stugan, hade hon redan lagat till kaffe. Gubben tog sig en sup på sängen, och jag inbjöd de övriga att på min bekostnad taga sig var sin styrkedryck. Jag nödsakades även göra dem till viljes och taga mig en sup. Därefter proponerades att de skulle dricka på min bekostnad; detta skedde ock på ärligt maner av dem, ty jungfrun kysstes beständigt av dem.

Emedan jag kvarlämnat min hatt i Västerås, så måste en slags degradering ske. Från mamsell förvandlades jag nu till jungfru. Gubben ville gärna veta huru min resa avlupit, och fick på sina frågor följande svar: Min far vore en bruksinspektor på ett större järnbruk i Närke; jag hade nu varit på besök hos min morbroder i Stockholm, där flera nyttiga kunskaper hade blivit inhämtade. Bland andra saker hade jag i kungliga köket inhämtat den oändligt dyrbara köksvetenskapen och i Stockholm haft de angenämaste tidsfördriv. Allehanda insmordes uti dem om mina stora affärer i huvudstaden och att jag nu vore stadd på hemresan till mina föräldrar och släktingar. »Ack! vad mamsell då har sett mycket vackra saker! Det är annat än att såsom jag sitta hela sin tid på ett och samma ställe,» sade dottern.

Moralisera var väl just ej min sak, men jag föreställde henne dock, att människan kan leva lika lugnt och till och med lyckligare uti en mindre krets, endast man är nöjd, med ett gott samvete; för övrigt var det ej just det förmånligaste att hava sett Stockholm! Allt detta gillades även av gubben, som några gånger varit i huvudstaden; han tyckte för sin del, att där var ett sådant rummel och buller, att han ansåg sig långt lyckligare i sin låga boning, än om han bott i residensets präktigaste palats. Även underrättades de, att jag i Stockholm haft en mängd tillbedjare, men sett dem alla med förakt, emedan de voro falska och obeständiga, samt att mitt hjärta ännu var fritt. Min önskan var endast att på landet få mig en man, som skulle bliva min ledsagare genom livets vanskliga skiften. Jag yttrade vidare, att min fader i hembygden säkerligen skulle förse mig med tillräcklig utkomst, emedan han var en förmögen man. Gubben yttrade då: »Således tänker mamsell väl ej taga någon av bondeståndet, utan hennes tankar äro fullkomligt riktade på någon brukspatrons son, som hennes fader redan åt henne utsett.» Mitt svar blev, att i detta fall hade min fader givit mig rättighet att välja själv. Jag behövde endast en man, som gjorde mig lycklig, han måtte vara av vad stånd som helst. Dessa tänkesätt gjorde den gamle högligen förnöjd, varför han ock yttrade: »Mamsell ser här min son, den som följt henne hit till mig, tiden är nu inne att han skall välja sig en maka; sedermera vill jag, för att vila på ålderdomen, lämna honom hemmanet. Vore det ej så stor skillnad i börden, så skulle jag

våga tillbjuda min son åt mamsell.» »Vad betyder väl sådant lappri,» sade jag, »eder son är en rask och behaglig yngling, som förtjänar en rask och beskedlig hustru; ävensom jag ej har skäl att avslå ert hederliga anbud. Eder förmögenhet är tillräcklig att bereda oss alla en hederlig utkomst, och skulle ödet så vilja att vi komma i närmare förening, så kunnen I vara försäkrade att I uti mig ej skolen finna någon otacksam sonhustru.» Gubben gav mig ett handslag och så var frieriet i god ordning. Min älskare kunde nu ej längre hållas vid sängen utan uppstod helt eldigt, samt emottogs av mig med följande utrop: »Välkommen, min hjärtälskelige! En lycklig händelse var det för mig i går, då jag nu föres i dina armar!»

»Din fader har nu utsett mig till din brud, vad säger du själv därom?» Han myste och var så pickhågad, som en räv då han får se en fet gås, och tyckte att en sådan dam som jag vore för honom ej mindre än en ängel. Något bondblyg var min älskare ock, så att han stod och stammade samt kunde ej framföra ett enda ord. »Kom hit och låt mig till en början omfamna dig!» Häröver blev han så förtjust att en så kallad kärleksfrossa intog honom med skälva och darrning i hela kroppen. »Kom, hit,» sade gubben, »på det att jag må lägga edra händer tillsammans.» Vi begåvo oss till sängen, då gubben högtidligt förenade oss. Nu kallade jag min fästman för min gubbe, de gamla svärföräldrar och dottern min lilla svägerska!

De voro alla glada och isynnerhet bjöd jag till att hålla dem muntra. Utav alla mina kärleksäventyr gick jag denna gången längst med kärlekslöfte, ty min uträkning var att få vistas där någon tid under den kalla vintern. De bemötte mig alla med den ömmaste tillgivenhet, isynnerhet blevo svägerskan och jag så goda vänner, att min önskan ofta var att hela trolovningen kunde förändras, och hon biträda mig uti min älskareroll, då jag dock hade haft något nöje! Flera gånger yrkade jag väl på min hemresa för att erhålla mina föräldrars samtycke, men de bådo mig då alltid att uppskjuta avresan till en bekvämligare tid. Hela hushållsbestyret vilade nu på mig, och de fingo därigenom en långt smakligare mat och deras rum blevo uppstädade uti ett snyggare skick. Alla skattade dem lyckliga och isynnerhet min fästman, som gjort ett så lyckligt val. Själva prästsönerna voro avundsjuka, att han såsom en simpel bonde kunnat erövra en sådan skönhet.

Om söndagen gjorde jag sällskap med min fästman ibland till kyrkan och ibland till staden, men var ganska rädd att uti Västerås bliva igenkänd av någon, men det gick alltid bra. Min fästman köpte rätt hederliga presenter åt mig; själv köpte jag en butelj arrak och några citroner, samt tillagade en bål punsch då jag kom hem. Denna dryck funno svärföräldrarna högst förträfflig, isynnerhet drack gumman så tappert, att hon blev något knäckt. En sådan angenäm lukt hade de aldrig känt förr i sitt hus. Svägerskan och jag togo ej så mycket till livs. Men isynnerhet blev min fästman genom punschen så mycket djärvare och ville icke mer övergiva mig till och med om natten. Han fick likväl tillsägelse att vara anständig och vänta till dess vi voro riktigt förenade; jag omfamnade honom dock och gav honom en kyss, varmed han äntligen lät sig nöja, sedan systern även kommit mig till hjälp.

Omsider tillkännagav jag emellertid att hemresan nu måste företagas för att underrätta min fader om mitt val av en make, då jag ej tvivlade om hans samtycke; ävensom att han skulle göra mig sällskap för att se min utkorade.

Min fästman erbjöd mig skjuts genom Köping och Arboga, vilka voro tvenne farliga ställen för mig, emedan jag var mindre väl känd där. Gubben biföll detta och min älskare var även nöjd därmed, emedan han så mycket snarare kunde få gå i brudsäng. Den som mest sörjde över skilsmässan var min svägerska; det såg ut som en hemlig naturens känsla förenade våra hjärtan. Hon omfattade mig med en ren och oskyldig vänskap, emedan hon ej kände mitt kön. Likväl hade jag fattat för henne en livligare tillgivenhet än jag hyst för något annat fruntimmer.

Innan min avresa erhöll jag betydliga presenter för att utvisa min tillkommande mans sinnelag och goda hjärta. Alla visade mig prov av deras välvilja och tillgivenhet. Jag tog nu med uppriktiga tårar avsked av

dem, och vi slöto ett trofast vänskapsförbund. Min svägerska följde mig ett stycke på vägen, varefter vi hjärtligen omfamnade varandra och så åtskildes vi. Min fästman och jag åkte nu helt sakta och talade om våra hushållsaffärer, sedan vi en gång blivit gifta. I Köping tillbragte vi tiden ända till aftonen. Vi gingo ut hållande varandra under armen, men jag var duktigt het om öronen då vi inkommit på stadskällaren. I denna stad hade jag just varit för rätta, beprydd med black och handklovar. Fiskalen möttes flera gånger, men han lät mig passera i fred.

Sedermera avgjorde jag med en bonde, som skulle skjutsa mig till Arboga. Min fästman, som var tämligen välplägad, grät mycket då vi skildes åt, men jag tröstade honom med min snara återkomst och därefter avreste jag. Ett stycke foro vi tillsammans, varefter min resa skedde till fots. Mitt bryderi, att komma genom Arboga, var ganska stort, ty jag var där noga känd såväl i fruntimmershabiten som i karlkläder. Min färd därigenom måste därför ske om natten. Emedan jag hade tvenne knyten att bära, så kunde brandvakten lätteligen knipa mig. Jag kom dock lyckligt genom staden. Följande dagen var en söndag, då jag marscherade oupphörligt. Eftermiddagen uppstod ett ganska dåligt väder med snö och blåst, så att jag ej kunde se upp. Anländ till en socken, som hette Götlunda, ingick jag uti ett torp och frågade mannen om han ej kunde förskaffa någon som ville skjutsa mig till Örebro. Han lovade att gå till byn och höra efter. Hans hustru kände likväl igen mig, emedan hon varit häktad på samma gång med mig på Örebro slott. Hon kallade mig mamsell och låtsade ingenting märka; men hon hade räven bakom örat. I tysthet underrättade hon sin man att jag var Lasse-Maja. Han gick till byn och kom snart tillbaka med den underrättelsen, att det var en bonde som ville skjutsa mig och att mamsell skulle följa med.

Sedan vi framkommit yttrade bonden, att han ej ville färdas förrän följande morgon, och fortfor samma elaka väder, så ville han ej ut med sina hästar. Nu kommo en hel hop människor in och tittade mig i synen. En liten flicka viskade till någon: »Är detta Lasse-Maja?» »Ja,» svarade en annan, »det är bud efter länsmannen.» »Aha!» tänkte jag, »nu har du råkat riktigt i fällan.» Samma afton skulle bliva dans i byn. »Nåväl, efter jag ingen skjuts kan få,» sade jag, »så skulle det vara roligt att få vara med.» »Ja, kom med,» ropade ungdomen. Det var nu alldeles nedmörkt; en rask bonddräng tillbjöd sig att bliva min ledsagare; han bar även mitt matknyte. I sällskapet voro en hel mängd personer. När vi kommo fram, skulle ett mörkt portlider passeras, varför min ledsagare sade, att han skulle gå förut och visa vägen, på det att mamsell må kunna se, varest det är bäst att stiga. Han släppte mig nu och sällskapet förfogade sig igenom; men jag tog en helt annan väg och vände hastigt åt sidan, kastade mig över en gärdesgård och skyndade i väg. Nu blev ett förfärligt ropande efter mamsell. Jag kunde höra huru de skreko: »Det var f–n att vi skulle släppa den stortjuven!» Sedan kommo de med ljus och lykta, men vädret var så häftigt att ljuset släktes. Väl gick mitt matknyte förlorat, men det var en bagatell mot min frihet. Jag strävade så gott ske kunde i blåsten och kom slutligen på stora landsvägen. Mot morgonen bultade jag på hos en krögare, vilken öppnade och insläppte mig. Han sålde åt mig vetebröd, även begärdes något att värma mig med. Under förfrågan om jag vore samma mamsell som varit i Götlunda om aftonen, rådde han mig att akta mig väl, ty där hade redan varit efterspaning. Det bliver ingen tid nu att vänta på kaffe och jag vill er intet ont, ty ni har aldrig tillfogat mig någon skada, utan gå i Guds namn er väg. Jag tackade honom för hans uppriktighet och fogade mig genast därifrån.

Det började nu att lida till dagningen, varför ett gömställe måste uppsökas för dagen. Jag kröp in under en logbotten, som var ett rätt dåligt kvarter, ty jag frös erbarmligt och längtade efter mörkret för att fortsätta marschen. Om aftonen kom jag till Örebro, varest kvarter togs på vanligt ställe hos min gamla värdinna. Hos henne vilade jag mig i åtta dagar och begav mig sedan till Bergslagen, där gamla vänner och bekanta besöktes. En ny hatt blev inköpt i Örebro, så att jag nu åter kunde agera fru eller mamsell, vilket som behagade mig.

Jag besökte även Maja, som nu var moder till en dotter. Återförd på dygdens bana, den hon genom mina

förförelser övergivit, levde hon nu, ehuru fattig, dock lycklig med en beskedlig och arbetsam man, som redligt försörjde de sina. De fingo litet penningar, men tycktes vara ledsna över mina besök. Mina visiter upphörde, och från den stunden var jag aldrig mer där; ävensom mina föräldrar, ty det passade sig aldrig så att jag kunde om aftnarna se dem genom fönstret. En bonde, som brukade skjutsa mig, var den ende hos vilken jag någon tid kunde leva säker. Nu började mina spekulationer att få något på krokarna, i vilken avsikt jag begav mig åter till Värmland. Vid passagen förbi ett tingsställe, såg jag en som avstraffades med spö, emedan han hade stulit en häst. Sådan polska är inte god att dansa, tänkte jag inom mig, varför han fick 1 riksdaler av mig. Det var en duktig karl, som ej gav sig ehuru han fick 40 par. Sedan min marsch blivit oavbrutet fortsatt kom jag sent om aftonen till ett ställe, som var välbyggt; där gick man nu och lurade under fönsterna och upptäckte samme herre, som förde befälet vid pålen. Han tog fram sin plånbok och började räkna sina penningar. Det var således troligen länsmannen och rummet hans skrivkammare, emedan han en stund efter begav sig därifrån. Vid midnatt tryckte jag sönder en ruta, öppnade därefter fönstret och kröp in samt upptände ljus, emedan jag hade elddon. Nu utdrogs en mängd lådor och flera papper reviderades; men där fanns ingenting som jag ville hava. Några sjöskumspipor och en flaska brännvin stodo där samt en hop skrivmaterialier; men detta var ingenting för ett fruntimmer! Jag ärnade gå min väg, men tog mig dock dristighet att öppna en annan dörr. I rummet lågo länsmannen med sin fru. Inuti sängen hängde ett guldur och en dragen sabel; sakta smög jag mig fram och knep klockan. Plånboken låg på bordet, den gjorde mig ock sällskap. Nu rörde de sig i sängen, men lyckligtvis vaknade de icke.

Med det som var i mina fickor företogs nu återfärden till det förra rummet; tog mig en klunk och därmed ut genom fönstret. Nu gick jag av alla mina krafter, men måste i dagningen begiva mig in uti skogen och vilade hela dagen. Då det blev mörkt, vandrade jag åter, men var mycket hungrig och vågade ej att ingå på något ställe för att köpa mat, oaktat i plånboken funnos över 150 riksdaler. Efter midnatt kom jag att gå förbi ett bruk; där gick brandvakt, även hördes en stångjärnshammare dunka; många andra stora byggnader funnos även. En stor lust intog mig att hälsa på, för att förskaffa mig någon mat. Jag hade en stor kniv, varmed ett hål höggs i en ruta och sedan bitarna försiktigt voro upplockade, stack jag in handen och lyftade av hakarna.

Därefter kröp jag in och kom i en stor sal, varest ingenting annat fanns än bord och stolar. Uti ett hörn på ett tebord stod en tallrik med smör, en korg med bröd och en flaska brännvin; ävensom en annan korg med servetter och något bordsilver. Allt detta tog jag med mig till fönstret, utom brännvinsflaskan, ur vilken en klunk likväl togs. Eld vågade jag ej slå, ty nattvakter patrullerade omkring. Smöret och brödet inknöts uti en servett och silvret uti en annan; när jag var väl utkommen var klockan 2. Därefter skedde inbrott uti ett stall, varest en häst togs med vilken resan fortsattes till dagningen, då jag ej var mer än tvenne mil från hemorten. Hästen släpptes nu och jag själv begav mig till skogs för att återkomma till min bonde. När jag ungefärligen gått en mil och passerat flera torp, kom jag slutligen till ett, varest en gumma stod utanför och frågade om mamsell ej behagade stiga in. Jag efterkom hennes begäran, då hon yttrade: »Jag känner er nog och vet ganska väl att ni ej är något fruntimmer! Ifall ni ej har något kvarter, kan ni med all säkerhet bo hos mig.» På min fråga, om hon levde ensam, svarade hon sig vara änka och hade själv låtit bygga denna stuga.

Som denna var belägen långt uppe i skogen, ansåg jag det ej vara någon fara underkastat att bo hos henne. Hon frågade om jag ville äta något. Ja, vasserratri, svarade jag, ty på tvenne dagar har min mage undergått en fullkomlig karantän! Hon tillagade en bastant måltid av fläsk och ägg m. m. Detta smakade förträffligt, även trakterade gumman med kaffe. Jag gav henne 10 riksdaler och frågade om hon kunde gå till staden och hemköpa några förnödenheter, så skulle jag vidare därtill bidraga. Hon yttrade sig villig härtill, emedan vi ej ägde varken kaffe eller brännvin. Vi blevo snart goda vänner och följande morgon begav hon sig åstad; det var endast en mils väg över skogen. Ett lägerställe på vinden inrättades åt mig, där jag kunde vistas om dagarna. På eftermiddagen hemkom gumman och hade provianterat med brännvin, kaffe, socker och skorpor.

Vi togo oss en sup och drucko kaffe.

Jag gick upp på vinden och lade mig. Tidigt följande morgon hördes någon komma och bulta på under yttrande: »Sover ni, mor Britta?» »Ånej», svarade käringen. »Var då god och öppna!» Nu såg jag huru dags det var; hela kojan var omringad av beväpnat folk, som hade påkar, yxor och skjutgevär. Då hon öppnade dörren, tittade jag ned i förstugan och hörde dem fråga: »Har ni ej någon främmande hos er?» »Nej, serratre, här har ingen varit på många dagar!» svarade hon, men vinkade i detsamma med handen uppåt vinden. Jag tänkte för mig själv detsamma, som räven sade till bonden: *»Du talar som en karl, men pekar som en skälm!»*

»Kom in med skjutgevären!» sade några. »Å, det behöves ej,» sade jag, »vänta litet så skall ni få se att Lasse-Maja bor här uppe; jag förstår nog att det är mig I söken, kom in så skolen I få en sup.» Gumman sade att jag hade ett silverknyte, varför de ock sökte överallt; men det var och blev borta. Emellertid lovade jag käringen vackert väder, om jag kom lös. En sådan gammal pulverhäxa, vilken jag hade bevist så mycket gott och likväl nu, av hämnd för en försmådd kärlek, förrådde mig! Samma dag hon gick till staden, hade hon varit hos länsmannen och anmält att jag vore inkvarterad hos henne och sålunda grep man mig. Mina händer bundos nu på ryggen och jag avfördes på sådant sätt till Linde; där var länsmannen mig till mötes.

En väldig skara församlades nu att begapa den beryktade damen. Likväl voro de nog beskedliga att låta mig behålla mina penningar, dock inforslades jag under stark bevakning till Örebro slottshäkte, där flera besök av mig blivit avlagda; jag ansåg mig ock verkligen där såsom barn i huset. Vid förhöret på landskansliet tillfrågade man mig, varest jag hade varit under hela min frånvaro; de hade redan ett helt år väntat på mig för den hästens skull, som man fråntog mig i Stockholm. Härpå svarade jag, att mitt vistande varit hos mina svärföräldrar, och att jag i dessa dagar tänkte på att gifta mig med en rusthållare i Västmanland. Häråt skrattade landshövdingen och sade att jag vore bra spekulerad, som så kunde narra bönderna. Han befallde att jag skulle byta om livré, då mina kläder passade förträffligt åt vaktmästarens hustru. Min prydnad blev i stället en stor träblack. Jag satt en liten tid på slottet, men var under tiden ute på rannsakning för häradsrätten angående häststölden. Härtill nekades, varför målet uppsköts; dock skrev domaren att jag skulle hava svårare fängsel. Detta verkade så mycket att man satte på mig en järnbeslagen black om 4 à 5 lispunds tyngd. Svårt var det väl, men lyckligtvis fattades mig ej penningar, varigenom en av vaktkarlarnas tillgivenhet vanns. Denne förskaffade mig verktyg, så att blacken blev i det skick, att den kunde avtagas när mig behagade. Nu funderade jag på huru friheten skulle återvinnas. Vi höllo ett fångråd, varuti jag presiderade. Förnämsta frågan blev den, huru man åter skulle komma ut i världen och försöka sin lycka. Planen var redan av mig uppgjord, endast de värda ledamöterna i konseljen ville vara mig behjälpliga till dess utförande. Av en smed förskaffade jag mig några dyrkar och andra verktyg, varmed dörren gjordes klar, så att följande natt kunde vi försätta oss i frihet. Jag gav dem signal att hålla sig färdiga kl. 11.

Själv var jag redan då ute i gången och hjälpte de andra ut ur deras kabysser; sedermera öppnades låset till ett rum som kallades förvaringsrummet. Där låg ett stort förråd av allehanda järnfängsel; en dörr, som var igenmurad med tegel, fanns därinne, vi grävde hål därpå och kommo in uti landshövdingens skafferi; därifrån hade vi utväg en trappa ned till stora slottsborggården. Jag förklarade för samtliga mina kamrater (vi voro inalles 8 som rymde) att de ej fingo taga något från landshövdingen utur hans skafferi, ty I veten att han är vår buse, och om olyckan vill att vi återkomma hit, så få vi säkert ont därav. Alla efterkommo min begäran så att ingenting rubbades. Genom lilla porten på borggården kommo vi ut på gatan och voro således åter i frihet. Var och en skyndade nu åt sitt håll; trenne följde med mig. Vi måste giva oss till skogs; följande natten skildes vi åt, så att jag åter blev allena.

Emot morgonen passerades ett krogställe; utanför stod ett spannmålslass. Uti bondens vagn kände jag efter och fann en matsäck, som kom mig ganska väl till pass, emedan hungern plågade mig på det högsta. Sedan begav jag mig åt den trakten, varest mitt silver och uret var gömt. Käringen, som lät arrestera mig, borde ock

hava sin del. Det var synd tyckte jag att borttaga hennes smulor, men något skulle hon likväl hava för sitt omak. Om kvällen träffades hon i skogen sysselsatt att hämta ris; jag skar mig en björksveg och pryglade henne duktigt för att, såsom mina ord voro, kurera henne för kärlekssjukan; och därmed var det förbi. Därefter fortsattes marschen på det skyndsammaste, och jag kom till min gamle bonde som skjutsade mig till Västerås. Där avyttrade jag mitt silver ävensom gulduret, men vågade icke länge dröja på stället, ty jag hade nu karlkläder. Uti staden träffades min fästman, som icke igenkände mig.

Om en natt skedde min avfärd, och turen togs nu åt Södermanland. Min spekulation var nu isynnerhet att förskaffa mig fruntimmerskläder. Jag passerade ett ställe, varest ett Boråsarelass stod uti portlidret; hastigt uppstod den tanken att slå mig på handel. Hästen var bunden bredvid; jag spände honom före och körde min väg, men tordes ej begiva mig till Stockholm, utan tog vägen ned åt landsbygden. Hela natten körde jag, men utan att veta varthän det bar; där flera vägar stötte tillsammans, tog jag alltid den första. Emedan det var sommartiden, så voro nätterna ljusa. Varorna eftersågos även, då jag hunnit så långt att ingen fara var å färde; de bestodo uti kläden, vadmal, lärfter, kattun, kambrick och åtskilliga slags schalar och schaletter samt andra småsaker, vilka handlande medföra. Allt var i behörig ordning, utom att pass fattades och att jag ej kunde knallespråket.

Resan fortsattes dock, utan att ingå på något ställe. Mot middagen kom jag till Vingåkers socken, vilket syntes av invånarnas klädedräkt. Min kurs styrdes till en bondgård, varest jag frågade om de ville handla något, på samma sätt som jag hört västgötar göra; bad dem tillika att skaffa litet gräs till min häst. Därefter framdrogos mina saker, tyger och dukar; men förstod mig just ej särdeles på priserna; jag begärde därför hederligt för att kunna låta pruta bra, åtminstone hälften. Det gick tämligen väl, ty jag sålde här för 11 riksdaler. Förmiddagen fick hustrun en halsduk, varuti fodret till hästen inbegreps; fick även veta vägen till Östergötland. Om aftonen kom jag till en nämndeman, varest erhölls nattkvarter och hästen släpptes på bete. Det var ett rätt hederligt folk och syntes ganska välmående. Vid aftonmåltiden yttrade nämndemannen, att han på mitt språk icke tyckte mig vara någon västgöte! »Ganska riktigt anmärkt,» sade jag, »ty jag är ej av den sorten, som man kallar skålknallar, utan egen handlande i Borås, där jag bland bättre klassen lärt mig ett finare språk.» Med denna förklaring var han nöjd. Här såldes några dukar och ett stycke kambrick till en klänning åt nämndemannens dotter.

Om morgonen kommo några bönder ledande med min häst. Han liknade sin nuvarande husbonde att vara tjuvaktig: om natten hade han gjort sig ärende och besökt böndernas sädesåkrar, för att efter gårdagens strapats hämta krafter. Bönderna sökte hjälp hos nämndemannen, med påstående att jag skulle ansvara för skadan: detta bifölls gärna av mig. De begärde 9 riksdaler, men fingo till svar, att som man prutade med mig uti handel, så vore det billigt att samma förmån beviljades mig. Jag bjöd dem därför hälften. »Nej,» sade de, »så mycket slå vi ej utav, men om handelsmannen vill giva oss 5 riksdaler och en kanna brännvin, så komma vi överens. Efter begäran fingo de, och således började ett litet supkalas. Hästen utsläpptes icke sedermera på bete. Handeln gick ganska väl och jag reste fjorton dagar utan att oroas. Penningar insamlades ungefär 500 riksdaler. Ingen annan västgöte träffades under tiden. Slutligen hann jag till Småland och tänkte besöka Eksjö marknad. Kvarter togs ungefärligen en halv fjärdingsväg från staden, samt begav mig till fots in på marknaden. Här funnos flera västgötehandlande, med vilka jag ej ville inlåta mig; gick därför in på ett värdshus, varest anträffades samma fru, med vilken jag gjorde sällskap på marknaderna i Värmland.

I skymningen begav jag mig till hästen och lasset, tog några stuvar kambrick och flera dukar, hoplindade och gömde dem på bondens hövind. På samma ställe, varest jag hade mitt kvarter, skedde detta. Detta skulle vara en present åt värdshusdamerna. Sedan betalades för mig och hästen, och så bar det av. Nära en halv mil från stället kommo tvenne karlar till häst; de stego av och fattade min häst i betslet. »Halt!» sade den ene. »Låt oss se vad han har för varor.» »Vad angår det er,» svarade jag, »varorna äro mina.» »Vi veta ganska väl,» sade talmannen, »att ni hela dagen legat stilla med edert lass och icke vågat att köra in i staden; följ nu

vackert med, på det man må se vad ni för med eder. Förmodligen är det kontraband!» – Nu vände de om hästen, och den ene svängde en blank sabel över mitt huvud.

Denna färd behagade mig ej synnerligt. I handen hade jag en duktig piska, varmed den omnämnde fäktmästaren erhöll en ters i huvudet, så att han föll till jorden. Den andre framtog en pistol, men fick i hast en kvart över armen, så att han släppte vapnet. Den som stupade för första hugget, reste sig åter. Jag hoppade ur kärran och tog min reträtt över en gärdesgård, emedan striden var för mycket olika och vägarna vimlade av folk. Sedermera såg jag, att en betydlig mängd av allmoge infunnit sig på stället, som lovade att jag skulle återfå hästen, om jag ville komma tillbaka. Jo pytt! Lasse- Maja är ej så god att narra. Behåll ni vad redan är i ert våld, min skada botar jag på annat vis.

Vägen togs nu, så att jag återkom till staden. Det var midnatt, och jag ville nödvändigt in till min beskedliga värdinna. Dagen förut hade ett säkert märke blivit taget på huset och jag passade på när brandvakten icke var mycket nära samt bultade på fönstret. Hon kom själv ut och frågade vem det var. »Släpp mig endast in! Både lejon och björnar förfölja mig.» Hon sade sig ej hava nyckeln till porten. Genast utsträcktes handen och jag kom in. Att häst och lass voro förlorade, fick frun även veta, men att min personliga tapperhet räddat mig ur ögonskenlig fara. Säkerhet för mig fanns på intet annat ställe. »Kläd om eder!» var hennes råd. »Ni skall få av mina kläder och därigenom bliva grann, så att ingen skall igenkänna eder.»

För denna beredvillighet tackade jag henne hjärtligen. Och därefter tände hon genast ljus, på det att jag måtte kunna ställa mig i ordning. Hårtången uppvärmdes, så att mitt hår kom i sitt vederbörliga fruntimmersskick. En rakkniv hade jag äntligen i behåll, ty den låg i plånboken. Ett par guldörhängen erhöll jag även och fruns kläder passade mig förträffligt. På sådant sätt förvandlades jag i största hast från skålknalle till mamsell. Mina manskläder nedlades i en säck och ställdes uti ett litet kontor, varest frun hade sina dricksvaror. Frun fick 50 riksdaler banko för min beklädnad; åt vardera av hennes pigor gav jag 10 riksdaler riksgäld för det att de skulle vara mig trogna och behjälpliga.

En liten stunds vila tog jag mig. Om morgonen förkunnade de mig, att länsmannen och fiskalen, vilka erövrade min häst, voro inne uti skänkrummet. Nu hade jag lust att se dem i synen! Länsmannen var ombunden med en näsduk över ena ögat, ty han hade fått en god kyss av knappen på min piska. Fiskalen gick och bar högra armen i band. Deras uttryck var: »Det var en förb–d knalle, som skulle gå ifrån oss på sådant sätt!» Jag gav mig själv i samtal med dem och frågade: »Hade han några förbjudna varor?» »Ånej!» svarade de, »det var endast ett stycke sits; men det värsta var att han slog oss bägge, då vi voro stadda på ämbetets vägnar.» För mig själv tänkte jag: han är icke långt borta!

Jag begav mig därefter ut på marknaden och i trängseln knep jag fickuret från samme fiskal, som hade så strängt hotat mig, och i vederlag hade han ju hästen. En grann fruntimmershatt förskaffades, även ett par kängor samt några andra för mig erforderliga fruntimmersnödvändigheter.

På eftermiddagen kom densamme handlanden, som ägde hästen; han medförde bevis från kronobetjäningen i Södermanland, att han hade förlorat både häst och handelsvaror. Påstod ock att fiskalen skulle laga ansvara och redovisa för sin fångesman. Jag vet ej huru den processen avlopp; men nog fick ägaren sin häst igen. Om aftonen ankom en inspektor, som bodde i samma hus; han var isynnerhet artig emot mig och önskade mitt odelade sällskap i sitt eget rum. Värdinnan blinkade åt mig att bifalla hans önskan. Han trakterade med vin, och jag satt på hans knä. Frun viskade sedermera till mig, att där vore någonting att förtjäna och att jag skulle uppehålla honom med fagert snack och sedan laga så att någon av flickorna kunde uppfylla min plats hos honom. Hela aftonen sysselsatte han sig med mig; de övriga flickorna hade ock var sin tillbedjare. »Hur skall det nu gå?» sade jag till frun. »Detta bliver ett vackert spektakel!» »Bry dig icke därom,» sade hon, »drag endast ut på tiden till dess alla hava lagt sig, så skall jag själv hjälpa dig ur klämman.» Sedan jag en stund stått vid skänken och de övriga förfogat sig till vila, tog min amant mig under armen och förde mig till

sitt rum. Han var på det högsta intagen och kysste, klappade och smekte mig på allt upptänkligt sätt. Sedan ljuset var släckt, sade jag att en näsduk behövdes för att knyta om mitt huvud.

Då jag kom ut var värdinnan tillreds att uppfylla sitt löfte, emedan mitt biträde var alldeles odugligt. Mitt kvarter togs i stället i fruns säng, där jag sov ända till morgonen, då hon inkom och visade mig tvenne 3 riksdalers bankosedlar, vilka inspektorn givit henne. Hon var verkligen så artig att vilja dela med mig; härtill nekade jag, emedan den som gjort gagnet borde hava betalningen. För övrigt var det ingen synd att taga något av sådana folkpinare, ty de taga så duktigt ifrån sitt herrskap att de väl tåla en liten åderlåtning. Värdinnan sade sedan: »Gå du nu in med kaffe, så få vi höra vad han säger.» När detta var färdigt, gick jag in med ljus. Han var vaken och frågade huru det stod till efter nattens händelser. Härpå fick han till svar, att en förträffligare kavaljer svårligen kunde träffas. Kärleken hade så häftigt intagit honom att giftermål erbjöds mig. Såsom inspektor på en stor egendom kunde han ganska väl försörja mig. »Jag är ock en hederlig flicka och av bättre härkomst,» fick han till svar, »samt att endast min hemliga tillgivenhet för hans intagande person, förmått mig till min eftergivenhet förflutna natten.» Vad äktenskapet angick, ville jag förfråga mig hos värdinnan, som vore min släkting. Han hade så när kvävt mig med sina ömhetsbetygelser. Värdinnan kom sedan och hjälpte att kläda mig, så att jag blev mycket väl utstyrd. Därefter begav jag mig åter in uti hans rum. Han var då sysselsatt att räkna penningar; en liten koffert var fylld med sedlar, vilka han erhållit för oxar, dem han försålt på marknaden. Sedan penningarna voro inlagda i kofferten, omfamnade han mig och önskade att med mig leva och dö; han nedgick sedermera på gården, varest han träffade sin dräng, den han undfägnade med käppen, svor och dundrade gruvligen. Efter denna bedrift uppkom han i värdshusrummet och frågade, om ej frun, såsom min släkting, ville tillåta mig att åtfölja honom på en promenad uti staden. »Detta kommer an på mamsell själv,» svarade hon. Han tog mig då under armen och vi begåvo oss ut på marknaden. Jag frågade på en stor silkesschal och tänkte: den köper du väl åt mig; men därav blev ingenting. Vid ett guldsmedsstånd, varest jag frågade på en ring den jag bad honom köpa, blev svaret: »Vill mamsell följa med mig hem, så skall jag skänka henne ringar nog.» Hela marknadsgåvan blev litet konfekt.

Väl hade han en dryg plånbok, men höll ock på styvern och var ej så frikostig, som då Venus och Backus livade honom. Jag förklarade nu att min tid ej tillät längre frånvaro. Då jag hemkom, kunde hans penningkoffert lätt blivit min, men för värdinnans skull fick han hava den i behåll. Likväl knep jag om eftermiddagen i trängseln plånboken ifrån honom. Vid hemkomsten beklagade han sig för mig, att man stulit hans plånbok, men var likväl nöjd, att ej mer än 60 à 70 riksdaler funnits i den. Frieriet började på nytt, men han fick till svar, »att jag vill ej hava en sådan trasslare, som ej kunde taga vara på sina penningar». Då inspektorn om aftonen hemrest, överräknades penningarna, vilka bestodo alla uti trasiga och klistrade sedlar han fått och vilka ej utgjorde 60 riksdaler.

Manskläderna påtogos nu och jag begav mig om natten till torpstället, varest min kambrick förvarades jämte schalarna. Dessa saker fördes lyckligt till staden och gjordes därav nu fyra lotter, vilka lika fördelades emellan frun, pigorna och mig. Härigenom fingo vi alla präktiga kläder. Natten tillbragtes ganska muntert. Följande dagen uppköpte frun vad som behövdes för hennes rörelse och packade in till avresa. Då allt var i ordning, kom den vingbrutne fiskalen med värdinnans respass, vilket borgmästaren påskrivit. Som endast tvenne pigor stodo antecknade däruti, väcktes hans uppmärksamhet på mig, med tillfrågan vem jag var. Värdinnan svarade genast, att något pass för mig ej behövdes, emedan jag var en prästfru och bodde i länet; för övrigt hade jag, såsom varande hennes släkting, varit behjälplig uti rörelsen och att hon själv skulle följa med mig hem. »Om förlåtelse,» sade fiskalen, »i sådant fall behövas inga betyg.» Värdinnan yttrade till mig, att det var vanligt att giva till fiskalen något för sitt besvär, varför vi följdes åt i ett annat rum, där jag uppräknade 5 riksdaler av mina trasiga sedlar, vilka frun gick och stack fiskalen i handen. Han översåg penningarna och sade: »Jag tror att frun har fått av de penningarna, vilka inspektorn förlorat, ty han uppgav dem vara sådana.»

»Mycket möjligt,» svarade frun, »ty på marknader vistas många tjuvar, vilka äro snarlika annat folk, och i sådant fall kunna varken jag eller fiskalen göra dem något därför att de ställt inspektorns penningar i omlopp. Här i huset har ingen förlorat några penningar.» »Ganska riktigt,» svarade han, »ty de blevo stulna på torget, och fråga är varken om frun eller hennes folk.» Därpå betackade han sig och gick sina färde. Vår resa ställdes nu till en annan marknad. Vid ankomsten instruerade frun mig att taga avträde, under det hennes varor av kronobetjäningen undergick behörig visitation; även hennes pass undersöktes. Jag avlägsnade mig därför på en timmes tid. Vid min återkomst var hon sysselsatt att ställa sina saker i ordning. Herrar visitörer voro ännu kvar, varför jag begärde att få ett glas dricka, som betalades och därefter togs avsked. Ingen tilltalade mig.

Emellertid begav jag mig in i kammaren, tog mitt knyte, emedan det ej mer var rådligt att kvarstanna där. Gärna hade jag tagit avsked av värdinnan, men vid dörren hördes ett samtal, som avhöll mig därifrån. Man frågade henne nämligen vem jag var, efter mitt namn ej var upptecknat i passet. Hon yttrade att min person vore henne fullkomligt obekant; hon hade aldrig förrän i dag sett mig, men emedan jag såg ut att vara en hygglig och anständig människa, hade hon lämnat mig tillträde till sin rörelse. Vid dessa orden öppnade jag fönstret, kröp ut och blandade mig bland folkmängden. Ingenting hördes utav, varför ock min resa fortsattes utåt stora landsvägen; då jag gått ungefär en fjärdingsväg, upphann mig en åkande herre, vilken saktade sin fart ju närmare han kom, emedan han i mörkret kunde någorlunda skönja, att jag var bättre folk. Hans första fråga var: »Lyster det ej frun eller mamsell att åka, efter hon går så ensam?» Jag tackade för hans tillbud, varpå han räckte mig handen och hjälpte mig upp i schäsen. Under det han körde i sakta mak, yttrade han tillika sin förundran att finna mig så sent ute och alldeles ensam. Härpå fick han till svar, att som ingen skjutshäst kunde fås på gästgivargården, ärnade jag mig till den närliggande för att där kunna vinna min önskan, samt att ock få nattkvarter, emedan på marknadsplatsen sådant ej kunde erhållas. Vidare frågade han varifrån jag var, och varthän min väg förde; till besked fick han, att jag vore en prästdotter och hemma uti Närke, i en församling, vilken jag kände väl till; en tid hade jag uppehållit mig i Jönköping och hälsat på en moster; att mina släktingar skjutsat mig till marknadsplatsen, men att de voro hemfarna, med mera dylikt, som jag hittade på. »Har mamsell någon bror, som studerat i Uppsala?» frågade han. Lyckan var det att han frågade efter ett ställe, som jag noga kände. »Åja! Karl Adolf,» svarade jag. »Ganska riktigt,» anmärkte han, »vi hava bägge varit tillsammans i det andliga stadium vid akademien.» »Ack, om jag då vågade fråga vad magisterns namn är?» Han sade mig detta. Nu yttrade jag att min broder då han var hemma ofta nämnt samma namn och då alltid med ömhet talat om sin vän. »Det var rätt nöjsamt,» sade han, »att få sällskap med hans syster! Tänker mamsell sig hemåt, så skall jag fortskaffa henne ungefär fem mils väg? Såsom komminister och hemma åt den trakten som mamsell tänker passera, är det mig lätt. Som jag nyligen tillträtt mitt kall och är nybegynnare i hushållsvägen, har jag varit på marknaden och köpt tvenne kor.» »Var är då det fyrbenta sällskapet?» frågade jag. »Det är redan i förväg,» svarade han, »tillika med min dräng.» Sedan vi framkommit till gästgivargården, bad jag om tillåtelse att få gå in och besörja om rum. »Alltför gärna,» svarade magistern. Tvenne uppeldade rum begärdes av mig. »Huru många äro då herrskapen?» frågade värdinnan, »här finnes ej mer än en kammare ledig, men i nödfall kunde tvenne sängar ditplaceras.» Jag svarade, att väl endast en herre vore i mitt sällskap, men att det ingalunda passade sig att vi skulle ligga uti ett och samma rum; bad emellertid att rummet ställdes i ordning och hållkarlen tillsades att väl sköta hästen.

Om morgonen uppstod jag innan magistern ännu var vaken och anstaltade om kaffe. Sedan vi även erhållit frukost, förspändes hästen och jag betalade både för honom och oss, ehuru min reskamrat häftigt satte sig däremot och ville själv klarera. Härpå svarade jag, »att det ej vore mer än billigt vidkännas denna lilla utgift, då jag fått den äran att hava sällskap med en så värdig person».

Då vi kommo på vägen, sutto vi och talade om ett och annat, då magistern även frågade mig, om jag hade någon fästman. »Icke ännu,» svarade jag, »det är ingen tid ännu förliden, kunde ock ej anse mig komma att

bliva på överblivna kartan, emedan jag haft en mängd av tillbedjare; det har likväl ej funnits någon som jag haft verkligt tycke för.» Magistern yttrade även att han levde ogift, samt hade en gammal moder, som förestod hans hushåll, men att han framdeles, då huset kom väl i ordning, tänkte att söka sig en maka, som kunde dela hans omsorger. Jag svarade, att han uti sitt stånd ej behövde tvivla på att få en hygglig flicka, som kanske redan väntade på honom. Härpå svarade han, att en sådan tanke ej uppstått hos honom, emedan han nyligen fått sitt kall och vore nybörjare och att mycket fattades ännu innan han kunde erbjuda en flicka sin hand.

Under vår första rast vid en gästgivargård var det jag, som styrde och ställde för oss, magistern log rätt gott åt alla dessa mina omsorger. »Jag ser,» sade han, »att jag ej behöver bry mig om någonting under resan, så väl bestyrer mamsell om allt.» »Det är ej mer än min skyldighet,» svarade jag, »efter en så angenäm resa!» Under det vi åto, gjorde magistern en fråga huruvida han kunde få göra anspråk på min hand och mitt hjärta, såsom varande oförlovad. Jag svarade att det stånd varifrån jag härstammade, alltid varit av mig synnerligen respekterat, ävensom att leva lycklig. Mina föräldrar måste likväl först rådfrågas. Han hoppades med säkerhet vinna deras samtycke. Vid uppstigandet från bordet kysste han min hand, och så var frieriet i full ordning.

Sedan hela beloppet för förtäringen av mig blivit likviderat, fortsattes resan. Under vägen talade magistern om sina hushållsanstalter samt att om jag ville kvarstanna hos honom en fjorton dagars tid, så skulle han utverka sig vederbörandes tillstånd att få göra mig sällskap till mina föräldrar. Jag svarade, att detta vore fullkomligt överensstämmande med min egen önskan, emedan det skulle vara en hugnad för dem att se mig så väl försörjd. Vi kommo äntligen till hans boställe, varest en vördig gumma, magisterns moder, kom ut och tog emot oss. En gammal dräng tog emot hästen, varefter vi ingingo uti en sal, varest ej fanns något utom gamla stolar och bord.

»Jag ser att du har främmande,» sade den gamla frun, i det hon bad oss stiga in uti sitt rum, varest litet bättre möbler funnos. I övrigt utvisade hela huset torftighet. Magistern presenterade mig såsom en hederlig mans dotter och »vad skulle väl mamma säga, om jag utvalde henne till min maka!» »Min son,» svarade gumman, »du vet att ingenting kan tillfredsställa mitt hjärta mer, än att se dig lycklig. Denna dam ser, enligt mitt tycke, både hederlig och anständig ut, och du kan således ej behöva att vara missnöjd med ditt val.» En adertonårig flicka kom in och frågade, om kaffe skulle inbäras, emedan klockan var ungefär fyra.

Sedan detta inkommit, skedde mycket krus och komplimanger. Jag presenterade en kopp åt magistern med yttrande, att han såsom den värdigaste borde hava företrädet. Efter slutat arbete tog magistern mig under armen och förde mig till sitt rum i en annan byggning. Där såg tämligen hyggligt ut; där fanns ett litet bibliotek, en byrå och några vackra möbler. Efter en stund kom drängen med korna. Vi gingo då ut och svärmor förklarade sig nöjd med handeln. En gammal piga tog nu närmare vård om de fyrbenta kamraterna. Sedan vi åter inkommit i magisterns kammare, omtalade han hela sin ekonomiska ställning. Fem tjänstehjon utgjorde personalen och församlingen hade dessutom i sommar hjälpt honom att sköta gårdsbruket. Av dragare hade han endast tvenne hästar. – Sedan vi intagit aftonmåltiden i gamla fruns rum, anvisades mig ett annat till nattkvarter, beläget mitt emot det nämnda.

Dit begav jag mig i sällskap med mitt knyte. Sedan en av klänningarna var avtagen, gick jag ut i köket och pratade med pigorna. Då de fått veta, att kanske snart nog kunde jag komma att bliva deras tillkommande matmoder, intogos de av verklig glädje med tillägg, att gamla frun vore högst kinkig och svår att göra i lag. De fingo utav mig var sin halsduk, varför de hjärtligen tackade. Inkommen uti mitt rum, rakade jag av mig skägget, som nu var två dagar gammalt, funderade också huru man sig bete månde. Detsamma var det, varest jag vistades några dagar! För magisterns häftiga begär behövde jag ingenting frukta. I alla fall kan han hjälpa mig ett gott stycke på vägen till Närke.

Under sådana betraktelser insomnade jag; stod likväl upp i god tid och lagade om mitt hår samt påtog en annan klänning. Den nämnda flickan inkom och städade, då samtal uppstod om vad hon tyckte om sin tjänst. Hon svarade att magistern vore mycket beskedlig, men att käringen däremot vore dubbelt så elak, som han god; hon sade vidare: »Att gifter mamsell sig med magistern, så får mamsell hin håle till svärmor!» Jag tackade henne för underrättelsen och gav henne 2 riksdaler i drickspenningar, men förbjöd henne att omtala det för någon.

Följande dagen, som var söndag, åtföljde jag magistern till kyrkan. Han var en duktig predikant, skrek och slog i predikstolen, så att största delen av åhörarna måtte sätta ögonen till. Vi bortbjödos till middag hos en hederlig nämndeman och kvardröjde ända till sent på aftonen samt blevo över måttan väl undfägnade. Det goda folket önskade både honom och mig lycka till vårt förestående giftermål. Sent om natten hemkommo vi, så att jag sov länge andra morgonen. Gamla frun kommer då och öppnar dörren. Jag hade sparkat av mig sängtäcket i sömnen och låg där nästan naken. Gumman märkte då något ovanligt hos mig, vilket ej passade en fästmö. Hon gick genast ut och återkom med bägge pigorna till åsyna vittnen. Därpå slog hon igen dörren så att jag vaknade. Nu märktes genast oråd. Även inkom den nämnda flickan och sade mig, att gamla frun hade upptäckt att jag var en karl; hon hade just nu ingått till sin son. »Tig endast,» sade jag, gav henne några sedlar och kastade på mig kläderna i största hast, lade resten i ett knyte som medtogs. Därpå öppnades fönstret och jag hoppade ut och sprang till skogs allt vad ske kunde.

På sådant sätt slutades detta frieri.

Emot middagen kom jag till ett torp, varest en avskedad soldat bodde. Han hade förlorat sitt ena ben i fält och satt vid spiselelden och kokade potäter. Jag bad honom om underrättelse för att komma till allmänna landsvägen. Gubben svarade att det var över en mil dit, men erbjöd sig likväl att hoppa med på sina kryckor så långt att han kunde visa mig rätt. På min fråga, »om litet mjölk kunde få köpas?» svarade han, »att ko ej fanns i dess ägo, utan levde han såsom en riktig eremit alldeles ensam». På en fjärdingsvägs avstånd bodde ingen; själv hade han byggt sin koja, vilken ock stod halvvägs ned i jorden. Han hade även upparbetat ett par små täppor omkring hyddan. Nyfiken var han alldeles icke, ty han frågade icke varifrån jag kom eller vart resan bar.

Sedan han stoppat sin pipa och tagit kryckorna, begåvo vi oss åstad på en liten gångstig. Gubben tog så långa språng, att det blev mig ganska svårt att följa honom, ehuru försedd med två och han endast med ett och ett halvt ben. Då vi gått ett gott stycke, visade han mig tvenne byggningar långt framför mig, dem skulle jag taga till riktning, så vore det ej svårt att komma ut på stora landsvägen. För sitt besvär fick han 2 riksdaler banko, varöver gubben blev hjärtligen glad samt tog mig i hand och sade: »Hör, mamsell, lämna ni mig edert förtroende! Är ni icke densamma Lasse-Maja, som så allmänt omtalas?» »Jo, min gubbe, den gången gissade du rätt! Vad tycker du om mig i denna fruntimmershabiten?» »Jo, vasserratre, ni ser förträfflig ut.»

»Ett får jag slutligen råda eder till: gå ej till de stora byggningarna, ty där bor länsmannen och han är en utstuderad skälm! Men efter ni givit mig så mycket penningar, så skall jag lotsa eder en annan väg och till och med skaffa eder ett säkert kvarter hos en beskedlig bonde, som varit god vän och bundsförvant med tjuvar och skälmar i all sin tid; likväl är det tämligen långt dit.» »Det var bra, min gubbe, vill du följa med mig dit, så skall du få dubbelt så mycket till, som du redan fått!»

Nu bar det av med gubben genom skog och moras, så att jag storligen undrade huru han kunde komma fram och hade stor möda att följa honom. Jag sprang så att svetten rann av mig och likväl syntes blott en skymt av honom här och där i buskarna. Inemot kl. 4 voro vi så nära att byggnaderna syntes. Gubben pustade nu litet, sedan sade han: »Bliv nu kvar här en stund under det jag går fram och rekognoscerar. Då ni ser mig vinka så kom.»

Därpå lunkade han åstad. Efter en stund kom han ut och viftade med kryckan. Jag gick nu dit och blev hjärtligt emottagen av bondens hustru. Mannen var avrest till Örebro med järn och väntades ej hem förrän om tre dagar. Hustrun sade att detta ingenting betydde, »ty vi fruntimmer skola nog komma överens», och därpå gick hon i skåpet och tog fram ost, smör, vetebröd och tvenne silvertumlare samt en flaska brännvin. »Tag eder nu till bästa, mina vänner!» Detta gjorde vi ock. Jag såg mig omkring och fann att det ej såg fattigt ut. Hustrun var omkring 30 år gammal med ett muntert och glatt utseende; hon hade två barn, en piga samt en dräng. Sedan vi ätit, betalade jag min ledsagare enligt löfte. Han förklarade mig sin tacksamhet med ett hjärtligt famntag och yttrade att nu hade jag ett säkert kvarter, och detta så mycket mer, som länsmannen var god vän i huset och hade någon fördel av sådana där personer som jag! Gubben erbjöd sig att anmäla mig hos länsmannen; men jag tackade för anbudet och sade att bland mina vänner voro för ingen del länsmän, emedan dessa beständigt pinat mig. Härtill svarade gubben, att denne ej var så sinnad, ehuru han skrek och svor liksom ville han svälja en syndare då den fastnat i satans klor och är isynnerhet sträng mot dem som skola lida kroppsstraff och låter duktigt piska dem till en minnesbeta, såsom han plägar yttra sig. Men på marknader var hans uppförande helt annorlunda, ty då fingo de revansch för vad de mistat av rygghuden. Den hedersmannen, hos vilken I nu bor, är hans kommissionär. Jag undanbad mig därför all anmälan hos den hederspatronen, emedan det kunde bliva mig för drygt. Emellertid kan du hälsa honom ifrån Lasse-Maja och säga honom att han mår bra. Gubben lovade detta, tog mig vid handen och skuttade sin väg.

Hustrun språkade sedan om varjehanda och även fick hon del av mina öden.

Följande morgonen ditkom länsmannen inemot kl. 9; han såg ganska obstinat ut, med en stor trekantig hatt på sig, stora stövlar och sporrar, så att jag verkligen började fundera, huru det skulle gå om han verkställde sitt ämbete i proportion till utseendet. Det första han företog sig var att smickra värdinnan, varav man kunde sluta till att de voro goda vänner. Därefter frågade han om hon hade främmande; hon svarade nej och började att skratta. Jag tänkte, du gör väl ej som den gamla käringen, att du nekar, men likväl vinkar var jag ligger. Tillika sade hon: »Herr kommissarien kan aldrig tro vilken grann dam som jag har fått till gäst, om högädle herr länsman får se henne, fruktar jag att han bliver intagen av den häftigaste kärlek.» »Å lappri,» sade han, »jag är ej rädd för sådana sötungar!» och därpå tittade han i sängen. »Hur mår hennes nåd?» »Jag tackar, eders excellens, mycket bra!» »Kors, vilket nöje att få se en så ryktbar dam här på orten.» Därpå svarade jag: »Jag hoppas att min herre kommer i fredliga avsikter och är således tusen gånger välkommen!» »Här på stället,» sade han, »är du säker, men träffar jag dig på vägen, så är du viss att bliva klämd, akta dig därför att du ej löper i gapet på mig.»

Ett synnerligt nöje hade han att se huru jag rakade mig och fastsnörde mina lösbröst samt friserade mitt hår m. m. »Vore du icke karl,» sade han, »så skulle jag giva dig en kyss, så täck är du! Många har du väl narrat och kommer säkert att narra ännu många ungherrar!». »Det tror jag ock,» blev svaret, »endast Stockholm vore min vistelseort! Där finnas tillräckligt friare, vilka skulle befordra min uppkomst.» Ett fickur skänkte jag honom, vilket han med tacksamhet emottog. Penningar erbjöd han mig även, men emedan jag var tämligen därmed försedd, så avslogs anbudet.

Några vinkar att infinna mig hos en viss grevinna fick jag även, varest mycket guld och penningar skulle finnas. »Besättningen i slottet består nästan endast av fruntimmer, och vidare besked får du väl av mannen i huset, när han hemkommer.» För övrigt tillstyrkte han mig att ej göra några snedsprång här på orten eller i nejden omkring, »ty då får du med mig att göra». Jag förklarade då att han väl ej skulle behöva att stå vid pålen och för min räkning vinka med käppen. Hustrun framtog på min begäran frukost för att traktera herr kommissarien. En toddy var synnerligen i hans smak. Vi drucko vänskapsskål och därefter for han sin väg.

Sedermera roade jag och hustrun oss bäst vi kunde. Mannen hemkom äntligen och emottog mig ganska hövligt. Han var likaså munter som hustrun. Vad äventyret med grevinnan angick, så skulle det nu ställas i

verket. Bonden skulle bliva min lots i den efterlängtade grevliga hamnen. Sedan bondens hästar voro utvilade, skulle omförmälda bedrift företagas. Till närmare underrättelse sade han mig, att en liten koffert full med penningar stod under en pulpet i grevinnans sängkammare, ävensom att i salen var en skänk, varest funnos några lispund silver. Allt lagades i ordning och medel hade jag även att hjälpa mig in. Bonden lagade till en matsäck. Av mina tillhörigheter medtogs endast en rakkniv och tvål samt mina penningar, av vilka bonden fick 10 riksdaler banko på förhand. Hustrun sade nu: »Kom hit, så skall jag i min mans närvaro giva dig en kyss, och då skall allt gå väl!» Jag ihågkom då en gammal sägen, att när man skulle spela på lotteri, så bör man laga att man får penningar av h–r. Ur detta skäl, tänkte jag, kan även du presentera mig ett lyckans vedermäle från dina kyska läppar.

Emedan det var 5 mil att passera, så begåvo vi oss på väg i god tid. Jag hade en av bondens rockar på. Då vi höllo på något ställe, föregav bonden att han skjutsade en fröken. Vi framkommo ungefär kl. 11 och bonden ställde hästen i allén. Därpå gick han fram och visade mig vilket fönster som borde angripas; efter arbetet skulle jag återfinna honom hos hästen. Vi togo oss var sin sup och så gick han. Klockan slog nu tolv. Sedan jag inkommit upptändes ljus, så att jag såg skänken varest silvret förvarades; därefter öppnades sängkammardörren helt sakta, grevinnan låg vänd åt väggen och sov; den nämnda kofferten fanns även, men den var mycket smal och lång, så att stor varsamhet var nödig. Äntligen lyckades det att få den ut i salen; därefter stängdes dörren sakta och kofferten transporterades till fönstret.

Nu var jag glad, ty spelet ansågs vunnet! Men just då jag hade rest ena ändan av kofferten mot fönstret, öppnades salsdörren och inspektorn med kammarjungfrun intågade. Han skrek genast: »Är du här, du rackare Lasse-Maja! Dig skall väl dj–n anamma!» och i detsamma ville han rama tag i mig. Men jag fick fatt i en butelj och drog honom därmed i skallen, så att han stupade i golvet. Min skatt måste likväl lämnas i sticket och reträtten togs genom fönstret fortare än vanligt. Det blev ett sådant väsen i huset, mycket värre än då ryssen tog in Trosa. Jag sprang av alla krafter för att komma till bonden; men denne hade vid bullret redan förpassat sig. Varken han eller länsmannen återsågos någonsin.

Nu var jag åter tvungen att frakta mig så gott ske kunde. Reträtten togs över åkrar och ängar. Ett förfärligt hojtande efter tjuven hördes emellanåt; det var kolmörkt och innan jag visste ordet av, stupade jag uti ett avloppsdike och blev våt över hela kroppen. Det var höst och ganska kyligt. Jag svor över den s–s slinkan, som skulle draga inspektoren in i sitt rum, eljest hade kofferten gjort mig till en rik man. Emot dagningen började det hällregna och mitt kvarter blev i skogen, då jag mådde värre än en hund. Sedan det blivit mörkt fortsattes färden, men lik en skeppare, som förlorat kompassen, ty jag visste alldeles icke var jag var, men framkom omsider till en slätt, där flera ljus lyste. Igenom fönstren kunde man se kvinnfolken vid sina spinnrockar. Slutligen framkom jag till en stor byggnad, varest ljus brann långt fram åt midnatt; där tänkte jag göra er påhälsning, ty där bodde säkerligen ej fattigt folk. Inkommen i ladugården blev jag något uppvärmd av dunsten från kreaturen. Sedan tog jag en lie och försökte bryta upp ett fönster, men det satt för fast på sina hakar. Förargad slog jag i rutan så bitarna klingade och det finge gå huru som helst. Likväl hördes ingenting av. I andra änden av byggningen låg en man, som bad och läste av alla krafter om beskydd mot dj–n och allt ont. Då allt var tyst, kröp jag in, men hade nu ej något elddon, ty det förlorades på förra stället. Mitt på golvet fick jag tag i en död människa, som låg svept i likkistan. »Ligg i fred,» sade jag, »du stiger ej upp och hugger mig i flanken.» Uti ett stort skåp funnos flera matanrättningar, troligen till gravölet. Några bitar förtärdes, men tiden tillät ej en lång sysselsättning med magens omsorger. Våt och frusen behövdes bättre några kläder i utbyte mot min våta habit. Runt kring väggarna hängde flera klädespersedlar, vilka medtogos och hyvades ut genom fönstret. En stor kista stod även där, uti vilken nyckeln satt; jag fann en mängd linne och nederst på botten en liten låst koffert. »Aha! här finner man skatten,» varför den togs och släpptes ned samma väg som det andra. Sedan träffades en koffert, som innehöll fruntimmerskläder. Då jag var färdig, påminte min mage mig att litet matsäck behövdes. Uti skåpet var utom mat tvenne silverpokaler, ett par dussin silverskedar och något småsilver. Uti en silverdosa lågo 6 guldringar och 2 par

örhängen. Detta hopknöts och uttransporterades. Dito en stekt gris, en tårta och en ostkaka jämte några vetebullar. Nu hördes någon gå i dörren från andra rummet uti förstugan, varför jag blev rädd och sprang så hastig att jag stötte till likkistan, så att den föll omkull och gjorde ett förskräckligt slammer. Lyckligtvis var jag redan över trädgårdsstänget då ljus syntes i stugan, men icke uti det rummet där liket stod. Nu återvände jag under fönstret och lyssnade. De voro inbegripna uti djup andakt, läste och sjöngo och upprepade ofta: »Ifrån satans makt och tyranni bevara oss, milde Herre Gud!» Jag trodde i början att de höllo själamässa över den döde, men sedan var begripligt, att mitt spökande försatt dem i denna rörelse, för att genom bön fördriva den onde anden, på det han ej skulle draga av med den döde.

Nu togs min tämligen dryga börda på nacken och sedan in i skogen. Väderleken var klar och ett gott stycke tillryggalades innan det blev ljust. Först sönderslogs den lilla kofferten, uti vilken befunnos omkring 200 riksdaler i sedlar, omkring 50 riksdaler i speciemynt, 2:ne silverfickur, en halskedja av guld samt en mängd papper och handlingar; kofferten och handlingarna lämnades kvar emellan tvenne stenar. Fruntimmerskläderna passade väl, men voro ej synnerligen på modet, utan hade tillhört några förmögnare bonddamer; kläderna voro likväl torra, och sedan jag ätit och vilat en stund, gick jag och lurade i skogen. Ringningen av flera kyrkklockor hördes. En bondgård passerades om eftermiddagen, men utan att töras gå in. Då det blev mörkt, begav jag mig åt stora landsvägen och ärnade mig till Örebro, men erfor sedermera att jag i stället alltmer avlägsnade mig därifrån.

Jag mötte tvenne flickor, som gingo och pratade. De ställde sig och gapa och undrade vem jag kunde vara, som hade sådana bylten. Då det blev dager togs min tillflykt till skogen. Emot middagen kom jag till ett torp; knytena gömdes i skogen och så steg man dristigt in. Ingen fanns hemma utom en gammal blind gumma, som frågade: »Varifrån kommer herrn?» Jag svarade att jag ej vore någon karl utan fruntimmer. »Nå kors, huru man kan taga fel; jag skulle kunnat svärja av edert målföre, att ni vore en karlsperson!» Jag frågade om hon kunde visa mig till stora landsvägen. »Det är långt dit,» svarade gumman, »ty ni måste först passera halva socknen innan ni får se kyrkan, och där går stora landsvägen.» »Huru långt är det till närmaste stad?» »Nära 5 mil till Norrköping.» »Kan man få köpa litet mjölk?» Gumman framtog en liten bunke. »Bor ni här ensam?» »Nej, jag har en annan gumma till sällskap, men som nu är ute i skogen och vallar getter.» Hon hade varit blind sedan tre års ålder och hade sitt uppehälle av församlingen. Jag gav henne en blank specie; hon kände genast att det ej var av det vanliga kopparmyntet utan silver. Därpå sade hon, »att om jag följde en gångstig, som gick öster ut, så fick jag se en grann by, varest vidare besked kunde erhållas». En liten spegel, som hängde på väggen, medtogs och i stället upphängdes en riksdalerssedel. Spegeln behövdes vid rakningen. Gumman skänkte mig en getost och sedan bar det i väg.

Jag uppsökte mina knyten och kom så nära, att omnämnda by syntes; men vågade mig ej dit utan kvarblev i skogen. Om natten passerades den och jag utkom på sockenvägen. När jag gått ungefär en mil råkades stora landsvägen. En skjutsgosse, som åkte, mötte mig; jag frågade honom om han ville skjutsa mig. »Åja! Frun ärnar sig väl till marknaden, som bliver i övermorgon fyra mil härifrån; vill frun hava skjuts hela vägen?» Jag frågade honom då om han skulle köra ända fram. »Nej, det skall jag ej, men min bror, som bor en mil härifrån, har häst och vagn samt är snart färdig att skjutsa.» Ungefär kl. 12 framkommo vi till broderns hemvist. Ljus upptändes genast och jag med knyten inkvarterades. Torparen sade att han ej hade tid att fara med, men om jag vore belåten med hans 10-årige styvson, så kunde det gå för sig. Härmed var jag nöjd, och sade att gossen skulle bliva väl vårdad av mig. Det var ett ganska beskedligt folk, som varken efterfrågade pass eller varifrån jag kom. De bådo mig vila en stund till morgonen, då det vore bättre att färdas. Hustrun tilllagade även mat åt mig, varefter jag med mina knyten under huvudet lade mig till vila, men vågade knappt sova, emedan jag trodde dem kunna vara förrädiska. Slutligen överföll mig sömnen. Hustrun väckte mig kl. 5 och gav oss kaffe samt frukost. De fingo en hederlig betalning både för uppassningen och skjutsen.

Klockan 11 kunde vi redan se staden. Mina saker rangerades, ty jag var rädd att mista mitt silver i tullen; lade det därför i ett knyte, som fasthölls under klänningen mellan knäna. Det andra knytet med kläderna ställdes bakuti vagnen. Då tullbetjäningen kom, stack jag en tolvskilling i handen på den ene; detta gjorde behörig verkan, så att bommen genast öppnades och vi inkommo i staden. Jag frågade gossen om han visste något ställe, där jag kunde få hyra ett hyggligt rum. »Jo, på Eggens källare, där bruka resande vanligen att taga kvarter.» »Nå, så kör dit,» sade jag, emedan denna stad var mig alldeles obekant. Vid framkomsten erhölls genast ett hyggligt rum. Sedan hjälpte jag gossen att spänna ifrån hästen, beställde mat, varmed även gossen undfägnades. Nyckeln till kammaren fick jag även behålla då besök gjordes i staden. Gossen åtföljde mig för att vara min vägvisare. Förberedelserna till marknaden togos även i ögonsikte. Där funnos många judar; till en sådan gick jag för att fråga om något silver skulle vilja köpas; han var genast därtill villig. »Huru mycket har frun?» »Ungefär 5 à 6 marker.» »Var då god och kom hit med det, vi skola nog komma överens.» Jag gick då till kvarteret och lät gossen bära knytet. Efter framkomsten till juden gingo endast han och jag in uti ett enskilt rum. Det var en äkta prutare, ty jag erhöll endast 106 riksdaler för alltsammans. Han förstod sig på rummeln, ty han bad mig komma igen om något mer kunde anskaffas. Efter avlagd komplimang för anbudet, gick jag ut och köpte några småsaker, vilka skänktes åt gossen tillika med några drickspenningar, varefter han körde hem. Därefter ställdes färden till en sadelmakare, där en kappsäck köptes, varuti mina saker inpackades; även handlades en hop kläder och grannlåt, så att jag åter med heder kunde visa mig bland folk. Om aftonen kneps en redikyl uti trängseln, däruti endast några och 40 riksdaler funnos. Andra dagen, då en mängd folk hade samlat sig, gick jag upp i husen. Dörrarna voro stängda på flera ställen; jag knackade på och då ingen öppnade, försöktes min kammarnyckel, vilken ock passade till en dörr.

Lång tid var icke att se sig omkring, varför jag ock i största hast tog ett schatull, och sedan dörren åter var låst, förfogade man sig sin väg. Emedan jag hade en stor schal på mig, så kunde ingen observera att något fanns inunder. Inkommen i rummet stoppades schatullet i kappsäcken, medan natten avvaktades för att överskåda innehållet. Om aftonen knep jag mig ett par plånböcker och ett fickur. Med en duktig täljkniv öppnade jag schatullet om natten; däruti vilade 2 guldhalskedjor, 3 medaljonger och omkring 200 riksdaler i penningar, jämte en hop sysaker m. m. av intet värde i mina ögon. I kakelugnselden uppbrändes schatullet, letade ihop beslagen ur askan och kastade dem i avträdet, ävensom plånböckerna spatserade i strömmen, sedan jag utur dem hämtat 47 riksdaler.

Nu var jag tämligen väl försedd både med penningar och saker, så att jag starkt spekulerade på att komma till Stockholm för att, liksom alla stora herrskap, övervintra i huvudstaden. Jag gjorde bekantskap med en fru från Uppsala och vi överenskommo att resa tillsammans. Efter tre dagar avreste vi och togo nattkvarter i Nyköping. Emedan jag på en lång tid ej njutit någon sömn, så blev denna så tung att min följeslagerska, som stigit bittidare upp, kom att upptäcka det jag ej var ett fruntimmer. Detta gav hon mig ock till känna ävensom att det ej passade att vi lågo i samma rum. »Var vid gott mod, min fru,» svarade jag, »det skall varken av mig ske något anfall på eder person eller egendom; endast tystnad utbeder jag mig. Är jag frun till besvär, så skall jag genast avlägsna mig, ehuru fruns ädelmod att behålla mig i sitt sällskap av mig tacksamt skulle vedergällas.» »Var utan fruktan,» svarade hon, »och lämna mig edert oinskränkta förtroende. Jag gissar nästan till att ni är den beryktade Lasse-Maja?» »Så förhåller det sig verkligen,» svarade jag. »Gott,» sade hon, »till Stockholm skall jag hjälpa eder på mitt pass, ifall ni ej själv har något.»

För denna hennes godhet ville jag visa min tacksamhet med en guldkedja jämte medaljong; men hon kunde ej förmås emottaga något. Endast kaffe och frukost fick jag bjuda. Vi fortsatte resan och lågo följande natten i Södertälje, där vi hade var sin säng i samma rum. Genom ett par buteljer vin, som vi tillsammans förtärde, blev jag något för mycket munter, men ock av frun på det allvarsammaste sätt avvisad. Jag bad henne ödmjukligen om förlåtelse, vilken jag även erhöll. Följande morgon fortsattes resan till Stockholm, under fruns löfte att genom sitt pass skaffa mig logi och göra anmälan i poliskammaren. »Jag begiver mig till norr,

varest min dräng och mina hästar äro; gå ni förut genom tullen och följ mig sedan till mitt kvarter, så skall ni få mitt pass och skaffa eder rum och låt genast anmäla eder, samt återlämna mig sedan passet, varefter jag genast begiver mig ut ur staden.» Detta lyckades. Skjutsbonden följde mig efter framkomsten till söder, varest jag genast emottogs på ett ställe, där jag var väl känd. Drängen avsändes genast med passet till polisen och jag erhöll emellertid ett väl möblerat rum; betalade skjutsbonden och då drängen kommit tillbaka togs en hyrvagn, varuti jag åkte till min reskamrat och återställde passet. På alla mina tacksamhetsförklaringar svarade denna ädla fru blott med den anhållan att jag skulle akta mig, och så skildes vi åt.

Återkommen till kvarteret betingades rummet för vintern. Jag tänkte nu att slå mig i stadighet, ty penningar fattades ej och nödvändigheten fordrade att mest hålla mig inne, utom om aftnarna, då operan besöktes. Om dagarna tordes jag sällan begiva mig ut till fots, utan begagnade hyrvagn vid mina lustresor i staden. Jag blev även bekant med några damer, i vilkas sällskap operan besöktes, ävensom en tur då och då togs ut åt värdshusen omkring staden. Jag var nu en stadig fru och ofredades därför ej av många kurtisörer. Julmarknaden bevistades, men av mig förövades ej den minsta stöld. Mina penningar skulle nog räcka till våren. Efter jul togs en åkarsläde ut till Stallmästaregården, där en herre träffades, som tog mig i hand och frågade »om jag ej vore från Örebro». »Ja, visserligen har jag varit därstädes, men varför denna fråga?» »Jo, vi äro säkerligen bekanta! Mitt namn är Kron och vi hava bägge suttit tillsammans på Örebro slott.» »Jaså, herrn är då den avdankade länsmannen! Det fägnar mig dock att finna herrn uti ett gott tillstånd.» Därefter gingo vi in och Kron bestod en bål punsch. Under det vi drucko, frågade jag honom huru han kom ifrån häststölden? »Ej värre än att jag uti två timmar fick agera Nalle på schavotten och att min rygghud bereddes med 40 par spö. Har ni ännu ej ävenledes fått en dylik välfägnad?» »Nej, men jag har ofta varit illa ute. Om ej flykten hjälpt mig, så funnes väl ingen skinnlapp kvar på min gamla hud.» Vi omtalade ock alla våra äventyr; bland annat berättade Kron, att från arresten begav han sig till en präst, där han stal och fick god uppkomst samt klädde sig såsom sådan och skrev sig falska betyg. Därefter blev han bokhållare vid ett stort bränneri i Mariefred, där han vann förtroende att uppbära betydliga penningsummor; men rymde med alltsammans, tog sig ett annat namn och nedsatte sig i Stockholm.

Vid återkomsten till staden mötte jag på Norrtullsgatan samme gevaldiger, som arresterade mig hos krögerskan i Kungsbacken; han hade säkert väder av mig, ty han stannade och såg efter oss, men vågade ej angripa mig i sällskap med en så hederlig kavaljer. Vi gingo in på Mon-Bijou och åto middag. Kron rådde mig att aldrig ingå på sämre ställen, emedan man där var utsatt för polisbetjäningen. Kron sade vidare, att han var gift; vi följdes åt hem till hans fru, som var från samma ort som jag. Hon fick likväl denna gång ej veta vem jag var. Kron och jag satte möte kl. 10 följande dagen på källaren Vinfatet, och så bar det av i en åkarsläde hem till mitt kvarter. Följande dagen träffades vi på ovannämnda ställe. En hyrvagn togs och vi åkte ut till Tallkrogen, varest vi drucko till sent på kvällen, så att jag måste tillbringa natten hos Kron. Vid hemkomsten till mitt kvarter, yttrade värdinnan, att sådana där nattvisiter borde tillsägas förut. Hon hade ärnat att angiva det i polisen, emedan någon olycka hade kunnat hända frun. Jag föregav att en släkting hade hindrat mig och att det ej mer skulle hända. Flat blev hon ock, då jag yttrade att min hemresa skulle snart ske; ty det var ont om att få så frikostiga gäster som jag. Dagen därpå reste jag till Kron och trakterade familjen med middag, vin m. m. Frun fick då veta vem jag var. Hon förundrade sig mycket över min talang att agera fruntimmer och frågade huru jag i så många år kunnat taga mig ut såsom sådant, då hon ej kunde parera som karl en enda dag. Svaret blev, att jag från barndomen lärt mig varjehanda fruntimmerssysslor.

Då jag omtalade att min värdinna bannat mig, lovade Kron att skriva mig betyg och förskaffa ett annat logi. I en tidning stodo tvenne möblerade rum på Norr att hyra; vi gingo dit och överenskommo om hyran, ävensom att jag skulle få egen portnyckel i händelse jag vore ute. I mitt kvarter tillsades nu att avresan skulle ske följande dagen, men att jag hoppades återkomma inom kort tid. Tvenne åkarslädar beställdes, en för mig och en för mina saker. Efter skedd likvid begav jag mig till mitt nya kvarter. En hyrbetjänt antogs,

som eldade, borstade och hämtade mat åt mig. Han var nästan likså god som jag, vilket jag sedan fick erfara. Mina penningar började minskas, även måste Kron få några till låns och en afton då jag var på operan, behagade min betjänt borttaga alla mina guldnipper och därmed var han sin kos.

Nu hade jag endast kvar en guldkedja, ett par örhängen och tre ringar. Han var likväl så artig att lämna kammarnyckeln, på det jag måtte slippa in. Värdinnan anmälde stölden i polisen och åtta dagar därefter blev min karl gripen. Han hade då haft en guldkedja och två medaljonger hos sig samt erkänt dem vara stulna från den frun som han uppassat. Jag blev därför uppkallad till polisen för att igenkänna såväl betjänten som sakerna. Detta var en kinkig sak, ty där hade jag säkerligen blivit igenkänd och för uteblivande hade väl vidare påhälsning skett. Nu togs reträtten till Kron för att rådpläga, men han var icke hemma. Jag begav mig därför till den madammen, som hjälpte mig vid mitt senaste äventyr med Lisette. Sedan hon fått höra mina omständigheter, var hon beredvillig att emottaga mig; samma afton flyttade jag dit, men utan att våga visa mig om dagarna eller låta till och med Kron erfara varest jag hade mitt kvarter. Han ville nödvändigt veta mitt logi, men fick det svaret, att jag bodde här och där. »Kan du hysa mig?» frågade jag honom. »Nej, det är omöjligt, ty där bor en polisuppsyningsman på stället; men jag skall likväl skaffa dig kvarter hos en viss fru.» Denna nekade likväl att taga mig i huset för en viss eftersläng, men väl kunde jag få gå dit och dän. På återvägen bevistade jag och Kron kungl. nummerlotteridragningen, då ett ur kneps, för vilket jag väl kunnat få 20 riksdaler, om ej Kron fått det i sina händer till försäljning. På källaren Druvan åto vi middag och därifrån till Liljeholmen och sedan till operan. Efter pjäsens slut skildes vi åt.

I sällskap med min madam förflöt tiden nöjsammare än förra gången, men mina penningar började minskas. Även måste jag försträcka Kron, som alldeles inga hade. Detta räckte ej till, varför han proponerade att vi skulle begiva oss ut på stöld. Häremot hade jag ingenting att invända utan frågade om han visste något gott slag. »Vi skola slå på i några kyrkor,» svarade han, »ty där finnes både silver och guld.» Härpå ville jag ej ingå, utan yttrade, att vi väl på annat sätt kunde få vår uppkomst. Några dagar förflöto emellertid, därunder vi försökte att göra några inbrott, men misslyckades alltid. Nu sade Kron: »I natt begiva vi oss ut på landet, något skola vi hava på krokarna.» Jag föranstaltade om några tjänliga verktyg; brännvin och mat medtogs även.

Kron sade: »Nu bär det av till Järfälla kyrka!» »Nej, dit far jag ej med, ty för spöken har jag respekt.» »Å,» sade han, »du har själv spökat så mycket att du ej bör vara rädd.» »Nåväl, så kom då,» blev svaret, »om det ock vore att möta Belsebub själv.» Vid framkomsten slog Kron ut ett fönster och gick in. Jag följde, och sedan vi i vapenhuset funnit yxor och järnspett, genombröts muren vid sakristian och sedan öppnades kassakistan, varuti voro emellan 5 à 600 riksdaler i sedlar samt nära 5 marker silver. Av slantarna togs endast litet. Kron tog sig en sup då penningarna och silvret voro hoplagda. Däremot kunde jag ingenting förtära, utan var riktigt sjuk och vid utgången ur kyrkan så förvirrad, att jag tyckte hela läktaren var uppfylld med folk. Klockan 5 på morgonen voro vi redan hemma hos Kron, som gömde silvret tills vidare; penningarna delade vi, men jag var så dum att lämna honom 200 riksdaler i förvar. Hemkommen tillbragtes dagen i sängen, emedan jag var sjuk och förtärde endast ett par glas vin. Följande dag begav jag mig munter till staden i sällskap med en viss fru. Sedan åkte vi ut till Ålkistan och åto middag. Aftonen tillbragtes på operan. Ännu någon tid levde jag härligt, så länge penningar funnos, ehuru Kron gjorde mig orätt vid försäljningen av silvret, ty jag fick ej det ringaste. Det var ej värt att gräla med honom, ty han var arg och snål som en geting. Hans sällskap misshagade mig dock, ty så djupt sjunken jag än var i laster, hade likväl ej någon kyrkstöld förr blivit begången av mig.

Men ifrån denna stund intog ängslan och oro mitt sinne. Med madammen levde jag ännu några muntra stunder, men hatade Kron isynnerhet därför att han narrat mig till stölden. Tiden var ock inne då en högre makt skulle sätta ett mål för mina utsvävningar. Min dyrbaraste tid var förspilld och stunden inne att lagens boja skulle fjättra mig. En fru av mina bästa vänner, på vilken jag uppoffrat betydande summor, kom en dag

i februari månad 1811, då jag stod på slottsbacken och såg på vaktparaden, samt gjorde sig till att fråga om min hälsa. På samma fråga av mig, svarade hon: »Jo, rätt bra!» och detta var just signalen. Nu kommo en gevaldiger och en uppsyningsman och höggo mig i kragen. »Vad vill ni?» »Det skall frun väl snart få se, var nu god och följ med.» Min goda vän frun, som förrådde mig, sprang jag fram och spottade i synen. Jag var så desperat att hade ej så mycket folk samlat sig, så skulle väl Lasse-Maja gjort sig lös från snapphanarna; men hundratals människor omgåvo mig för att få se huru Lasse-Maja såg ut. Jag gick nu i stor procession till rådhuset, varest vaktmästaren bad mig vara välkommen, såsom den där vore väl känd på stället. Man visiterade mig och olyckligtvis funnos några penningar hos mig, vilka tillhörde Järfälla kyrka. Hos polisen blev jag ej bättre emottagen än förra gången. Blomster-Jöran kom ock nu samt presenterade sina handskar. Tämligen hyggliga kläder fick jag även. Min pelis såldes för 26 riksdaler, ehuru han kostade 70; för dessa penningar köptes karlkläder åt mig. Följande dagen ankom Kron, spännande i full stat med en drabant på vardera sidan. »Välkommen, min vän! Detta bliver en god soppa åt oss! Nu få vi ej åka i hyrvagn utan få Blomster-Jöran till kusk.» Polismästaren var så artig att låta mig få tre veckors mörk arrest, för att få mig att bekänna, varest jag hade haft mitt kvarter. Men Lasse-Maja var hållfast, så att min lilla madam ingen förtret fick. Den, som så troget bistått mig, hade jag ej förrått, om det ock kostat mitt liv. Äntligen öppnades mitt mörka fängelse, och jag kom i lag med andra bovar och ämbetsbröder. Väl var det att saken slutades i polisen, ty där var ett dagligt hårluggande, nypande och knuffande. Emellanåt passade Blomster- Jöran sina handskar. Kron och jag undergingo sedan en långsam rannsakning. Vi gjorde sällskap på alla ställen, där han begått brott. Vi togo brott på oss, som vi ej begått, för att få tillfälle till flykt. Ett sådant yppades ock en gång på transporten till Örebro, om jag ej burit mig dumt åt i Västerås.

Vid ankomsten hade landshövdingen främmande och lät hämta mig för att erfara huru Lasse-Maja såg ut. Han frågade mig även, om jag ej kände en kusin Stickling, som nu var häktad? Jag svarade mig aldrig hava umgåtts med landshövdingens kusiner; ty i min enfaldighet trodde jag att Stickling var hans släkting. »Vet hut, din kanalje!» sade han, och lät en smed komma och göra mig en hel järnklänning, som var så trång att den skavde mig inpå bara benen. Gå var omöjligt, utan man måste bära mig ur och i åkdonet. I Örebro drog jag mitt kors med tålamod, ehuru de där gärna sett att alla mina lemmar varit avstympade. 1812 års riksdag stod då i Örebro. En hederlig person verkade så mycket att mitt gruvliga fängsel avtogs; det var den aktningsvärda frun M ... y, vilken kom att beskåda mig i arresten. Då hon såg att bojorna skurit sig in i röda köttet på armar och ben, rördes hon så därav att anmälan av henne gjordes hos höga vederbörande, vilka befriade mig från rustningen. Under riksdagen inkasserades duktiga penningar av mig. En mängd herrskap ville se mig: Rådmannen från Arboga gav mig 2 riksdaler banko, emedan jag ljög så bra då vi träffades i prästgården. Genom dessa välgörare levde jag rätt bra. Vi foro slutligen till Stockholm, sedan vi flackat och krånglat över två års tid. Sollentuna häradsrätt avkunnade vår slutdom. Det var ej fägnesamt att höra domaren uppläsa: »– och skall i ena bot avstraffas med 40 par spö, uppenbar kyrkoplikt och sedermera för hela sin övriga livstid, Molin å Karlstens, och Kron å Kristianstads fästningar till allmänt arbete hållas.» Målet underställdes Kungl. Svea Hovrätt, så att vi ännu en tid fingo kvarsitta i Stockholm. Men slutligen inbröt den dagen, då jag måste ut till Barkarby gästgivargård och få alla mina brott och skälmstycken utpiskade; detta skulle bliva en het dag. Jag skaffade mig en butelj vin att smörja mig invärtes med; om utvärtes förplägning drogo nog länsmannen och profossen försorg. Jag sade till den sistnämnde, att han ej behövde uttrötta sina armar på min rygg. Han svarade: »Jag tröskar för dagspenning, och får fem plåtar för varje hud som jag bereder.» På min erinran att murare och timmermän m. fl., som arbeta för dagspenning, göra det i maklighet, svarade han ingenting. Länsmannen infann sig nu och bad mig komma och omfamna min bror. Jag har ingen släktskap med detta förfärliga trä, men för att göra kommissarien till viljes, får jag väl följa med, varjämte jag tillika underrättade honom att mina övre kroppsdelar voro mycket finskinnade, och att han av ömhet ej skulle skada den lena huden. Ingen hjälp. Man hissade upp mig; så att jag hängde mellan himmel och jord; profossen spottade i händerna emellan vart par. Han tröskade på beting, men ej för dagspenning. Jag skrek så att örhinnorna kunde spricka på länsman och profossen för deras beska frukost.

Efter strapatsen var det gott att åter få röra vid jorden. Länsmannen gav mig 24 skilling att plåstra mig med. Om söndagen stod jag såsom ett spektakel i Järfälla kyrka och sedan till Smedjegården i Stockholm. Följande vecka avfärdades jag, prydd med en stor järnbeslagen black och 2 par handklovar. Sålunda skildes jag från häktet och i Kungsbacken kastades en blick tillbaka på den stolta stad, där så många och präktiga nöjen njutits av mig! Min resa gick bra, ty bönderna voro ganska rädda om mig och vakade varje natt över mig. I Enköping blev garvarfrun, den omförmälda svägerskan, mig varse och gav mig 3 riksdaler, för det jag ingenting tog ifrån dem.

Sedermera transporterades jag genom Västerås på en torgdag, då mycken allmoge var samlad; folket skockade sig omkring för att se mig uti min prydnad, nämligen en stor black, dito ett par duktiga handklovar. Alla ville se Lasse-Maja. Där och var stack man några styvrar till mig. Bland folkhopen var min gamle fästman, den förutnämnde bondsonen, med vilken jag var förlovad. Han kände ej igen mig mer i denna nya dräkten och mitt nya kön. »Kom hit, Jan!» ropade jag, »så skola vi gifta oss!» »Vad säger tjuven? Är han galen!» »Kom blott, det är nu hög tid att vi förena oss; du har så ofta svurit vid min säng en evig trohet och lovat att älska mig i nöd och lust; sätt nu ena foten i blacken och handen i handkloven, så bliva vi varandras följeslagare genom livet.» Han blev nu helt försagd; men grannarna, som kände till hela saken och frieriet, och i mig personen, som varit i föräldrarnas hus, sade: »Gå och famntag din fästmö och tag avsked av henne!» Karlen blev så desperat att han spottade mig i synen. Folket tyckte ej om detta, utan rappade på min käre Jan med sina piskor, så att han var glad att komma sin väg. – Jag tänkte att mina kunder skulle giva mig något, men fruktlöst; endast min gamle vän traktören skickade mig 5 riksdaler. På Arboga gästgivargård tog jag avsked av min bror under djupa känslor och heta tårar. Under vägen hände ingenting vidare märkvärdigt. Jag tänkte väl på att rymma, men det var omöjligt, ty en kronobetjänt åtföljde mig och 2 à 3 bönder. Äntligen hann jag få se Karlstens fyrtorn; en kall rysning övergick mig vid tanken att detta var min grav. Vid ankomsten till Marstrands kaj drogo de mig ur båten och 4 av mina tillkommande kamrater lade mig på en stenbår och buro mig upp till fästningen. Jag inbillade mig bäras i bärstol, vilket jag aldrig förr försökt. Vid inkomsten på fånggården mötte mig en mängd bleknade anleten och infallna kinder, som i flera år suckat inom fästningens galler. Sedan de fått traktat, berättade de sina äventyr, en del hade varit där 20, 30 à 40 år och förklarade att det var ett trollberg, dit man kunde komma in men ej ut. Befälet lät nu borttaga blacken och jag fick i stället länkbojor; lärde mig även att äta vad fångarna kallade sluring eller vattenvälling. Efter hand utövade jag matlagningskonsten först i vaktmästarens kök; läckerheter funnos där ej men maten blev smaklig. Sedermera antogs jag till kock hos place-majoren Ehrenstolpe; mat fick jag nu nog. Tillika var jag hovmästare och inköpte alla behov, men måste, ehuru ledsamt, varje natt inlåsas i fängelset. Även kallade de mig ibland för tjuv. Nej, du måste åter ut i Guds fria värld och försöka din lycka! Jag hade nu varit på fästningen nära 10 år och samlat ett tämligt kapital, varmed en början kunde ske. Värst var att komma över sjön, ty jag var dålig simmare; men kom överens med en båtskeppare om transporten till fasta landet. Mina saker lades i ordning och en dag då place-majoren lurade middag, lunkade Lasse-Maja sin väg och landsteg lyckligt samt antog åter fruntimmersdräkten, som ej passade synnerligen väl. Mina fria maner voro glömda, dessutom var jag mörklagd och hade svart skäggbotten, så att de sade mig vara lik en skojarekona, som fallit av tattarevagnen. Jag lurade mig fram över Götaälv och trodde mig nu i säkerhet. Min kosa togs fel. En av mina lösgivna kamrater vistades i Bohuslän, vi voro goda vänner och han hade lovat mig sitt bistånd om jag hälsade på honom. Han träffades även.

Helt annat hade det varit på fästningen! Gubben vaknade och väntade hovmästaren med kaffet; han låg där och gäspade, men ingen kom. Han ropade – intet svar. Var är den hundtjuven Lasse-Maja? Ingen hade sett honom. De snokade överallt, men fåfängt – han var således rymd. Någon hade sett bemälde skeppare ro ett fruntimmer och misstanken föll på honom. Han bekände även. Gubben sökte magistratens biträde och ett ilbud, den grovaste och starkaste karl i Marstrand, avskickades att gripa den stackars Lasse-Maja. Han hade törnat över från skomakare till hökare, och kände till orten. Han hade nys av att jag skulle hälsa på min vän, och därför ställde han marschen direkt dit. Bäst jag satt uti ett torp nära där min vän bodde och pratade om

mina angelägenheter samt åt litet, så var hela huset omringat av folk. Flykten var min enda räddning; skorna tappades och de hunno upp mig innan jag nådde skogen. Nu var Lasse-Maja åter i knipan och fick känna handklovarna. Allt var förlorat, även mina kläder och knyten, som jag gömt i skogen. Mina penningar hade jag lämnat till Holm (vännens namn) för att få dem sedan tillbaka; han var dock så ärlig att han nekade för allt. Mina expenser blevo i stället stryk. De kastade mig bunden till händer och fötter i en kärra, lik ett kreatur; stundom ledde de mig i koppel med handklovskedjan. Jag blev väl emottagen. En 2 lispunds järnblack fastnaglades på mina ben och 50 prygel till frukost andra dagen. De fägnade hovmästaren på ett satans vis, så att jag ej längtade efter sådana färder.

Emellertid har jag nu slagit mig i ro och stadighet, börjar även att bliva för gammal för att göra några snedsprång, även har jag glömt bort att stjäla, så att om min tur bleve att ännu en gång komma ut i världen, så skulle nästan skåp och kistor få vara i fred. Jag har nu fyllt 48 år och den 17 september 1833 var det jämnt 20 år sedan jag kom till Karlsten.

Till ovanstående, av Lars Molin själv författade, levnadsbeskrivning får man här vid slutet tillägga, att han år 1838, genom Kungl. Maj:ts nåd, befriades från det honom ådömda livtidsfängelse på fästning.

Han begav sig då ifrån Karlsten till Stockholm, varest han vistades en liten tid, samt har sedan låtit se sig uti åtskilliga landsändar, varest han överallt mottagits med särdeles nyfikenhet. Sommaren 1840 vistades han ånyo några veckor i Stockholm, varest dock polisen, i anledning av det tillopp av folk, han flerstädes förorsakade, vilka åstundade se honom, ansåg nödigt, att, åtminstone under de mörkare stunder av dygnet, hålla honom avskild från andra hedersman, som möjligen kunde vilja draga nytta av den namnkunnige kamratens lärdomar. I detta ändamål fick han kvarter sig anvisat på ett fartyg, som skulle föra honom till Västerås, varifrån han sedermera på hösten gjort åtskilliga utflykter.

Därefter vistades han på ett hemman i Närke, till vars inköpande han sedan längre tid förvärvat sig köpesumman.